

Memòria de la intervenció arqueològica a l'anomenat antic refector de conversos o locutori de Cubar de Poblet (Conca de Barberà)

Joan Menchon i Bes

Avis legal

Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 2.5 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi el titular dels drets i no se'n faci un ús comercial. No es pot alterar, modificar o generar una obra derivada a partir d'aquesta obra. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/es/legalcode.ca>.

ÍNDEX

VOLUM I

1. INTRODUCCIÓ	2
2. SITUACIÓ	3
3. NOTÍCIA HISTÒRICA	3
4. INTERVENCIIONS ARQUEOLÒGIQUES EN EL MONESTIR.....	6
5. EL CUBAR, ANTECEDENTS I TOPOGRAFIA MONACAL.....	9
6. PLANTEJAMENTS I METODOLOGIA DE LA INTERVENCIÓ	14
7. RESULTATS DE LA INTERVENCIÓ.....	16
8. CONSIDERACIONS FINALS.....	37
9. BIBLIOGRAFIA.....	43

REGISTRE ESTRATIGRÀFIC I FOTOGRÀFIC

VOLUM II

PLANIMETRIA

1. INTRODUCCIÓ

Entre els mesos de desembre de 1994 i gener de 1995, l'empresa CODEX-ARQUEOLOGIA I PATRIMONI va desplaçar l'arqueòleg Joan J. Menchon i Bes al Monestir de Santa Maria de Poblet amb la intenció de realitzar una exploració arqueològica a la sala de l'antic cubar de l'abat Copons.

Aquesta intervenció venia motivada per l'execució d'un projecte de reparació dels paviments, signat per l'arquitecte Sr. Ramon Aloguín i Pallach, del Servei de Patrimoni Arquitectònic de la Generalitat de Catalunya ["Projecte bàsic de reparació de l'antic refector de conversos (sic). Monestir de Santa Maria de Poblet, Vimbodí (Conca de Barberà)], exp 195/94 signat el 8 de febrer de 1994.

Dins els plans del projecte, donades les característiques de l'edifici, necessitats de l'obra i la possibilitat de conèixer els antics nivells de pavimentació i estructures d'època medieval, es contemplava la idea de realitzar un sondeig arqueològic i el posterior seguiment de les obres a realitzar.

Finalment, d'acord amb la direcció d'obra, i donats els trets de la intervenció, es va procedir a obrir pràcticament tota la nau, i es va realitzar la pertinent documentació arqueològica.

La present memòria respon als resultats obtinguts durant la intervenció arqueològica dirigida per Joan J. Menchon i Bes, qui realitzà les diferents activitats segons resolució de 7/11/94, amb permís entre els dies 7 i 30 de novembre de 1994, resolució de 15 de novembre de 1994, que l'atorga entre els dies 1 al 31 de desembre, i resolució de 27 de desembre de 1994, que dóna permís entre els dies 1 i 28 de gener de 1995.

2. SITUACIÓ

El Reial Monestir de Santa Maria de Poblet es troba a la comarca de la Conca de Barberà, terme municipal de Vimbodí, al peu dels Boscos de Poblet i a 2 km de l'Espluga de Francolí. S'hi accedeix generalment des de dita població, d'on surt una carretera vers Prades i Vimbodí.

3. NOTÍCIA HISTÒRICA

El monestir de Poblet va ser fundat l'any 1151 per monjos procedents de l'abadia de Fontfreda, a Occitània, després d'una donació de terres per part del comte Ramon Berenguer IV. La història del monestir entre els segles XII i XIX mostren la gran importància que assolí no tan sols per a la història de la zona, sino també per la de Catalunya. Així el rei Pere III el Cerimoniós va designar Poblet com panteó reial, cosa que expressa clarament el prestigi i importància del monestir, truncat el 1835 amb la desamortització de Mendizábal.

A partir d'aquest moment, Poblet pateix un greu i dilatat procés d'espoli i destrucció i a un temps importants tasques i actuacions per la seva protecció, com les de la Comissió de Monuments, la seva declaració el 1921 com Monumento Nacional, la creació del Patronat de Poblet, la restauració de la vida monàstica o la creació de la Germandat del monestir.

No entrarem en la present memòria a tractar de la història arquitectònica del monestir, per altra banda ja estudiada per diferents autors. Tan sols ens referirem a una sèrie d'aspectes generals que ens centraran en el lloc i temps on s'han realitzat les

2. SITUACIÓ

El Reial Monestir de Santa Maria de Poblet es troba a la comarca de la Conca de Barberà, terme municipal de Vimbodí, al peu dels Boscos de Poblet i a 2 km de l'Espluga de Francolí. S'hi accedeix generalment des de dita població, d'on surt una carretera vers Prades i Vimbodí.

3. NOTÍCIA HISTÒRICA

El monestir de Poblet va ser fundat l'any 1151 per monjos procedents de l'abadia de Fontfreda, a Occitània, després d'una donació de terres per part del comte Ramon Berenguer IV. La història del monestir entre els segles XII i XIX mostren la gran importància que assolí no tan sols per a la història de la zona, sino també per la de Catalunya. Així el rei Pere III el Cerimoniós va designar Poblet com panteó reial, cosa que expressa clarament el prestigi i importància del monestir, truncat el 1835 amb la desamortització de Mendizábal.

A partir d'aquest moment, Poblet pateix un greu i dilatat procés d'espoli i destrucció i a un temps importants tasques i actuacions per la seva protecció, com les de la Comissió de Monuments, la seva declaració el 1921 com Monumento Nacional, la creació del Patronat de Poblet, la restauració de la vida monàstica o la creació de la Germandat del monestir.

No entrarem en la present memòria a tractar de la història arquitectònica del monestir, per altra banda ja estudiada per diferents autors. Tan sols ens referirem a una sèrie d'aspectes generals que ens centraran en el lloc i temps on s'han realitzat les

activitats arqueològiques, el que hom coneix com el cubar de l'abat Copons.

Una de les característiques més interessants de l'arquitectura cistercenca és l'aplicació d'un model de monestir força racional i repetitiu en la seva configuració. A partir d'un esquema prèviament fixat, sant Bernat i els seus seguidors van desenvolupar una estructura monacal de gran funcionalitat pràctica i simbòlica, tal i com es palesa en les seves fundacions arreu d'Europa.

La repetició de l'estructures, especialment entre les filials o noves fundacions, la seva adaptabilitat al lloc i a un temps la seva rigidesa, han permès de poder establir un plà teòric del que coneixem com monestir cistercenc. Bàsicament aquesta planificació es caracteritza, en un principi, per l'austeritat i la recuperació d'espais dedicats al treball manual.

El conjunt monàstic gira, com és tradicional, al voltant del claustre. Al nord, l'església, tot separant la zona de monjos de la de conversos o germans. El braç sud del transepte s'aprofita per delimitar un racó de claustre on trobarem l'armarium, sala capitular, escala al dormitori, locutori sala de monjos, novicis i latrines i a sobre, en el primer pis, el dormitori. Al sud, el calefactor, refector i lavatori al bell mig del claustre, cuina i refector de conversos. A orient, al costat de la galeria del claustre, el passadís de conversos i el celler.

A grans trets aquest pla monàstic es repeteix en els monestirs del Císter, amb variacions més o menys apreciables, com és el cas de Poblet. En efecte, en el monestir de la Conca, l'església major es troba al sud, de manera que totes les dependències són a l'inrevés, si se'ns permet dir-ho així, de la resta de monestirs. Per altra banda, una altra particularitat és la no existència del passadís de conversos, encara que hi ha alguns elements que ens indiquen la seva posició, lògicament seguint el plà cistercenc.

Si ens fixem en la planta del claustre de Poblet, podem observar que no conserva la tradicional forma quadrada, sino que és rectangular. Per altra banda, si observem els darrers arcs de l'ala sud del claustre, just en la inflexió de l'angle SW, veiem un clar canvi dels mateixos. Finalment, el basament o podi dels arcs de l'ala oest és força diferent a la resta del claustre: mentre que en els altres punts ens trobem amb un podi amb el entreguardat propi de les pilastres de les creueries del claustre, a l'ala W és un basament corregut. El fet ens fa pensar que realment és el sòcol del mur del passadís de conversos, mai acabat de bastir, de manera que el claustre es va aixecar tot aprofitant-lo. Així les portes de conversos i del locutori de conversos donen al claustre.

4. INTERVENCIONS ARQUEOLÒGIQUES EN EL MONESTIR

Tot i la importància de Poblet i la llarga trajectòria en la restauració, el monestir és poc conegut a nivell arqueològic, de manera que no és fins els anys vuitanta quan comencen a realitzar-se actuacions de tipus arqueològic sempre subordinades a obres de restauració.

Amb tot, als anys seixanta es realitzaren al monestir de Poblet unes cates arqueològiques (VIVES-GIBERT 1964 pàg. 191-202) que van fer suposar la situació del cenobi cistercenc sobre una *mansio* de la via *Tarraco-Ilerda*. L'aparició, en un sondeig a la construcció cistercenc anomenada el "joc de pilota", antigament refetor de la carn i infermeria, d'un suposat paviment d'*opus testaceum*¹, juntament amb alguns fragments de terrissa romana i els fonaments de l'obra medieval, interpretats com construcció romana, incideixen en aquesta asseveració.

A partir d'aquesta dada, Vives i Miret i Dom Guiu M Gibert especulen sobre la situació del monestir sobre l'esmentada *mansio*, i interpreten les construccions entre la torre d'armes i la capella de S Esteve com restes d'època baix imperial romana, visigodes i alts medieval o mossàrabs (!!).

Basen la seva teoria en l'existència de troballes de superfície, com diferents materials ceràmics d'època romana als voltants de

¹ Realment es tractaria, després de converses amb el P. Altisent, d'un paviment assimilable a un opus signinum, encara que d'època medieval. La utilització de paviments de rajolí assimilables als signina romans es palesa arqueològicament a l'edat mitjana, com serien els casos de l'església romànica de Sant Miquel del Pla de Tarragona o d'una sitja excavada per nosaltres a les antigues quadres de l'escorxador de la mateixa ciutat.

la zona, com un suposat frontis de sarcòfag visigot, dos capitells visigots, un fragment de marbre esculturat datat al segle VII i la figura d'un orant o guerrer cisellat en un bloc de pedra.

L'observació directa de les estructures de la zona de la Torre de les Armes- Capella de Sant Esteve, si bé de força complexitat arquitectònica, no donen elements que facin pensar en una cronologia romana o visigoda. La troballa de materials romans es deu molt probablement a l'existència d'una estació arqueològica d'aquella època, encara per situar correctament. D'altra banda, la localització d'un suposat *opus testaceum* no implica forçosament la seva romanitat ni la de les estructures que se li relacionen, car és un aparell constructiu utilitzat també en èpoques posteriors. Potser caldria relacionar algunes d'aquestes estructures, amb el sistema de drenatge del cenobi. Quant a la cripta de la capella de Sant Esteve (s XII), resta clar el seu caracter plenament cistercenc i la unitat constructiva amb aquesta (Cfr. ALTISENT 1973 pàg. 153-177). De tota manera tota interpretació d'aquestes estructures medievals, per alguns autors interpretades com el primitiu claustre de Poblet (BASSEGODA 1983 pàg. 220-221, 237) s'ha de realitzar en base a un estudi arqueològic exhaustiu.

El mes de març de 1988 es va realitzar una intervenció arqueològica d'urgència a l'antiga bosseria i hospital de pobres i pelegrins del monestir de Poblet (PUJADES 1988).

L'excavació de l'hospital de pobres, edifici de principis del segle XIII (ALTISENT 1973 pàg. 163) va permetre conèixer l'estructura constructiva del mateix. Es tracta d'un edifici amb un perímetre exterior de 98 m (10 metres d'ample per 39,2 a la banda E i 38,70 a la W) i un perímetre interior de 92 m amb un gruix de murs de gairebé un metre. L'espai interior era subdividit per un total de deu arcs diafragma, localitzant-se, gràcies als sondeigs realitzats, el basament de sis d'ells. Es separaven entre sí 2,80 menys el darrer que no és aruidistant al mur nord. Aquesta estructura sustentaria una coberta de fusta a dues vessants. Es va

localitzar un paviment de picadís que es podria pendre com l'original. L'edifici va fer afectat per un incendi l'any 1594, perceptible encara durant l'excavació.

L'any 1992 el Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya va realitzar uns sondeigs arqueològics a la sacristia vella del monestir (MIRÓ 1992). Es va obrir una cala davant porta i una altra al costat del finestrell que dóna a clausura. Es va descobrir un paviment enllosat a una fondària de 1,60 m a la cala 2 i al costat de la porta de la sagristia tres graons que cal relacionar amb l'estructura esmentada. Aquestes estructures es daten en el moment constructiu de la sagristia i s'amortitzen al segle XVII (ALTISENT 1973 pàg. 163-180 i 517)

El mateix any l'empresa CODEX SCCL va realitzar una breu intervenció d'urgència en el dipòsit d'aigua del molí fariner del monestir, tot documentant-se aquestes estructures arquitectòniques (CODEX 1992).

5. EL CUBAR, ANTECEDENTS I TOPOGRAFIA MONACAL

La densa historiografia del monestir de Poblet ens mostra la gènesi i evolució de l'edifici des del segle XII fins l'exclaustració definitiva. Amb tot, hem de dir, però, que aquesta bibliografia parteix de dos punts, la documentació escrita i l'estudi artístic, de manera que el coneixement arqueològic del monestir, a hores d'ara, és pràcticament nul.

L'edifici que coneixem com "sala del cubar", tal i com l'esmenta la documentació medieval correspon, d'acord amb el plà cistercenc, amb l'espai dedicat al celler, i sobre seu hauríem de suposar el dormitori de conversos.

La primera referència que ens consta sobre aquest espai, que no edifici, és l'esment de l'"ostium cubarii", és a dir, la porta del celler en un document del 1184 (Cartulari de Poblet 53-54, doc. 97, citat per ALTISENT 1973, pàg. 161).

En el 1299 hi ha constància que els monjos conversos utilitzaven el seu dormitori comú, ara desaparegut segons Altisent, juntament amb el primer celler, sota el palau del rei Martí. És molt significativa la notícia que el visitador de 1302 mana que una part del menjador de conversos es destini a graner, puix hi sojornaven ben pocs germans donada la forta davallada de vocacions i el destí a les granges monàstiques i altres dominis². El fet ens indica la forta transformació que patí la zona de conversos a les acaballes del segle XIII, car segurament seria poc utilitzada com a tal.

² En el text d'Altisent (1973, 167) hi ha una certa confusió doncs primer parla de la conversió del dormitori de conversos, i després del refector.

A l'any 1298 tenim una dada que esmenta de forma colateral la zona del celler. Ens referim a la carta del visitador que ordena reparar els murs del pòrtic -entre el celler i el refetor de conversos-. Dos anys després el visitador ordena enreixar el graner per preservar el gra i per poder garbellar sense vent (sic) (ALTISENT 1973, pàg. 168).

Durant el mandat de l'abat Copons (1316-1348) es va aixecar l'actual nau del cubar. En aquest període l'esmentat abat va realitzar una sèrie de reformes en la zona occidental del monestir, com seria l'atri, dues cambres del sobreclaustre, el forn, el cimbori, i evidentment la sala del cubar.

Aquest és una estructura de planta trapezoïdal, de 26,60 metres de llargada i amplada de 11,30 metres al tester i 12 als peus. Es cobreix per cinc voltes de creueria sobre nervis de secció rectangular. Les claus de volta són decorades amb l'escut abacial. La nau recorda tipològicament els refetors de Fontfreda i Le Thoronet, del segle XIII, encara que hem de datar en el segle XIV i poc abans de la construcció del nou atri d'accés al claustre.

Quant a les estructures del segle XIII, al sostat S del cubar, és visible part d'un mur perpendicular a l'església i l'arrancada de dos voltes de creueria, una d'elles sobre una mènsula que podem pendre del tipus del primer estil del segle XIII, com el defineix Altisent, i amb el qual es va erigir la sala de monjos, el noviciat i el refetor de conversos.

Una altra dada interessant és la notícia, aportada per Domènech i Muntaner que els abats Lerin (1531-45) i Guimerà³ (1564-1583) van fer els abeuradors exterior i interior, el gran pou d'aigua de la plaça d'entrada i les canalitzacions hidràuliques de l'interior del monestir (DOMÈNECH 1925, pàg. 40; també

³ Domènech dona una cronologia equivocada: 1546-63, que correspon més o menys a l'abat Pere Boqués.

ALTISENT 1973, pàg. 425).

Palau i Dulcet fa l'esment que el 1698, per ordre de l'abat Josep Rosés es van instal·lar els cups que van arribar fins els anys 40 (PALAU 1931, pàg. 161), dada que també esmenta Altisent. Hem de tenir en compte que aquest abat va reactivar els conreus del monestir, de manera que es va replantar bona part de la vinya closa (ALTISENT 1973, pàg. 512). Anys després, durant el mandat de Francesc Dorda (1704-1708) es va fer aixecar dos grans cups de pedra picada, que suposem que també haurien d'estar en el cubar (ALTISENT 1973, pàg. 599). El 1704 va ordenar bastir una capella dedicada a Santa Tecla. Aquesta era a l'esquerra de la darrera creueria de l'eslésia, tot ocupant part del cubar, en concret el tram adjacent a aquesta, tal i com podem observar en plànols d'una certa antiguitat i hem pogut constatar arqueològicament (PALAU 1931, pàg.161, ALTISENT 1973, pàg. 600).

Després de l'exclaustració de 1835, presumiblement el cubar va ser abandonat, fins que en els anys vint-trenta s'hi van començar a realitzar les primeres actuacions. Segons es desprèn dels comentaris de diferents monjos de la Casa, en especial el P. Benet Farré i Fra Jesús Mª Olivé, els cups van ser aprofitats entre els anys 20 i principis dels 40 com a dipòsits d'aigua, idea refrendada per un interessant document fotogràfic, on es veuen plens d'aigua, o diferents referències històriques.

La restauració del monestir també va esmerçar una sèrie de diners i esforços en el manteniment del cubar i el palau del rei Martí. Així tenim que l'any 1887, es va realitzar un pressopost que entre altres coses, pretenia instal·lar portes al celler, dormitori i palau del rei Martí (SERRA VILARÓ 1946, pàg. 210). Altra dada interessant és de 1922, quan s'aprova un pressupost de 200 pessetes per a fer una sèrie de conduccions des dels aljubs del palau del rei Martí, és a dir els cups, fins el claustre, tot utilitzant tubs de plom i un dipòsit d'un metre cúbic

de capacitat (SERRA VILARÓ 1946, pàg. 220). Finalment el 1927, Eduard Toda va defensar un estudi urgent per a fer conduccions d'aigua en el monestir, tasca que considerava molt urgent per al bon desenvolupament de les obres de restauració (ídem pàg. 225).

L'any 1944 es van desmuntar els cups, amb una despesa de 60.000 pessetes i un moviment de 400 m³ de reble i runa, despesa sufragada per la Germandat de Poblet i dirigida pe l'arquitecte Francesc Monravà. El cubar es va convertir, amb l'enderrocament de la capella de Santa Tecla i la reconstrucció del mur de l'esglèsia, en sala d'espera dels visitants del monestir i lloc on es realitzava l'Assemblea General de la Germandat (BASSEGODA 1983, pàg. 230-231).

En resum, a la zona del cubar tenim constància i dades que ens fan pensar en les següents fases:

- segle** notícia de l'existència del celler (1184).
XII:
segle 1298, constància del pòrtic o entrada al monestir, al
XIII: costat del celler.
 1299, constància del dormitori dels conversos.
segle mandat de l'abat Copons, construcció del Cubar
XIV:
segle abadiat de Joan de Guimerà, canalitzacions
XVI: hidràuliques de l'interior del monestir.
segle 1698 durant el mandat de l'abat Josep Rosés s'instal·la
XVII: un cup.
Segle abadiat de Francesc Dorda (1704-1708), es
XVIII: construeixen dos grans cups de pedra picada.
 1704 ordre d'obrir la capella de Santa Tecla.
Segle 1835, exclaustació.
XIX:
 1887: pressupost per a instal·lar portes al celler i palau
 del rei Martí.

Segle anys 30: serveis d'aigua

XX:

1922, s'aprova un pressupost de 200 pessetes per a conduccions des dels cups al claustre.

1927, Eduard Toda proposa un estudi urgent per a fer conduccions d'aigua.

1944, restauració del cubar.

6. PLANTEJAMENTS I METODOLOGIA DE LA INTERVENCIÓ

La reposició del paviment del cubar plantejava la necessitat d'extreure part del de 1944, que consistia en una capa de morter de ciment pigmentat i un encintat de pedra del país que formava un total de dotze quadres. A més es preveia aprofitar l'obra per a passar-hi les canalitzacions de serveis d'aigua i electre, així com la instal·lació d'un sistema de calefacció. D'aquesta manera també es feia necessari d'extreure el paviment de ciment, fer un rebaix de poc menys de mig metre, tot conservant els encintats de pedra.

Aquests fets es van tenir en compte a l'hora de preparar la nostra intervenció. En principi es va plantejar l'apertura d'un o dos dondeigs, encara que va acabar amb l'excavació de gairebé tot el subsòl del cubar, donades les possibilitats de temps i pressupost. Amb tot, la necessitat de conservar els encintats del paviment antic, no va permetre una excavació en "open area" en el sentit estricte, sino que va tenir més un aspecte "wheeleria", amb l'apertura de quadres i la conservació de testimonis forçosos que limitaren la comprensió del jaciment.

El sistema de registre va seguir la tònica aplicada en altres excavacions, de manera que es van obrir fitxes on es registraren les diferents unitats estratigràfiques detectades, amb la definició de les seves característiques i particularitats, relacions físiques, etc. A més es va realitzar la pertinent documentació fotogràfica i gràfica, amb l'aixecament de plantes, alçats i seccions a escala. El sòl del cubar s'ha distribuït en cinc grans sectors, denominats respectivament 100, 200, 300, 400, 500, numerals aprofitats en la numeració de les diferents unitats estratigràfiques (des d'ara UE). En el cas que es treballi en un o altre dels quadres formats pels encintats, els hem denominat amb un segon numeral, separat per un punt: 100/11, 100/2 etc.

Durant l'excavació es va comptar amb mà d'obra aportada per l'empresa constructora, Teixidó Garreta SCP de l'Espluga de Francolí. També es va comptar amb l'assessorament i ajuda de la comunitat cistercenca del monestir, en especial de Fra Jesús Mª Olivé, gran coneixedor de la Casa i de la seva història.

Aprofitem per agrair afectuosament tant la col.laboració de l'empresa constructora, a l'arquitecte Sr. Ramon Aloguín i la de la comunitat de Poblet, sempre atenta i pacient tot i pertorbar la vida monàstica amb una obra d'aquest tipus.

7. RESULTATS DE LA INTERVENCIÓ

Sector 100

El sector 100, quadre 100/1 es va obrir a fi i efecte de poder estudiar una estructura en el mur W del cubar. Es tracta d'un arc de pedra en el mur, la funcionalitat del qual era desconeguda, i hom havia suposat que es podria tractar d'un accés secundari. Així es va procedir en principi a obrir una rasa perpendicular al mur. L'estratigrafia documentada és:

UE 101: mur W del cubar. s XIV.

UE 102: arc de mig punt en el mur 10a.

UE 103: paredat de l'arc 102.

UE 104: paviment dels anys 40, format per encintat de lloses, i sòl de morter de ciment pigmentat.

UE 105: rasa de la UE 106.

UE 106: estructura de formigó de calç i mamposteria, en disposició horitzontal, fonament del cubar del segle XVIII.

UE 107: impromptes de l'enllosat del fons dels cups, en el morter de la UE 106.

UE 108: arrassament de la UE 106-107.

UE 109: estrat de terra marró, tova, sota la UE 106.

UE 110: banqueta de fonamentació de la UE 101-102.

UE 111: carreu desbastat pertanyent a la UE 106.

UE 112: rasa de fonamentació de la UE 101-102.

UE 113: farciment de la rasa de fonamentació UE 112.

UE 114: estrat estèril, llicorella.

Sota el nivell de pavimentació i el seu preparat, UE 104 i 105, es va descobrir les restes de la fonamentació dels cups del segle XVII-XVIII. Es tracta d'una gruixuda solera de pedra, reble i morter de gran duresa, UE 106, on encara es poden veure les emprems de l'enllosat d'un dels cups (UE 107). La UE és arrassada a -10 cm de la cota actual de paviment (UE 108). Fonamenta directament sobre un estrat de terra marró, UE 109,

tallat per la corresponent rasa, UE 114.

De més nou a més antic, la següent fase és la construcció del mur W del cubar, amb les mateixes característiques que les que hem pogut constatar en el quadre 300.

El mur 101 és una estructura de carreus de menors dimensions que els dels murs del segle XIII, amb un acabat un xic menys acurat i amb algunes marques de picapedrer. L'aparell de carreus baixa a una profunditat de -0,72 m. i fonamenta sobre una estructura de pedres desbastades i unides amb morter de calç, dins una estreta rasa de fonamentació, UEs 110, 112, i el seu farciment de terra, UE 113.

La cota de la cresta de la UE 110 ens indica per on anirien els nivells de sòl del cubar, tema que tractarem més endavant. Quant a la definició de l'arc 102 hem de dir que es tracta d'una estructura de poca alçada, vistes les característiques ja descrites, bastida de forma poc acurada, com es pot observar en l'especejat de les dovelles i el seu acabat. No s'observa una diferència apreciable amb l'estructura del mur 101, ni tampoc amb el replè UE 103. A manca d'unes dades que forneixin una major informació, sospitem que aquest arc no és més que una mena d'entrada de servei realitzada durant les obres del cubar, tapiada en acabar-se la construcció. Una estructura similar la trobem en el mur E del refector de monjos. Per altra banda el seu desplaçament respecte l'arrancada de la tercera creueria de la volta ens fa apuntar i recolçar la idea ja dita que l'intradós seria cegat just acabades les obres o durant aquestes.

En un principi havíem suposat que amb l'apertura d'aquest sondeig podríem localitzar la continuació del mur W del que seria el dormitori de conversos (s. XIII) que el suposavem arrasat en basti-se el cubar. D'aquesta manera es va individualitzar un gran bloc de pedra, UE 111 sota la UE 106, tot pensant que formaria part del susdit mur, estudiat en el quadre 300 (UE 302). Amb tot

es va comprovar que era en realitat part del fonament del cubar (UE 106) i que el mur 302 no tenia continuïtat fora del quadre 300, tal i com explicarem en el seu moment.

Sector 200

Situem aquest sondeig en el quadre de l'angle SE de la sala del cubar. En aquest punt, s'observa l'entrega del mur W del cubar, del segle XIV, al mur S, del XIII, partió amb la nau lateral de l'església major del monestir. A més, en aquesta estructura tar-do-romànica podem observar una apertura datable en època moderna, una mènsula i part d'un arc del XIII i l'arrancada d'un altre, al qual se li entrega el mur del segle XIV. Si observem el mur S, és a dir l'estructura del segle XIII, s'observa una restauració-reintegració dels anys 40, consistent en un parament de carreus tallats a disc i una porta d'accés a l'església major. Es dona la circumstància que aquesta reconstrucció és el paredat del lloc on havia la capella de Santa Tecla, bastida del segle XVIII.

Així doncs els objectius de l'apertura d'un sondeig en aquest punt van ser:

- a. Localitzar, delimitar i estudiar la fonamentació del mur romànic.
- b. Localitzar, delimitar i estudiar la fonamentació del mur gòtic i la relació estructural amb l'anterior.
- c. Estudiar la plausible existència de restes dels edificis romànic i gòtic i establir la cota original dels paviments antics.
- d. Localitzar possibles restes de fonamentació i nivells de paviment de la capella de Santa Tecla a fi i efecte de conèixer les seves característiques arquitectòniques.

Els resultats, però no van ser els esperats. Passem ara a estudiar les restes documentades.

L'estratigrafia documentada en aquest quadre és:

- UE 201: mur S del cubar. s XIII.
- UE 202: mur E del cubar, s XIV.
- UE 203: apertura de forma rectangular en el mur 201.
- UE 204: paviment dels anys 40, format per encintat de lloses, sòl de morter de ciment pigmentat i preparació de runa sota seu.
- UE 205: estrat geològic sota 204, llicorella.
- UE 206: banqueteta del mur 202.
- UE 207: estrat groguenc sota 204, preparació de paviment.
- UE 208: farciment de la rasa de fonamentació del mur 201 (UE 209).
- UE 209: rasa de fonamentació del mur 201.
- UE 210: rasa de fonamentació del mur i banqueteta 202-206.
- UE 211: banqueteta de fonamentació de la UE 201.
- UE 212: estrat geològic, argiles, sota la UE 205.
- UE 213: arrancada de dos arcs de mig punt i mènsula en el mur 201.
- UE 214: arrassament de la UE 207, segle XX.
- UE 215: mur en direcció E-W, pertanyent a l'antiga capella de Santa Tecla (S. XVIII).
- UE 216: rasa del mur 215.

Sota el paviment de 1944, UE 204, es localitza un preparat de runa al qual li donem el mateix número d'UE. Aquest paquet estratigràfic és sobre el nivells geològic (UE 205), un estrat molt compacte de llicorelles, sobre un nivell d'argila (UE 212). En aquests estrats s'obre la rasa de fonamentació del mur del segle XIII, UE 209. És un retall d'uns 40 cm d'amplada, que va baixant en talús fins assolir la cota de les argiles estèrils (UE 212). El mur 201 fonamenta sobre una petita capa a la manera de banqueteta, si la podem denominar així, d'uns 2'5 cm. d'alçada. Sorprenentment la potència d'aquesta fonamentació és molt menor de la que ens podriem esperar, no arriba a dues filades de carreus, un 60 cm. per sota de la cota de la cresta de la UE 205. Es dona la circumstància que aquest mur s'assenta sobre la UE 212, l'estrat

d'argiles, la qual cosa fa suposar que en bastir-lo es va anar a cercar un nivell mínimament compacte. Malguanyadament el farciment de la rasa de fonamentació (UE 208) no va a aportar cap mena de material arqueològic.

El mur del segle XIII (UE 201) és una estructura típicament romànica que consisteix en una estructura de doble parament de carreus de grans dimensions, ben escairats, acabats a punxó o escoda en els nivells de fonamentació i a tallant en el parament vist i amb una junta molt fina, gairebé invisible com diria Adell (ADELL 1987) i un replè intern de mamposteria lligada amb morter de calç, tal i com s'ha pogut estudiar en el sector 300. El mur, com ja hem dit s'assenta sobre l'argila amb una preparació, més que banqueteta, consistent en una vorada de morter de calç. A uns 1,60 m per sobre de la fonamentació, i uns -1,70 de la cota superior dels nivells estèrils, podem observar, i així també en el sondeig 300, una mènsula de planta poligonal, assimilable al "primer estil" del segle XIII (UE 213 juntament amb els arcs que ara explicarem). D'aquesta arranquen almenys dos arcs de mig punt, l'un que surt en direcció E-W (UE 201), i l'altre que va en diagonal, de la manera que és plausible pensar que es tracta realment de l'arrancada dels arcs d'una volta de creueria amb uns nervis de secció rectangular, similar posem per cas als de la sala de monjos i el dormitori de novicis (ara biblioteca) o l'antic refetor de conversos, després celler i ara magatzem del museu. El tercer arc, en direcció N-S estaria en relació amb el mur W del claustre i és amortitzat pel mur 202 (segle XIV). La tipologia d'aquests arcs ens fa pensar doncs que es tractaria part d'una volta de creueria amb arcs de mig punt.

En el segle XIV es construeix el mur E de la sala (UE 202) que fonamenta sobre una petita banqueteta (UE 206 i la rasa UE 210). Aquest parament és de carreus de menors dimensions i amb marques de picapedrer, i juntes de dimensions majors, i d'ell arranquen les voltes de creueria que cobreixen tot el cubar. El mur té una fonamentació de molt poca potència, que consisteix en

una petita rasa oberta en l'estratigrafia preexistent, d'uns -0,40 m de potència i farcida a sac per una estructura de morter de calç i pedres en el sector 200 (UE 206) sobre la qual s'assenta el mur de carreus (UE 202). En el costat E de la sala, el susdit mur és tan sols un folre del parament interior del mur del claustre, del segle XIII. Aquest fet es palesa perfectament en l'entrega al mur del segle XIII (UE 201), de manera que podem observar com cobreix parcialment la mènsula, i part de l'arracada de l'arc de la creueria (UE 213).

Les següents evidències, si seguim un ordre de tipus cronològic, són les restes relacionables amb la capella de Santa Tecla. Hem localitzat part d'un fonament de morter de calç i mamposteria i la seva rasa (UE 215 i 216). S'orienta N-S que es localitza a la mateixa distància de 202 que la restauració de 1944 en el mur 201. Tampoc s'ha pogut localitzar evidències que ens permetin la seva datació absoluta, encara que la coneixem documentalment.

També hem detectat un estrat de morter de calç (UE 207), amb les empremtes d'un paviment de rajoles. Òbviament la cronologia absoluta d'aquesta UE no s'ha pogut determinar a manca d'elements i altres dades que ho permetin.

En el mur 201 s'ha individualitzat una apertura de 1,70 m per 0,85 m que talla el parament de carreus. Versemblantment es tracta d'un armari que hem de contextualitzar, si observem la planimetria del cubar abans de la restauració de 1944, amb la sagristia de la capella de Santa Tecla. També caldria relacionar-lo amb una estructura similar a que s'aprecia en una fotografia de principis de segle conservada a la Catedral Gaudí (BASSEGODA 1983, pàg. 79).

Aquestes estructures en el subsòl es troben arrasades per una interfase, UE 214, datable el 1944, i sobre seu tenim la UE 204 que com ja s'ha explicat, correpon a la pavimentació realitzada en

dita anualitat.

En resum, l'excavació del quadre 200 ens ha mostrat:

1. L'estructura del segle XIII fonamenta a una cota de -0,80 m respecte el paviment actual, i d'aquesta es conserva el mur S del cubar, equivalent al mur N de l'església major i les evidències d'una mènsula i l'arrancada d'una volta de creueria de mig punt.
2. D'aquesta estructura, corresponent al projecte de construcció del dormitori de conversos no es conserven evidències de pavimentació, que per altra banda serien a una cota mai inferior a -0,20 m del paviment actual, car ací es localitza l'estratigrafia geològica. Hi caben dues possibilitats: que les evidències de paviment relacionables amb l'edifici del segle XIII hagin desaparegut o que no hagin existit, tal i com explicarem en tractar el sector 300.
3. L'estructura del segle XIV, corresponent al mur E de la sala del cubar feta bastir per l'abat Copons. Es tracta d'un folre, vistes les evidències descrites, que cobreix el parament interior del que anomenem mur W del claustre, del segle XIII. La seva fonamentació, formada per una petita banquetta de morter de calç i pedra és encara de menor potència que la del mur del segle XIII, -0,20 m respecte el nivell de pavimentació.
4. Tampoc s'ha localitzat cap evidència que, explícitament parlant, es pugui pendre com la pavimentació baixmedieval a relacionar plausiblement amb aquesta estructura. Incidim amb el mateix argument de cotes del subsòl geològic per palesar que aquests possibles paviments serien en un nivell força proper l' actual. Tan sols una petita capa de morter de calç amb les empremtes de rajola ceràmica ens mostren que va existir un paviment, però no podem precisar la seva cronologia absoluta.
5. Les restes del mur E de la capella de Santa Tecla, del segle

XVIII i una apertura en el mur romànic, tal vegada un armari de sagristia, i finalment,

5. L'arrassament del quadre i les evidències de la pavimentació realitzada en l'any 1944.

Sector 300

Es localitza en el costat SW del cubar. Les raons per l'apertura són bàsicament poder estudiar la relació, com en el cas del sector 200, entre les estructures del segle XIII, que en aquest tenim un angle i part del parament en direcció N-S, l'arrancada d'una volta d'iguals característiques que en el sector 200 (UE 213), i les estructures del segle XIV.

L'estratigrafia que hem documentat és la següent:

UE 301: mur S del cubar, s XIII, equival a 301.

UE 302: mur perpendicular a 301, en direcció N-S, s XIII.

UE 303: mènsula i arrancada d'arc en l'angle entre 301 i 302, equivalent a 213.

UE 304: paviment de 1944, format per encintat de lloses, sòl de morter de ciment pigmentat i preparació de runa sota seu, equival a 204.

UE 305: estrat geològic sota 304, anomenat llicorella, equival a 204.

UE 306: línia d'interrupció de 302.

UE 307: estrat de runa sota la UE 304.

UE308: rasa de fonamentació d'un cup de vi.

UE 309: muret de pedra desbastada i morter en línia amb 302, que forma part del solament d'un cup de vi.

UE 310: petit muret de pedra i morter de calç, que farceix 308, fonamentació d'un cup de vi.

UE 311: estructura de morter de calç i pedra, que s'entrega a 309 i forma part de la fonamentació del cup de vi.

UE 312: retall a les UE 309, 310, 311 que correspon a l'arrassament del mur del mur W de la capella de Santa Tecla i farcit per 307.

UE 313: forat de biga obert en la UE 314 i 315.

UE 314: estrat geològic d'argiles sota la UE 305, equival a la UE 212.

UE 315: farciment de la rasa de fonamentació de la UE 302.

UE 316: rasa de fonamentació de la UE 302.

UE 317: farciment de la rasa de fonamentació de la UE 301.

UE 318: rasa de fonamentació de la UE 301.

UE 319: banquetta o fornament de formigó de la UE 302.

UE 320: estrat de preparació i anivellament del fons del cup, sota 309.

UE 321: contrafort del mur 302, en el que seria el seu parament exterior.

UE 322: estrat de morter de calç -paviment- sobre 323.

UE 323: estrat de llicorelles i bocins de teula sota 322.

UE 324: estrat de terra i bocins de teula sota 323.

UE 325: estrat de terra i argila, compacte, sota la UE 324, farciment del pou UE 327.

UE 326: retall de planta tendent al rectangle, rasa de fonamentació, obert en els nivells geològics, i farcit per una estructura de pou.

UE 327: estructura de morter de calç i pedra que es lliura a 326 i se li lliura 328, nucli de formigó del mur del pou.

UE 328: mur de carreuó lligat amb morter de calç, que farceix la UE 326 i es lliura a la UE 327.

UE 329: estrat de terra grisosa i reble que es lliura a 328, colmatació del pou.

UE 330: espoli del mur 328.

UE 331: rasa de fonamentació del mur N de la capella de Santa Tecla.

UE 332: estrat de terra marró clar que farceix la UE 331, farciment de la rasa d'espoli del mur N de la capella de Santa Tecla.

UE 333: restes del mur N de la fonamentació de la capella de Santa Tecla.

UE 334: mur S del cubar, segle XIV.

UE 335: farciment de la rasa de fonamentació de la UE 334.

UE 336: rasa de fonamentació de la UE 334.

UE 337: banqueta de fonamentació de la UE 334.

UE 338: banqueta de fonamentació del mur 328.

Com en el cas dels altres sectors, aquest es troba segellat per la pavimentació i preparació dels anys 40, UE 304. Les restes arqueològiques documentades són, de més antic a més modern, les que ara passem a descriure.

En primer lloc ens trobem, en l'angle NW del quadre 300/1, amb una estructura que podriem assimilar a un pou o un dipòsit, si pensem que en el segle XII la zona on després es va aixecar el cubar, era un celler. Es tractaria d'una estructura de planta tendent al quadrat o al rectangle, de la qual hem pogut delimitar i estudiar el seu costat S. Es componia per un retall de planta irregular, el qual afecta el nivell geològic. Dins seu es bateix una estructura formada per dos murs de carreus units en angle, i un nucli de formigó de calç i pedra, que es lliura a la seva rasa, amb banquetes de formigó de calç (respectivament UE 326, 328, 327, 328). El fons de l'estructura, a una cota de - 0,80 m respecte al nivell de pavimentació actual, és el subsòl geològic, en aquest cas tapàs. En un moment determinat es pateix l'espoli de la UE 328, de la qual ens resta tan sols la primera filada de carreus, i es farceix amb quatre estrats, les UE 323, 324, 325 i 329.

Suposem que aquesta estructura és anterior a les restes del segle XIII, car si bé no tenen una relació estratigràfica directa, no guarda cap alineació ni estructuració funcional ni arquitectònica amb les mateixes. Per altra banda, hem de dir que malgrat l'estratigrafia, no hi ha elements materials que ens permetin adscriure les restes a una data absoluta determinada.

Si seguim la seqüència cronològica, permeti'ns dir-ho així, ens trobem amb les restes estructurals del segle XIII. Primer, el mur UE 301, equivalent a la UE 201. Aquest es troba també afectat per l'apertura de la capella de Santa Tecla (s XVIII) i la seva restauració en la present centúria. Presenta una porta, construïda el 1944, per a accedir a la nau de l'església major. L'aparell de carreus, d'iguals característiques que 201 enllaça perfectament amb la cara interior del mur 302, com podem observar en els junts. Seguidament fem la descripció del mur 302.

Com en el cas del mur 201, aquest fonamenta sobre les argiles geològiques, i s'ha bastit mitjançant la tècnica d'apertura d'una rasa que forma angle (UE 316 i 318, equivalent a 209) dins la qual es basteixen els dos murs del segle XIII sobre una preparació de morter de calç, la UE 319, asimilable a la UE 211. L'espai buit de la rasa és reomplert per una capa de terra (UE 315 i 317), que com en el cas del quadre 200, no ha aportat materials arqueològics. Hem de fer menció que la rasa UE 316 no es pot seguir en tot el quadre, sino que gira 90 graus a uns -0,30 m de la interrupció del mur, la qual cosa ens fa pensar, com més endavant explicarem, que les estructures del dormitori de conversos, del segle XIII, si bé van començar a bastir-se, no va continuar.

La UE 302, i per extensió, les UE 201 i 301, és una estructura que hom denomina mur de tres fulls. Es forma per dos paraments externs de carreus de grans dimensions, lligats amb vorada de morter de calç i junta molt prima, i un replè interior a base a formigó de calç i pedra. En el parament exterior es localitza un contrafort (UE 321). Aquest és presumiblement de planta rectangular, del mateix tipus arquitectònic dels que es troben en l'antic refetor de conversos, datat al segle XIII. A una cota de +1,60 m per sobre del nivell de paviment actual, hi ha l'arrancada de tres arcs que formarien part, juntament amb una mènsula de planta quadrada i cantons en xamfrà, d'una volta de

Si seguim la seqüència cronològica, permeti'ns dir-ho així, ens trobem amb les restes estructurals del segle XIII. Primer, el mur UE 301, equivalent a la UE 201. Aquest es troba també afectat per l'apertura de la capella de Santa Tecla (s XVIII) i la seva restauració en la present centúria. Presenta una porta, construïda el 1944, per a accedir a la nau de l'església major. L'aparell de carreus, d'iguals característiques que 201 enllaça perfectament amb la cara interior del mur 302, com podem observar en els junts. Seguidament fem la descripció del mur 302.

Com en el cas del mur 201, aquest fonamenta sobre les argiles geològiques, i s'ha bastit mitjançant la tècnica d'apertura d'una rasa que forma angle (UE 316 i 318, equivalent a 209) dins la qual es basteixen els dos murs del segle XIII sobre una preparació de morter de calç, la UE 319, asimilable a la UE 211. L'espai buit de la rasa és reomplert per una capa de terra (UE 315 i 317), que com en el cas del quadre 200, no ha aportat materials arqueològics. Hem de fer menció que la rasa UE 316 no es pot seguir en tot el quadre, sino que gira 90 graus a uns -0,30 m de la interrupció del mur, la qual cosa ens fa pensar, com més endavant explicarem, que les estructures del dormitori de conversos, del segle XIII, si bé van començar a bastir-se, no va continuar.

La UE 302, i per extensió, les UE 201 i 301, és una estructura que hom denomina mur de tres fulls. Es forma per dos paraments externs de carreus de grans dimensions, lligats amb vorada de morter de calç i junta molt prima, i un replè interior a base a formigó de calç i pedra. En el parament exterior es localitza un contrafort (UE 321). Aquest és presumiblement de planta rectangular, del mateix tipus arquitectònic dels que es troben en l'antic refetor de conversos, datat al segle XIII. A una cota de +1,60 m per sobre del nivell de paviment actual, hi ha l'arrancada de tres arcs que formarien part, juntament amb una mènsula de planta quadrada i cantons en xamfrà, d'una volta de

creueria i arcs de mig punt de la mateixa tipologia que la UE 213. D'altra banda, aquest mur s'interromp, i sobre seu s'assenten les estructures del cubar del segle XIV.

Ja en el segle XIV es construeix el cubar de l'abat Copons. Es localitza el mur UE 334, que equival al 101. És de similars característiques que el mur 202, encara que hi ha diferències constructives en la fonamentació. En aquest cas, l'aparell de carreus baixa a una profunditat de - 0,55 m., és a dir 15 cm més que el cas de la UE 202. Fonamenta sobre una estructura de pedres desbastades i unides amb morter de calç, dins una estreta rasa de fonamentació, UE 337 i el seu farciment de terra, UE 335, com també es veu en el quadre 100.

Com en el cas del quadre 200, la cota dels nivells estèrils és similar i no tenim evidències d'una pavimentació relacionable amb els edificis dels segles XIII i XIV. Ara bé, hem pogut estudiar una sèrie d'unitats estratigràfiques que identifiquem amb el fons d'un cup.

Aquest s'obre parcialment sobre les argiles, i sobre l'estratigrafia preexistent, cas de la UE 323, i el mur del segle XIII (UE 302). Així localitzem una rasa de planta circular (UE 308) dins la qual ens trobem amb les restes de la paret del cup, una estructura de morter de calç lleugerament lliscat en el seu interior (UE 310) i part de l'estructura del solament, que es conforma per un muret en línia amb el parament interior del mur romànic, i una estructura de mamposteria i pedra que se li adossa (UE 309, 311).

La cronologia absoluta del cup no es pot assolir per la manca de materials arqueològics, tot i que considerem, per raons documentals i estratigràfiques, que es tracta d'una obra baixmedieval. Possiblement forma part dels primers cups de la sala, dels temps de l'abat Copons.

Les següents evidències són les escasses restes del que hem identificat com part de la fonamentació de la capella de Santa Tecla: la rasa UE 331, en direcció E-W i l'estructura que la farceix, UE 333. En línia perpendicular a aquestes evidències, tenim la UE 312 i el seu farciment UE 307. Es tracta d'una rasa d'espoli i el seu farciment, que destrueix versemblantment la fonamentació de la capella de Santa Tecla. La cronologia d'aquest arrassament s'ha de posar en relació amb les actuacions dels anys 40.

Sector 400

El sector 400 es troben a la banda SE del cubar, a l'E del sector 100, al N del 200 i 300. El quadre 400/1 es va obrir amb la idea de localitzar les hipotètiques pilastres del celler del segle XIII, i posteriorment es va ampliar vers l'E amb la idea de poder localitzar i estudiar les possibles restes medievals que hi podéssin haver. Els resultats, però, van ser uns altres.

Les unitats estratigràfiques he hi vam poder localitzar són:

UE 404: paviment de 1944, format per encintat de lloses, sòl de morter de ciment pigmentat i preparació de runa sota seu, equival a 204 i 304.

UE 405: estructura de formigó de calç i mamposteria, en disposició horitzontal, fonament del cubar del segle XVIII.

UE 406: petita capa de calç sota la UE 404.

UE 407: estrat de terra grisosa, amb restes de calç, i flonja, que farceix la UE 408.

UE 408: retall de planta circular obert a la UE 409, i farcit per la UE 407.

UE 409: estrat de terra i bocins de teula, igual a 323.

UE 410: rasa de fonamentació de la UE 405.

UE 411: arrassament de la UE 405.

UE 412: estrat de terra marró fosc, compacta, sota la UE 404 i

sobre 413 i 414.

UE 413: estrat de runa, flonja, que farceix la UE 414.

UE 414: dipòsit de mamposteria i pedra.

UE 415: rasa de fonamentació i farciment de la UE 414.

UE 416: solera de lloses de pedra de la UE 414 i la corresponent preparació.

UE 417: estrat geològic de llicorella.

UE 418: paviment de calç sota 404.

UE 419: paviment de rajoles sota 404.

UE 420: estrat de runa sota 404 i al costat de 419.

UE 421: dipòsit de totxo al costat de la UE 414.

UE 422: rasa de fonamentació de la UE 421.

UE 423: farciment de runa de la UE 421.

UE 424: estrat de terra marró clar sota 419 i que farceix la UE 425.

UE 425: retall de planta irregular a la UE 409 i pedra.

UE 426: farciment de terra de la UE 427.

UE 427: retall de planta circular, un cup baixmedieval, a la UE 409.

UE 428: estructura formada per blocs de pedra lligats amb morter i tub ceràmic en posició horitzontal, dins la UE 427.

UE 429: solera de calç de la UE 421.

Sota el paviment de 1944, UE 404 hem pogut detectar una sèrie d'unitats estratigràfiques corresponents a diferents fases, que comentem de més antic a modern:

En primer lloc localitzem, sobre l'estrat de llicorelles, una capa de terra força compacta amb un únic tipus de material arqueològic, bocins de teula. En aquesta UE s'han realitzat diferents accions antròpiques.

Primerament documentem una estructura de planta circular, possiblement un fons de cup assimilable al localitzat en el quadre 300 (quadre 400/2). Es tracta d'un retall de planta circular a la UE 409, al bell mig del qual es localitza una estructura (UE 428)

que consisteix en diferents blocs de pedra lligats amb una mica de morter de calç, i enmig dels quals localitzem, mig estrebada, part d'una conducció consistent en un tub ceràmic. L'estructura es farceix amb un estrat de terra marró fosc (UE 428).

Comptem també amb un seguit d'unitats estratigràfiques de difícil datació. Així el forat de planta irregular UE 408 i el seu farciment UE 407, o el retall 425 i els estrats associats, com el 409.

Posteriorment hi ha, al costat del mur UE 202, restes d'un paviment de rajoles, UE 419 i del seu desmunt parcial (UE 419, 420) sobre un sòl de calç (UE 418). Aquestes evidències podrien funcionar amb sengles arquetes o cisternes, de les quals coneixem les seves rases de fonamentació, murs, sòls i colmatacions, que serien de 1944 (UE 414 i 421). És curiós com la construcció de la UE 421 aprofita en part l'estructura UE 428.

Finalment documentem l'arrassament dels cups, UE 405, per la UE 411.

Sector 500

Es tracta d'un total de sis quadres que localitzem a l'E i NE del cubar, entre els murs E i N. Les UE detectades són:

UE 502: mur E del cubar, s XIV, equival a la UE 202.

UE 504: paviment dels anys 40, format per encintat de lloses, sòl de morter de ciment pigmentat i preparació de runa sota seu, equival a les UE 204, 304, 404.

UE 505: estructura de formigó de calç i mamposteria, en disposició horitzontal, fonament del cubar del segle XVIII, equival a 405.

UE 506: capa de calç sota la UE 504, equival a 406.

UE 507: estrat de runa i petita capa de terra marró clar sota seu, tot sota la UE 506.

- UE 508: sòl sota la UE 506.
- UE 509: estrat sota la UE 512, igual a 409.
- UE 510: rasa de la UE 505.
- UE 511: arrassament de la UE 505.
- UE 512: estrat de calç sota la UE 507.
- UE 513: forat de pal practicat a les UE 509 i 512.
- UE 514: farciment de la UE 513.
- UE 515: forat obert a la UE 509.
- UE 516: estrat de terra marró clar, flonja, que farceix la UE 515.
- UE 517: mur de pedra i morter de calç sota la UE509.
- UE 518: estructura de pedra i morter, canaló, que encaixa en la UE 505.
- UE 519: estrat de farciment de la UE 520.
- UE 520: arqueta adossada a la UE 505.
- UE 521: estrat sota la UE 508.
- UE 522: capa de calç sobre la UE 508.
- UE 523: canaló de rajola i morter que funciona amb la UE 520.
- UE 524: farciment de terra marró-gis, compacta, a la UE 523.
- UE 525: fons de rajoles de la UE 520.
- UE 526: fons de rajoles de la UE 523.
- UE 527: gran peça ceràmica sobre la UE 528.
- UE 528: restes de pavimentació de rejola sobre la UE 522.
- UE 529: estrat de terra marró sota la UE 528.
- UE 530: rasa de la UE 517.
- UE 531: farciment de la UE 532.
- UE 532: canal sota la UE 529.
- UE 533: tub d'uralita dins la UE 532.
- UE 534: mur de la sala del cubar (N).
- UE 535: estructura formada per dos paraments de carreus, subestructura de premsa de vi.
- UE 536: eixamplament de la UE 535 per a instal.lar una premsa de vi.
- UE 537: fonament de la UE 534.
- UE 538: farciment de les UE 535 i 536.
- UE 539: llosa de pedra sobre la UE 535.

- UE 540: estrat de terra marró molt fosc sota la UE 538.
- UE 541: paviment de calç sota la UE 504.
- UE 542: retall de planta circular a la UE 543.
- UE 543: estrat de terra grisosa sota la UE 504.
- UE 544: estrat de runa que farceix la UE 542.
- UE 545: empremta dins la UE 536.
- UE 546: canalització de totxo sota la UE 541.
- UE 547: rasa oberta a la UE 543.
- UE 548: mur de canalització.
- UE 549: estrat de terra grisosa entre les UE 547 i 548.
- UE 550: retall a la UE 541, farcit per la UE 538.
- UE 551: rasa d'espoli que destrueix les UE 552 i 553
- UE 552: estructura de planta circular farcint la UE 553, possible pou.
- UE 553: rasa de fonamentació de la UE 552.
- UE 554: rasa oberta a la llicorella, farcida per 504.
- UE 555: tub ceràmic en forma de "T", entre les UE 533 i 548.
- UE 556: estrat geològic, llicorella.

Malgrat la complexitat estratigràfica del que hem anomenat sector 500, la majoria d'unitats diferenciades s'han de datar en el present segle. Bona part de les evidències correspon a l'aprofitament dels cups del segle XVIII, UE 505 i 508, com a dipòsits d'aigua. Per altra banda, una altra sèrie d'estructures es relacionen amb una canalització, visible la seva coberta a l'atri de l'abat Copons, i el seu aprofitament per a passar-hi un tub de fibrociment, instal·lat durant les actuacions d'Eduard Toda i Güell en els anys trenta. Relacionem la canalització amb les construïdes durant l'abadiat de Joan de Guimerà (segle XVI)

D'aquesta manera ens trobem, davant de la porta d'accés del cubar, quadre 500/1, amb un registre d'obra i canalització associades (UE 520, 523, 525, 526) i una sèrie d'estrats i sòls o paviments de calç que s'associen (UE 506, 507, 508, 512, 521, 522, 509, 513, 514 etc).

Quant a aquestes estructures associades als equipaments hidràulics, fem esment de la UE 532=517=548. Es tracta d'una canalització formada per sengles murs de mamposteria i rajola, paral·lels entre sí. El tipus d'aparell utilitzat ens fa pensar que es tracta d'una construcció d'època moderna, i la hem de relacionar, com ja hem dit, amb la canalització coberta de grans lloses que passa per l'atri de l'Abat Copons i que podem veure també a l'espai entre les actuals dependències de l'hostatgeria nova, impremta i celler. Si bé la tradició de la Casa havia suposat que es tractava d'una conducció per fer passar el most del cubar vers el celler, no tenim dades que precisament ens ho demostrin.

En un punt concret trobem, quadre 500/3, restes d'una canalització tub i "T" de ceràmica (UE 555) amortitzat en instal·lar les canalitzacions de fibrociment. D'aquesta manera podem dir que l'estructura 538 no és un caixer per a contenir una canalització possiblement hidràulica i que cal relacionar amb la visible a l'atri de l'Abat Copons i punts propers en el monestir, que cal datar en el segle XVI. Posteriorment l'estructura s'aprofita per a instal·lar-hi un tub de fibrociment cobert de ciment (UE 533), de manera que s'obre una rasa, UE 547, farcida en el segle XX i s'afecta l'estratigrafia de la zona. Aquest és el cas de la UE 546, petita canalització de totxo, també tallada per una rasa de planta circular, UE 542. Aquesta i la UE 550 semblen ser sengles espolis d'estructures circulars potser relacionades amb els equipaments hidràulics realitzats en època d'Eduard Toda, de manera que, potser la UE 546 conduirà l'aigua dels cups a la canalització.

Després de comentar aquestes evidències datables en el segle XX, procedim a descriure les restes de més antic a modern. En primer lloc, ens trobem amb les la fonamentació dels murs del cubar (502 i 534). Hem de fer l'observació que el mur de tancament nord del cubar, UE 534 és posterior constructivament a l'obra del mateix, tal i com es pot observar en els angles NE i NW, on aquest cobreix parcialment les arrancades dels nervis de

la volta de creueria. El fet, que no implica forçosament una variació cronològica, pot venir donat perquè es tracta del parament que dóna a l'atri de l'Abat Copons (segle XIV), amb un paviment prop d'un metre per sota del nivell del cubar. És versemblant suposar que en construir l'actual atri, es replantegés la façana nord del cubar, de manera que es va enderrocar i es tornà a construir el mur, que ens ha arribat fins ara. Observem com sobre aquest mur posteriorment es construeix la sala de l'abat Copons o Xocolateria, la qual té una esplèndida llar de foc, la part posterior de la qual es pot apreciar des del cubar, o les arrancades de volta de l'atri, en les quals no hi ha cap interrupció que ens indiqui que recolzen sobre un mur anterior.

Les evidències derivades de l'excavació no ens permeten establir la relació a nivell de fonamentació, entre les UE 502 i 534, doncs la UE 535, de formigó, es lliura a ambdues UE. Tot i això hem pogut detectar la banquetta de la segona (UE 537), que es compon per dues filades de pedres desbastades unides amb morter. També hem pogut observar l'interior del mur, de morter de calç i reble, i que baixa prop d'un metre respecte el nivell de paviment del cubar, per poder així salvar el canvi de cota entre cubar i atri.

Posteriorment a la construcció del cubar ens trobem amb una sèrie d'evidències a posar en relació amb els cups erigits en el segle XVII i XVIII. Així tenim la plataforma de fonamentació dels cups, UE 505, i la seva rasa UE 510⁴. A tocar aquesta tenim localitzada la resta d'una canalització -UE 518- que, segons es pot veure en una fotografia de principis de segle conservada a l'Arxiu Mas (BASSEGODA 1983, pàg. 80), passava al peu dels cups. Dita canalització, en arribar a la porta del cubar, gira en direcció NW, tal i com es pot observar en la seva empremta sobre els cups, i surt de la sala per una apertura tapada durant les restauracions

⁴ Les evidències dels cups del segle XVIII conserven el número d'UE 405.

dels anys 40. El fet indica, òbviament, que la canalització, que passa per l'atri, no és pas associada als cups. També hem pogut observar que la solera dels cups s'adossa directament als murs del cubar.

Si ens fixem en el fons de la fotografia del cubar conservada a l'arxiu Mas, podem observar que el cup més proper a la porta, bastit el 1698, era un xic més alt, que per altra banda tindria una planta més estreta, com s'ha pogut documentar arqueològicament.

Una altra evidència es localitza en el quadre al sud de la porta. Es tracta d'una estructura de planta rectangular, amb un eixamplament central paral·lela al mur 502 (UE 535, 536). Es construeix amb grans blocs de pedra mitjanament desbastats i units amb morter de calç i una base de carreuó. No presenta cap solera i el seu espai interior afecta la fonamentació de la UE 534 (UE 537). Al S de l'estructura, un bloc de pedra a la manera de coberta, tapa l'extrem S de la UE (UE 539).

L'eixamplament UE 536 és un encaix en els carreus de la UE 535, que té un alçat troncopiramidal. El rebliment de l'estructura es compon per un potent estrat de runa, i sota un estrat de terra marró molt fosc, flonja, procedent de la descomposició de matèria lígnea -es van trobar alguns fragments de fusta deterioradíssims i irrecuperables- (UE 538, 540). Quant als materials que aportin la cronologia de la construcció de l'estructura, no hem pogut establir la seva datació absoluta. L'amortització s'ha de relacionar amb les obres dels anys 40.

Un altre problema és la funcionalitat de l'estructura. La planta de l'estructura, les característiques de la UE 536, les restes de fusta a la UE 538, la situació en el cubar etc, ens fan suposar que l'estructura formada per les UE 535-536 no és més que la fonamentació d'una premsa de biga o lliure, utilitzada comunment en les tasques vitivinícoles.

Aquesta idea hauria de venir refrendada per l'existència

d'una sèrie d'estructures associades per a la recepció del most, la cofinera, però que malguanyadament no ens han arribat per l'arrassament UE 550, que afecta tant aquest quadre com el 500/3.

En el quadre 500/5 també hem localitzat una estructura interessant. Es tracta d'una mena de pou i la seva rasa obert a la llicorella (UE 552 i 553). En aquest cas tampoc hem pogut adcriure la seva cronologia absoluta per les característiques constructives. La seva situació, en línia amb el que suposem el fonament de la premsa, ens fa pensar que és el receptacle del lliure o contrapès de l'eix de la premsa.

8. CONSIDERACIONS FINALS

L'excavació del cubar del monestir de Poblet ens ha permès de poder documentar la seqüència evolutiva d'aquesta part del cenobi cistercenc. Amb tot, les expectatives que en un principi ens ofería el seu estudi arqueològic no han estat complertes, de manera que hem obtingut uns resultats diferents als que s'esperaven.

8.1. Evidències anteriors a la fundació del monestir (1151)

Les activitats arqueològiques que hem realitzat no hien permès de localitzar cap vestigi anterior a la fundació de Poblet, tot i les teories que existeixen, bé que posades en quarantena fa temps. L'aparició d'una aleta de tegula romana en un dels reompliments del sector 300 (UE 325) no és cap argument apreciable per poder parlar d'un establiment precistercenc just sota el monestir. Amb tot, hem de tenir en compte l'existència de materials visigots, encara que de procedència no del tot clara, que caldria poder estudiar la seva veritable filiació (MUÑOZ-MACIAS-MENCHON en premsa).

8.2. Restes dels segles XII-XIII

Tan sols comptem, i amb una cronologia suposada, amb una estructura de planta més o menys quadrangular al sector 300, la funcionalitat de la qual suposem ara per ara relacionada amb el possible celler d'aquella època.

8.3. Restes del segle XIII: celler i dormitori de conversos.

La referència de l'existència d'un celler anterior a l'obra de l'abat Copons neix d'una sèrie de notícies documentals i de les restes constructives encara conservades al sud del cubar (sectors 200 i 300). El resultat de l'excavació tant d'aquests sectors com de la resta del cubar ens fan pensar que la susdita part del monestir del segle XIII mai no es va edificar.

Si observem la interrupció del mur 302, ens podem adonar que no ha estat pas arrassat en construir-se el cubar de l'abat Copons, cosa que per altra sorprendria per l'esforç a esmerçar. Més aviat aquesta interrupció és una parada d'obra que esdevindria definitiva, possibilitat reforçada per la interrupció sobtada de la fonamentació i la seva rasa, i l'estat totalment net, sense restes de morter, del que serien les juntes visibles dels arcs 213 i 303. A més, l'excavació del sondeig 100 no va permetre detectar la hipotètica continuació del mur 302.

Les arrancades dels arcs en els sectors 200 i 300 ens indiquen que el projecte del segle XIII pretenia cobrir el celler amb dos creueries sobre pilar central, a l'estil de les altres construccions del "primer estil" del segle XIII. L'intent de cercar els pilars al bell mig de l'hipotètic celler del segle XIII, amb l'apertura dels sectors 400 i 500, va ser totalment infructuosa: no hi havia cap vestigi que ens permetés pensar que es van construir.

La no construcció del celler del segle XIII, i per tant del dormitori de conversos presenta un problema històric a resoldre. Podem acceptar que no s'hagi construït, tot i la tradició historiogràfica que suposa el contrari. Però quina en seria la causa?

Hem de tenir en compte la crisi que va patir Poblet al llarg del segle XIII, i en especial a finals de la centúria. Però l'estil de les restes o indicis del celler del segle XIII, ens indica que és una

obra del primer terç.

En aquells anys hi ha una davallada de vocacions de conversos, encarregats directes de l'explotació agrícola i una sèrie de problemes econòmics estudiats per A. Altisent (ALTISENT 1973, pàg. 130 i ss). Quant a la manca de conversos, cada cop major, al llarg del segle XIII es va haver de suplir amb el treball de mercenaris i esclaus, amb els conseqüents problemes econòmics suplementaris (ALTISENT 1973, pàg. 142-145). És lògic pensar que si la davallada de vocacions de germans va portar una sèrie de problemes econòmics, tant una cosa com l'altra farien innecessària o difícil la construcció de les seves dependències, en aquest cas el celler. En aquest context, és molt significativa la notícia que el visitador de 1302 ordena convertir part del refector de conversos en graner.

A això hem d'afegir un altre element. Una construcció de les dimensions i característiques com hauria d'ésser el celler, amb uns bons murs i unes voltes ben treballades s'enderroqui per bastir-ne una de nova tan sols una mica més gran, és una idea poc lògica, un esforç massa gran. En el fons, a construcció del cubar en temps de l'abat Copons no deixa d'ésser en el fons la confirmació que no existia abans.

8.4. Segle XIV, l'obra del cubar.

Aquest es construeix durant la primera meitat del segle XIV, i segueix un esquema arcaïtzant, del qual tenim clars paral·lels als monestirs de Fontfreda i Le Thoronet. Les característiques de la nau, ja descrites anteriorment, mostren l'adaptació a l'espai disponible entre el mur occidental del claustre, el mur nord de l'església major i l'estructura, ara desapareguda, de l'atri cistercenc.

Abans d'aixecar l'edifici es deuria amortitzar el pou del

sector 300 i es va anivellar part del terrany amb un estart de llicorella barrejada amb bocins de teula (UE 323 i 409).

En el costat E, el cubar aprofita el mur W del claustre, que és folrat amb un parament de carreus. recolça en el mur de l'església i el mur W es construeix de bell nou. Quant al mur N, suposem que va ser enderrocat i reulat, o potser replantejat en obra, per la construcció de l'anomenat atri de l'abat Copons, un xic posterior.

A aquesta fase hem de relacionar l'existència de dos solaments de cup de vi (sectors 300 i 400/2). Quant als nivells de pavimentació, no hem pogut detectar niguna resta fefaent que es pugui definir com a tal. Tal vegada van desaparèixer en actuacions posteriors. Hem de dir, però, que el seus nivells no difereixen gaire dels actuals, donada la cota en la que localitzem els estrats geològics, especialment als sectors 200 i 300.

8.5. Segles XVII i XVIII.

En aquest període tenim la construcció de les canalitzacions de distribució d'aigües, construïdes durant l'abadiat de Joan de Guimerà. Hem localitzat part d'una d'aquestes conduccions (sector 500) que consisteix en un caixer de mamposteria dins del qual es trobava encara la resta d'un tub ceràmic. La relacionem amb la canalització de l'atri de l'abat Copons, tradicionalment relacionada amb la conducció del most cap el celler.

Tenim dues notícies sobre la construccions de cups, una durant el mandat de l'abat Rosés, i altra amb Francesc Dorda. El primer, datat el 1698 es trobava al costat de la porta del cubar i en substituïa un de fusta (ALTISENT 1973, pàg. 512). Hem de recordar que estem en un moment en què es reactiva la viticultura del monestir, i per tant és lògic pensar en nous equipaments.

Entre aquests hem de veure la remoció de les estructures del

cubar. Així els vells cups de mitjanes dimensions, tal vegada els relacionats amb l'obra de l'abat Copons, amb solament de pedra i presumiblement cos de fusta, serien substituïts per grans contenidors de morter de calç i pedra picada, els fonaments dels quals hem localitzat.

Les restes que ens han arribat i la documentació fotogràfica, ens permeten de documentar les característiques dels cups. Es tractaria d'una gran estructura de mamposteria i morter, potser amb reforç de carreus, fonamentada directament en els nivells del subsòl del cubar, tallats per la corresponent rasa, i recolzada en els murs N i W del cubar, de manera que el costat E de la sala restaria lliure. Per les dades, suposem que hauria quatre cups, amb fons de lloses de pedra i alçada de més de sis metres. L'observació de la fotografia conservada a l'arxiu Mas ens fa pensar, que el cup més proper a la porta, el més antic segons la documentació, era un xic més alt. D'altra banda, el seu fonament, descobert en excavar el sector 500 és més estret que els altres documentats.

Als cups hem d'associar una canalització, visible en la fotografia de la Catedral Gaudí, i que correspondria amb la detectada al sector 500 (UE 518). Aquesta canalització quan arriba a la porta del cubar, gira en direcció NW i surt d'ací per una apertura tapada durant les restauracions dels anys 40 i que cal relacionar amb la canalització de pedra encara visible en el celler.

Al cantó NE del cubar hem excaent d'una premsa de vi, del tipus de biga o de lliure. És tracta una estructura de planta rectangular amb un eixamplament central per a rebre la verga⁵. A uns 12 metres al nord, en el quadre 500/3, es conserva una estructura circular arrassada, que suposem que es tracta del receptacle del lliure o contrapès del caragol de la premsa, que

⁵ Per la terminologia dels diferents components de la premsa, vid. VIOLANT i SIMORRA 1990, pàg.64-75

serveix per desplaçar la biga, encarregada de premsar la brisa, diposada entre els corresponents cofins.

També en aquesta centúria es construeix la capella dedicada a Santa Tecla. D'ella ens resten part dels fonament a tocar l'església, al sud del cubar. Es tractaria d'una capella amb accés des de l'església major, de manera que el mur medieval seria enderrocat, a suposar per la seva restauració el 1944, i es construiria ja dins del cubar, tot ocupant la crugia més propera al temple. La planta seria doncs rectangular, i deixaria dos espais a banda i banda, un a l'oest, on tenim les restes constructives del segle XIII, i altre a l'est, on suposem una sagristia, a jutjar per les fotografies de la càtedra Gaudí i les evidències d'un armari obert al mur. Els paraments serien bastits a base de formigó de calç i mamposteria.

8.6. Segles XIX i XX.

Finalment hem de comptar amb una sèrie d'estructures de tipus hidràulic datables en el present segle. Es tracta de canalitzacions associades a l'aprofitament dels cups de vi com aljubs, com es documenta en els anys vint, i hem pogut constatar en el sector 500, i la instal·lació d'un tub dins la canalització del segle XVI.

La següent evidència és l'arrassament de les estructures del cubar i capella de Santa Tecla en motiu de les restauracions de 1944. S'enderrocarien les estructures dels cups, la capella i la premsa seria desfeta, tot espoliant la cofinera i la lliura. Les altres estructures dels segles XIX i XX serien arrassades. Els espais buits es van farcir amb la runa procedent dels cups i tot el cubar es segellaria amb un paviment de ciment i encintat de pedra del país.

9. BIBLIOGRAFIA

ADELL 1987: Adell, Joan Albert: *L'Arquitectura romànica*. Barcelona, Els Llibres de la Frontera.

ALTISENT 1973: Altisent, Agustí, *Història de Poblet*. Poblet.

BASSEGODA: Bassegoda i Nonell, Joan, *Història de la restauració de Poblet. destrucció i reconstrucció de Poblet*. Poblet.

CODEX: Codex SCCL-Arqueologia i Patrimoni, "Memòria de la intervenció arqueològica realitzada al monestir de Poblet (Vimbodí, Conca de Barberà). 1-2 d'abril de 1992". Lliurada al Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya, 1992 (inèdit).

DOMÈNECH 1925: Domènech i Muntaner, Lluís: *Història i Arquitectura del monestir de Poblet*. Barcelona.

MIRÓ: Miró i Alaix, Maite, "Memòria de l'excavació d'urgència realitzada el 6 d'abril de 1992 a la sagristia vella del monestir de Poblet (Vimbodí, Conca de Barberà). Informe lliurat al Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya, inèdit.

MUÑOZ-MACIAS-MENCHON en premsa: Muñoz, Andreu. Macias, Josep Maria; Menchon, Joan, "Nuevos elementos decorados de arquitectura hispano visigoda en la provincia de Tarragona". *Archivo Español de Arqueología*, Madrid, CSIC.

PALAU 1931: Palau i Dulcet, Antoni: *Guía de Poblet*. Barcelona.

PUJADES 1988: Pujades, Josep, "Informe Poblet 1/88 I Descripció. Bosseria Hospital de pobres i pelegrins". Barcelona 1988. Informe lliurat al Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya, inèdit.

SERRA VILARÓ 1946: Serra Vilaró, Juan, La Comisión de Monumentos ante Poblet. Tarragona.

TODA 1935: Toda, Eduard, *Reconstrucció de Poblet, obres realitzades de 1930 a 1934 pel Patronat del Monestir*, Poblet.

VIOLANT i SIMORRA 1990: Violant i Simorra, Ramon, *Etnografia de Reus i la seva comarca. El Camp, la Conca de Barberà, el Priorat*. Barcelona, Alta Fulla (reimpressió).

VIVES-GIBERT 1964: Vives i Miret, Josep; Gibert, Guiu M (Dom): "Restes precistercenques a Poblet". *Analecta Monserratensia X "Misellània Homenatge a Anselm M Albareda" II* (1964) pàg 191-202

Joan Menchon i Bes
CODEX SCCL, Arqueologia i Patrimoni

Tarragona, març de 1995.

UE	SONDEIG	INTERPRETACIÓ	DATACIÓ	CRITERI	DIBUIX	COMPOSICIÓ	TEXTURA	COLOR
101	100	mur W del cubar	XIV	tòric		carreus i morter	dur	grisós
102	100	arc	XIV	teòric		carreus i morter	dur	grisós
103	100	paredat d'arc	XIV	teòric		carreus i morter	dur	grisós
104	100	paviment	XX	tipològic		encintat i ciment	dur	vermellós
105	100	rasa de 106	XVIII	teòric		retall		
106	100	fonament cups	XVIII	teòric		morter i pedra	dur	blanc
107	100	empremtes enllosat cup	XVIII	teòric		empremtes		
108	100	arrassament cubar	XX	teòric		retall		
109	100	estrat	abans XVIII	teòric		terra	tova	marró
110	100	banqueta de 101,102,103	XIV	teòric		pedra i morter	dur	grisós
111	100	bloc de pedra	XVIII	teòric		pedra	dur	grisós
112	100	rasa de fonamentació de 110	XIV	teòric		retall		
113	100	farciment de rasa	XIV	teòric		terra	compacta	marró molt f
114	100	estrat geològic	geològic	teòric		llicorella	compacta	marró verme
201	200	mur S del cubar	XIII	teòric		carreus i morter	dur	grisós
202	200	mur E del cubar	XIV	teòric		carreus i morter	dur	grisós
203	200	apertura a 201	XVIII	teòric		retall		
204	200	paviment	XX	teòric		encintat i ciment	dur	vermellós
205	200	estrat geològic	geològic	teòric		llicorella	dur	marró verme
206	200	banqueta de 202	XIV	teòric		pedra i morter	dur	grisós
207	200	preparació paviment	XVIII-XX	teòric		morter	flonja	groc-gris

UE	SONDEIG	INTERPRETACIÓ	DATACIÓ	CRITERI	DIBUIX	COMPOSICIÓ	TEXTURA	COLOR
208	200	farciment rasa 209	XIII	teòric		terra	compacta	marró fosc
209	200	rasa de 201	XIII	teòric		retall		
210	200	rasa de 206	XIV	teòric		retall		
211	200	banqueta de 201	XIII	teòric		morter		
212	200	estrat geològic	geològic	teòric		argila	compacta	vermell
213	200	arrancada d'arcs a 201	XIII	teòric		carreus i morter	dur	grisós
214	200	arrassament de 207	XX	teòric		retall		
215	200	mur capella Sta Tecla	XV/III	teòric		pedra i morter	dur	grisós
216	200	rasa de 215	XV/III	teòric		retall		
301	300	mur S del cubar	XIII	teòric		carreus i morter	dur	grisós
302	300	mur perpendicular a 201	XIII	teòric		carreus i morter	dur	grisós
303	200	ménsula i arrancada arc	XIII	teòric		carreus i morter	dur	grisós
304	200	paviment	XX	teòric		encintat i ciment	dur	vermellós
305	300	estrat geològic	geològic	geològic		llicorella	dur	marró verme
306	300	interrupció de 302	XIII	teòric				
307	300	estrat de runa sota 304	XX	teòric		runa	tova	blanquinós
308	300	rasa cup de vi	XIV	teòric				
309	300	muret de pedra del cup de vi	XIV	teòric		pedra i morter	flonja	grisós
310	300	muret de pedra del cup de vi	XIV	teòric		pedra i morter	flonja	grisós
311	300	estructura de morter del cup	XIV	teòric		pedra i morter	flonja	grisós
312	300	arrassament	XX	teòric				

UE	SONDEIG	INTERPRETACIÓ	DATAció	CRITERI	DIBUIX	COMPOSICIÓ	TEXTURA	COLOR
313	300	forat de biga	XX	teòric				
314	300	estrat geològic d'argiles	geològica	teòric		argila	dur	vermellós
315	300	farciment rasa	XIII	teòric		terra	compacta	marró fosc
316	300	rasa de 316	XIII	teòric				
317	300	farciment de la rasa de 301	XIII	teòric		terra	compacta	marró fosc
318	300	rasa de 301	XIII	teòric				
319	300	banqueta de 302	XIII	teòric		morter	dur	grisós
320	300	anivellament fons cup	XIV	teòric		morter	flonja	grisós
321	300	contrafort de 302	XIII	teòric		pedra i morter	dur	grisós
322	300	paviment de calç	XIII	teòric		calç	tou	blanc
323	300	estrat de replè	XIII	teòric		llicorella i teula	compacta	vermellós
324	300	estrat de replè	XIII	teòric		teula i terra	compacta	vermellós
325	300	estrat de replè	XIII	teòric		argila,terra,teula	compacta	vermellós
326	300	rasa de pou	XII-XIII	teòric				
327	300	nucli de pou	XII-XIII	teòric		morter, pedra	dur	grisós
328	300	mur de pou	XII-XIII	teòric		carreus,pedra	dur	grisós
329	300	colmatació de pou	XIV	teòric		terra,pedres	compacta	grisós
330	300	espoli de 328	XII-XIV	teòric				
331	300	rasa de fonamentació	XVIII	teòric				
332	300	estrat de farciment	XX	teòric		terra marró clar	tou	marró clar
333	300	mur	XVIII	teòric		calç, terra,pedra	tou	grisós

UE	SONDEIG	INTERPRETACIÓ	DATACIÓ	CRITERI	DIBUIX	COMPOSICIÓ	TEXTURA	COLOR
334	300	mur S del cubar	XIV	teòric		carreus,mortor	dur	grisós
335	300	farçiment rasa de 334	XIV	teòric		terra	compacte	rogenc
336	300	rasa de 334	XIV	teòric				
337	300	banqueta de 334	XIV	teòric		mortor	dur	grisós
338	300	banqueta de 328	XII-XIII	teòric		mortor	dur	grisós
404	400	paviment	XX	teòric		encintat i ciment	dur	vermellós
405	400	fonament cups	XVIII	teòric		pedra i mortor	dur	grisós
406	400	sòl de calç	XIX-XX	teòric		calç	flonja	blanc
407	400	estrat de replè	XIX-XX	teòric		terra,pedra,teula	flonja	grisós
408	400	retall circular	XIX-XX	teòric				
409	400	estrat d'anivellament	XIV	teòric		terra,taula	compacta	marró
410	400	rasa de fonamentació	XVIII	teòric				
411	400	arrassament de la UE 405.	XX	teòric				
412	400	estrat de preparació	XX	teòric		terra	tova	marró fosc
413	400	estrat farçiment de 414.	XX	teòric		pedra,runa,	flonja	grisós
414	400	dipòsit de mamposteria i pedra.	XIX-XX	teòric		totxo,mortor	dur	blanquinós
415	400	rasa i farçiment de rasa de UE 414	XIX-XX	teòric				
416	400	solera de la 414	XIX-XX	teòric		ceràmica, pedra,mortor	dur	blanquinós
417	400	estrat geològic	geològic	teòric		llicorella	dur	rogenc
418	400	paviment de calç sota 404.	XIX-XX	teòric		calç	tou	blanc
419	400	paviment de rajoles sota 404.	XIX-XX	teòric		rajoles,claç	tou	blanc-vermel

UE	SONDEIG	INTERPRETACIÓ	DATACIÓ	CRITERI	DIBUIX	COMPOSICIÓ	TEXTURA	COLOR
420	400	destrucció de paviment	XX	teòric		calç	flonjo	blanc
421	400	dipòsit de totxo	XIX-XX	teòric		totxo,morter	dur	blanc-verme
422	400	rasa de fonamentació de la UE 42	XIX-XX	teòric		terra	tou	gris
423	400	farciment de 421.	XX	teòric		runa	tova	gris
424	400	estrat de farciment	abans XIX-XX	teòric		terra,pedres	flonja	gris
425	400	retall	abans XIX-XX	teòric				
426	400	farciment	abans XIX-XX	teòric		terra	flonja	marró fosc
427	400	retall de cup	abans XIX-XX	teòric				
428	400	estructura interior de cup	abans XIX-XX	teòric		pedra,tub ceràmic	dur	grisós
429	400	solera de calç		teòric		totxo,calç	dur	blanc
502	500	mur E del cubar	XIV	teòric		pedra,calç	dur	grisós
504	500	paviment	XX	teòric		encintat,ciment	dur	vermellós
505	500	fonament del cubar	XVIII	teòric		pedra,morter	dur	grisós
506	500	capa de calç	XX	teòric		calç,cendra	tova	gris
507	500	estrat de runa i petita capa de ter	XX	teòric		pedra,calç,teula	flonja	gris
508	500	sòl sota la UE 506.	XX	teòric		pedres,calç	fonja	gris
509	500	estrat sota la UE 512	XX	teòric		pedres,calç	fonja	gris
510	500	rasa de la UE 505.	XVIII	teòric				
511	500	arrassament de la UE 505.	XX	teòric				
512	500	estrat de calç sota la UE 507.	XX	teòric		calç	tou	blanc
513	500	forat de pal practicat a les UE 505	XX	teòric				

UE	SONDEIG	INTERPRETACIÓ	DATAció	CRITERI	DIBUIX	COMPOSICIó	TEXTURA	COLOR
514	500	farçiment de la UE 513.	XX	teòric		terra	flonja	marró clar
515	500	forat obert a la UE 509.	XX	teòric				
516	500	estrat de terra marró	XX	teòric		terra	flonja	marró clar
517	500	mur de pedra i morter	XIX-XX	teòric		pedra, calç	dur	gris
518	500	canaló	XV/III	teòric		calç i negatiu	dur	gris
519	500	estrat de farçiment	XX	teòric		runa	tova	gris
520	500	arqueta	XX	teòric		totxo, morter, ciment	dura	vermell
521	500	estrat	XX	teòric		terra	compacta	marró
522	500	capa de calç	XX	teòric		calç	tova	blanca
523	500	canaló de rajola i morter	XX	teòric		rajola, morter	tova	blancuinós
524	500	farçiment de terra marró-gris	XX	teòric		terra	compacta	marró-gris
525	500	fons de rajoles	XX	teòric		rajola, morter	dur	vermellós
526	500	fons de rajoles	XX	teòric		rajola, morter	dur	vermellós
527	500	gran peça ceràmica sobre 528.	XX	teòric		llosa de ceràmica	dur	vermellós
528	500	restes de pavimentació de rajola	XX	teòric		rajola de ceràmica	dur	vermellós
529	500	estrat de terra marró	XX	teòric		terra	tova	ocre
530	500	rasa de la UE 517.	XIX-XX	teòric				
531	500	farçiment de la UE 533.	XX	teòric		runa	flonja	blanc
532	500	canal sota la UE 529.	XIX-XX	teòric		pedra, morter	dur	gris
533	500	tub de fibrociment dins la UE 532.	XX	teòric		fibrociment i ciment	dur	gris
534	500	mur de la sala del cubar (N).	XIV	teòric		carreus i morter	dur	gris

UE	SONDEIG	INTERPRETACIÓ	DATACIÓ	CRITERI	DIBUIX	COMPOSICIÓ	TEXTURA	COLOR
535	500	subestructura de premsa de vi.	XVIII	teòric		carreus, pedres i morter	dur	gris
536	500	eixamplament de la UE 535	XVIII	teòric				
537	500	fonament de la UE 534.	XIV	teòric		pedres, morter	dur	gris
538	500	farciment de les UE 535 i 536.	XX	teòric		runa	tou	blanc
539	500	llosa de pedra sobre la UE 535.	XVIII	teòric		llosa, moerter	dur	gris
540	500	estrat de terra marró	XX	teòric		terra, pedres, cendres	tou	negrós
541	500	paviment de calç	XX	teòric		calç	compacte	blanc
542	500	retall de planta circular	XX	teòric				
543	500	estrat de terra grisosa	XIII	teòric		terra, pedra, calç	compacta	gris
544	500	farciment.	XX	teòric		runa	tou	blanc
545	500	empremta dins 536.	XVIII	teòric				
546	500	canalització de totxo	XIX-XX	teòric		totxo, morter	dur	vermellós
547	500	rasa oberta a la UE 543.	XX	teòric				
548	500	mur de canalització.	XIX-XX	teòric		pedra, morter	dur	gris
549	500	estrat de terra grisosa	XX	teòric		terra	tova	gris
550	500	retall a la UE 541	XX	teòric				
551	500	rasa d'espoli	XX	teòric				
552	500	estructura de planta circular	XVIII	teòric		pedra, morter	dur	gris
553	500	rasa de fonamentació de 552.	XVIII	teòric				
554	500	rasa espoli	XX	teòric				
555	500	tub ceràmic	XIX-XX	teòric		tub ceràmic	dur	marró fosc

UE	SONDEIG	INTERPRETACIÓ	DATACIÓ	CRITERI	DIBUIX	COMPOSICIÓ	TEXTURA	COLOR
556	500	estrat geològic	geològic	teòric		llicorella	dur	vermellós

UE	OBSERVACIÓ	Seqüència física						TALLA
		IGUALA	COBREIX	COBERPER	FARCEIX	FARCITPER		
101		102	110					
102		101	110					
103		102	110					
104		204	105					
105						106	109	
106		107						
107	empremtes enllosat cubar	106						
108							106	
109				106				
110				110	112			
111	diferenciat perquè en principi semblava una estructura diferent		106					
112				109		110	114	
113 _{osc}				109	112			
114	estrat geològic de llicorelles							
201								
202								
203							201	
204		104	214				201	
205	estrat geològic de llicorelles							
206				202	210			
207			205					

UE	OBSERVACIÓ	Seqüència física						TALLA
		IGUALA	COBREIX	COBERPER	FARCEIX	FARCITPER		
208				204	209			
209				204		208	205	
210				204		207	205,208,	
211								
212				211				
213		201						
214				204		204,207,208,209		
215					216			
216						215	205	
301		201						
302		201						
303		201,213,301,302						
304		104	305	305,306,307,314,314,304				
305	estrat geològic de llicorelles	205	312					
306							302	
307								
308						309,310,311	314	
309		310			308			
310		309						
311		309			308			
312				307			308,309,	

UE	OBSERVACIÓ	Seqüència física						TALLA
		IGUALA	COBREIX	COBERPER	FARCEIX	FARCITPER		
313				304		307	314	
314				305				
315				304	316			
316		318			304	302,315,319	314	
317		315		304	318			
318		316		304		302	314	
319				302	315	315		
320				310	308	308		
321		301,302,303						
322			323	304				
323		409	306	322				
324			325	323				
325				323	326			
326				323		325,327,328,305		
327				323	330			
328			338					
329				328	326			
330				325			328	
331				332		333	305,314,	
332				307				
333			332		331			

UE	OBSERVACIÓ	Seqüència física					
		IGUALA	COBREIX	COBERPER	FARCEIX	FARCITPER	TALLA
334		101	337		336		
335			337	304	336		
336						334,335,337	314,322,
337				334	336		
338			314	328	326		
404		104,204,304,40	411				
405					410		
406			407,408,409	404	408		
407				404	408		
408				406		407	409
409		323					
410						405	409
411				404,406,			405,406
412		404	411				
413				412	414		
414					415	414	
415							409
416				413	414		
417							
418		541		404,419,420			
419			418	404			

UE	OBSERVACIÓ	Seqüència física						TALLA
		IGUALA	COBREIX	COBERPER	FARCEIX	FARCITPER		
420			418	404				
421				404	422	423		
422	s'ha donat el mateix número al retall i al farciment de terra			404		421	409,424,	
423				404	421			
424			426,427,428	418	425			
425				418		424	409	
426				424	427			
427				424			409	
428					427	426		
429			426	423				
502		202						
504		104	506					
505		405			510			
506		407	507					
507			509	506				
508		511	517	507				
509		409		512				
510						505	509	
511		508		507			505,512,	
512				521				
513								

UE	OBSERVACIÓ	Seqüència física						TALLA
		IGUALA	COBREIX	COBERPER	FARCEIX	FARCITPER		
514				521	521			
515				513	513	516	510	
516				512	512			
517	533			508	508			
518	505							
519			524	507	507			
520				507	507	519		
521			512	508	508			
522			529	508	508			
523			526			524	520	
524			526	519	519			
525				520	520			
526				524	524			
527			504	528	528			
528			522	505	505			
529				522	522			
530				508	508	517	509,512,	
531			533	529	529			
532	518			529	529	532		
533				531	531			
534								

UE	OBSERVACIÓ	Seqüència física						TALLA
		IGUALA	COBREIX	COBERPER	FARCEIX	FARCITPER		
535		537		504		538	537	
536		536		505		538		
537				534				
538		504	340		536			
539		535		504				
540				538	536			
541				504				
542			543			544	542	
543				541				
544				504	542			
545		536						
546				541				
547				507		534	544	
548				508				
549		517532				555		
550				504			541	
551							553	
552					553			
553						552		
554					404		556	
555				549	548			

UE	OBSERVACIÓ	Seqüència física					
		IGUALA	COBREIX	COBERPER	FARCEIX	FARCITPER	TALLA
556							

UE	Seqüència física					
	TALLATPER	RECOLZA	SELIRECOLZ	ESLLIURA	SELILLIURA	
101			106			104,105,109
102			106			104,105,109
103			106			104,105,109
104			106		101,102,103	
105						
106	108	101,102,103				
107		101,102,103				
108						
109				101,102,103		
110						113
111						
112						
113					110	
114	113					
201			202		204	
202	203					204
203		201	202			201
204						
205	209,210,214					
206						
207	214	206				

UE	Seqüència física				
	TALLATPER	RECOLZA	SELIRECOLZ	ESLIIURA	SELILLIURA
208 210				201	
209 210					
210 214					
211					
212 209			202		
213			202		
214					
215 214					
216 214					
301					305
302 306					304
303					
304				301,302,306	
305 308					
306					
307					
308 312					
309 312					
310 312					
311 312					
312 310,311,323					

UE	Seqüència física				
	TALLATPER	RECOLZA	SELIRECOLZ	ESLLIURA	SELILLIURA
313					
314	308,313,316,318				
315	308			302	
316	313				
317					
318					
319					
320	312				
321					
322	335				
323	308				
324					
325	330				
326					
327			328		
328		327			329
329				328	
330				328	
331	312				
332	312				
333	312				

UE	Seqüència física					
	TALLATPER	RECOLZA	SELIRECOLZ	ESLLIURA	SELLIURA	
334			304		335	
335				334		
336	323,324,325					
337						
338						
404						
405	411					
406	411					
407						
408						
409	408,410,411,415					
410	411					
411	09,410,414					
412						
413						
414	411					
415	411					
416	410					
417	415					
418						
419						420

UE	Seqüència física					
	TALLATPER	RECOLZA	SELIRECOLZ	ESLLIURA	SELLIURA	
420				419		
421						
422	428,429					
423						
424						
425						
426	422					
427	422					
428	422					
429						
502						
504						
505	511					
506						
507					518	
508			518			
509	511,513,515					
510						
511	518					
512						
513	514					

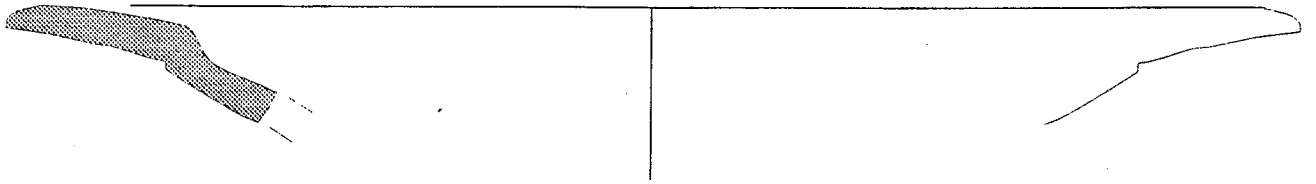
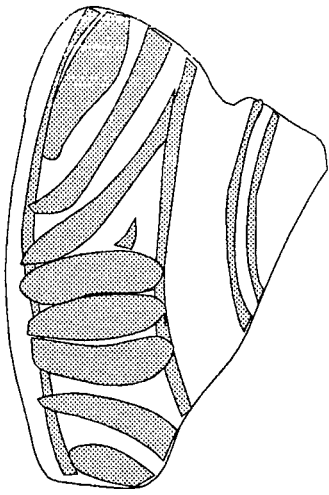
UE	Seqüència física				
	TALLATPER	RECOLZA	SELIRECOLZ	ESLLIURA	SELILLIURA
514					
515					
516					
517 515					
518 511					507
519					
520 523		505			
521 530					
522 523					
523					
524					
525 523					
526					
527					
528					
529					
530 521					
531					
532					
533					
534					504

UE	Seqüència física					
	TALLATPER	RECOLZA	SELIRECOLZ	ESLLIURA	SELILLIURA	
535						
536						
537	535					
538						
539						
540						
541	542					
542	542					
543						
544						
545						
546	543					
547						
548					549	
549						
550						
551						
552	551					
553	551					
554						
555						

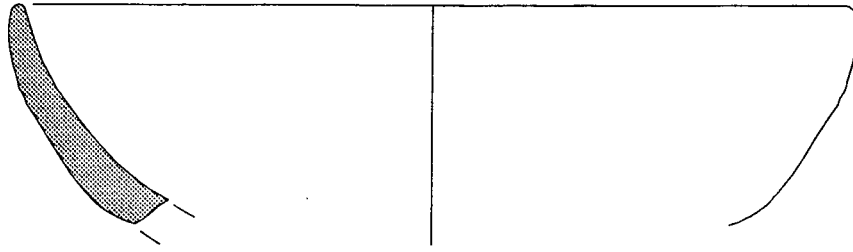
UE	Seqüència física			
	TALLATPER	RECOLZA	SELIRECOLZ	ESLLIURA SELILLIURA
556	554			

UE	NUM.	CLASSE MATERIAL	TIPUS	NUM.	INF.	AN.	FO	VO	AL	IE	OBSERVACIONS
204	950	MAT.CERÀMIC CONSTRUCTIUA	rajola						2		304=404+B3+L2
204	950	MAT.CERÀMIC CONSTRUCTIUA	tub						1		
204	851	PEDRA	columna						2		
204	851	PEDRA	motllura						1		
307	746	CERÀMICA REDUIDA	indet					1			
307	763	VIDRADA VERDA	indet		3			2			
307	761	VIDRADA BLANCA	plat d'ala					1			
307	761	VIDRADA BLANCA	escudella					1			
307	766	VIDRADA MELADA	indet		2						
307	802	BLAVA VALENCIANA	plat					1			
320	746	CERÀMICA REDUIDA	indet		1						
325	950	MAT.CERÀMIC CONSTRUCTIUA	tegula						1		
325	950	MAT.CERÀMIC CONSTRUCTIUA	teula						4		
333	801	BLAVA CATALANA	escudella					1			
341	746	CERÀMICA REDUIDA	indet		1	1					
341	763	VIDRADA VERDA	indet		1						
413	766	VIDRADA MELADA	indet					1			
413	813	CERÀMICA PICKMAN	plat							1	amb segell fabricant
413	950	MAT.CERÀMIC CONSTRUCTIUA	tub					1			
413	950	MAT.CERÀMIC CONSTRUCTIUA	rajola					3			
413	950	MAT.CERÀMIC CONSTRUCTIUA	rajola verda i blanca						1		
413	962	OBJECTE FERRO	roda						1		
413	966	VIDRE	ampolla						2		
413	972	MACROFAUNA	os						2		
424	761	VIDRADA BLANCA	escudella					1			
424	761	VIDRADA BLANCA	indet					1			
424	763	VIDRADA VERDA	indet		3	1	1	2			
424	763	VIDRADA VERDA	indet					2			segle XIX-XX
424	764	VIDRADA GROGA	gibrell						1		
424	766	VIDRADA MELADA	olla								
424	766	VIDRADA MELADA	indet		7			3			
424	792	REFLEX METÀL·LIC CATALÀ	plat					1			
424	801	BLAVA CATALANA	plat					1			
424	950	MAT.CERÀMIC CONSTRUCTIUA	tub						1		
424	950	MAT.CERÀMIC CONSTRUCTIUA	rajola blanca i blava						1		
424	951	PEDRA	motllura						1		

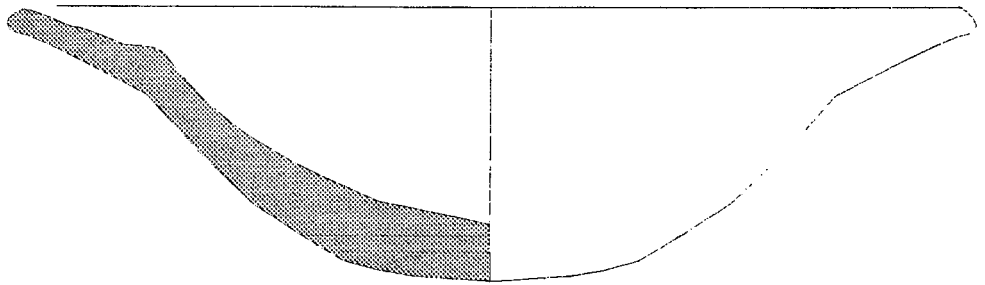
UE	NUM.	CLASSE MATERIAL	TIPUS	NUM.	INF.	AN	FO	VO	AL	IE	OBSERVACIONS
424	972	MACROFAUNA	os						69		
428	950	MAT.CERAMIC CONSTRUCTI	tub						1		
504	766	VIDRADA MELADA	gibrell					1			segle XIX-XX
504	766	VIDRADA MELADA	olla	5							mateixa peça
504	766	VIDRADA MELADA	gerra		2		1				
504	766	VIDRADA MELADA	plat					1			
504	766	VIDRADA MELADA	indet		1		3				
504	800	VIDRADA BLAVA	indet						1		
504	801	BLAVA CATALANA	plat				1				"orles diverses"
504	801	BLAVA CATALANA	plat				1				influència francesa
504	950	MAT.CERAMIC CONSTRUCTI	rajola blava catalana						1		escut abat Porta
504	950	MAT.CERAMIC CONSTRUCTI	rajola blava						3		segle XIX-XX
504	965	OBJECTE FUSTA	indet		1						
504	966	VIDRE	pot tinta				1				amb marca fabricant
504	972	MACROFAUNA	os						4		
538	765	VIDRADA MARRÓ	olla					2			
538	765	VIDRADA MARRÓ	plat								
538	765	VIDRADA MARRÓ	olla				1				
538	765	VIDRADA MARRÓ	indet				1				
538	800	VIDRADA BLAVA	indet				1				
538	950	MAT.CERAMIC CONSTRUCTI	rajola blava i blanca						2		segle XIX-XX

UE 307, plat de ceràmica blava valenciana

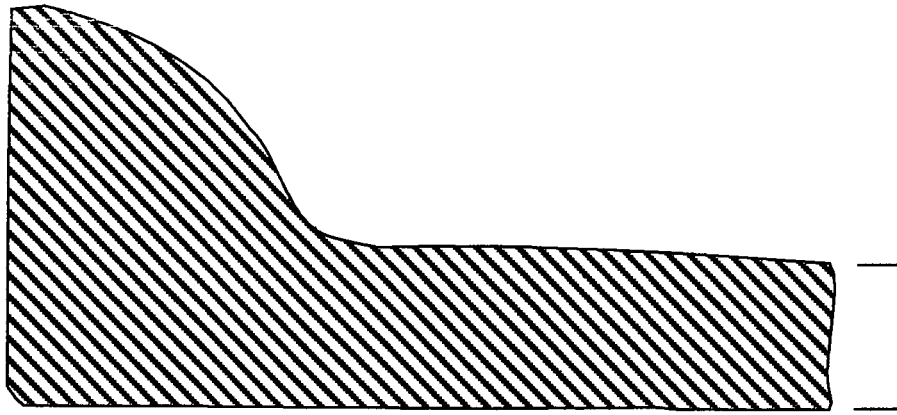

UE 307, escudella de ceràmica vidrada blanca

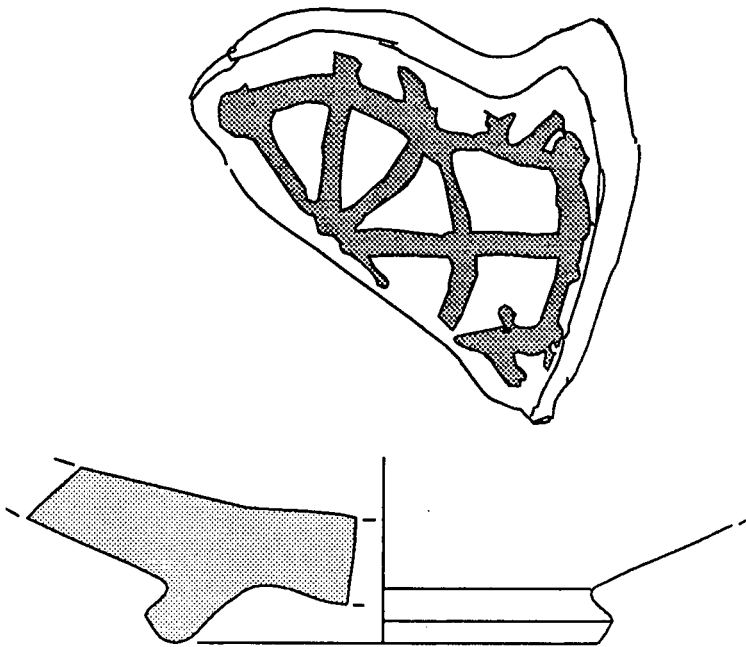

UE 307, ceràmica vidrada blanca amb possibles restes de reflex metàl·lic

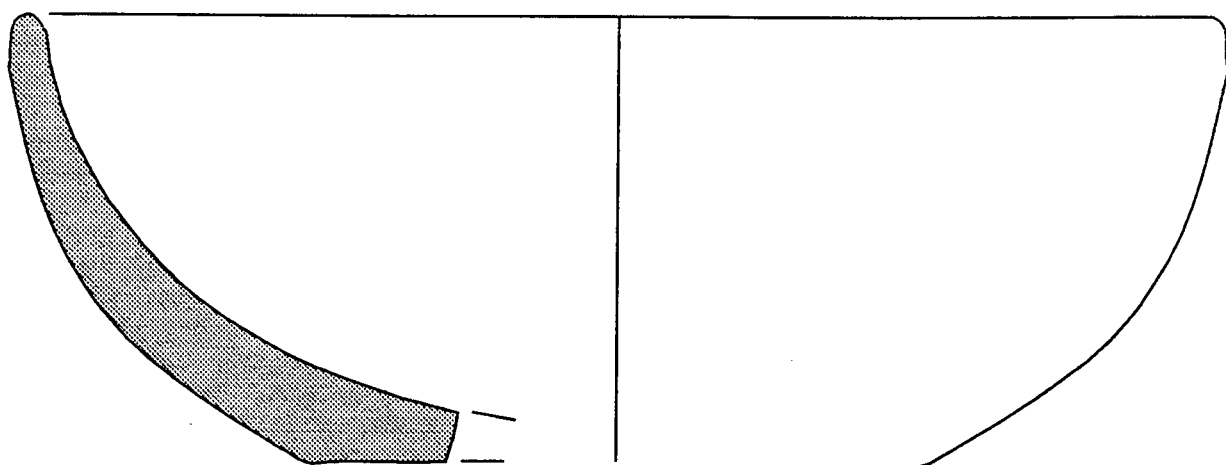
UE 325, tegula romana

UE 333, escudella medieval, blanc i blau català

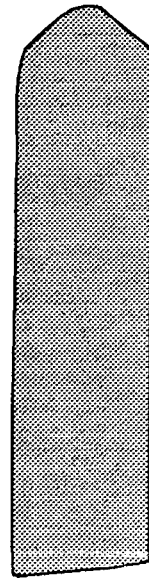
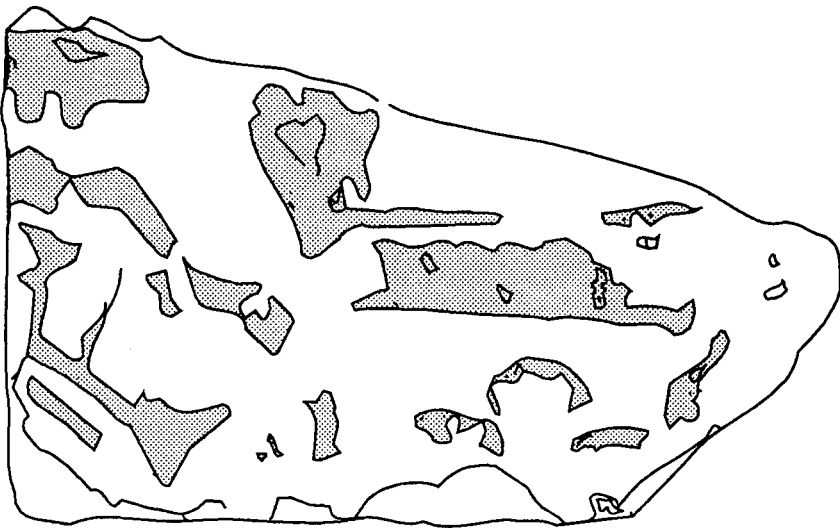
0 5 cm

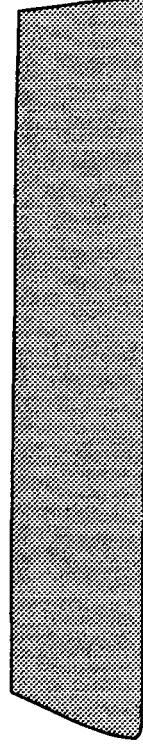
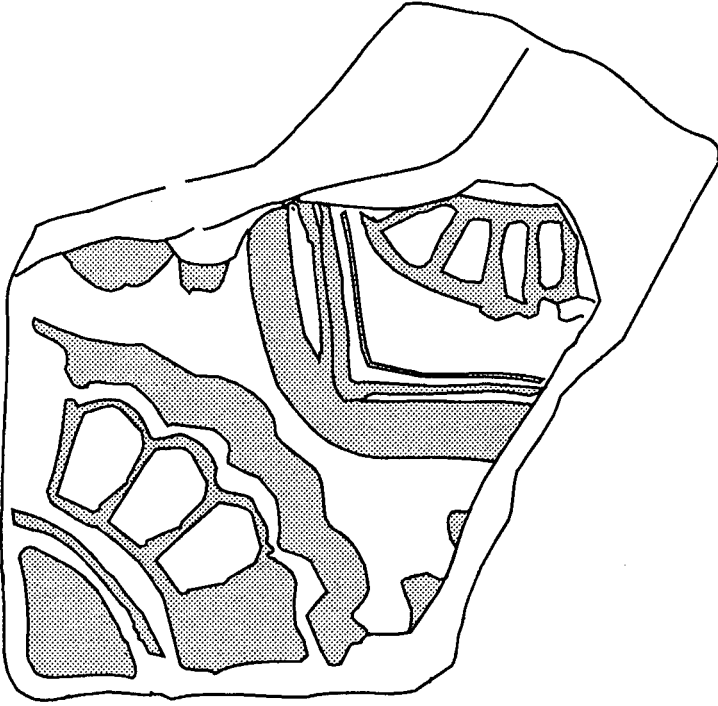

UE 424, escudella ceràmica vidrada blanca

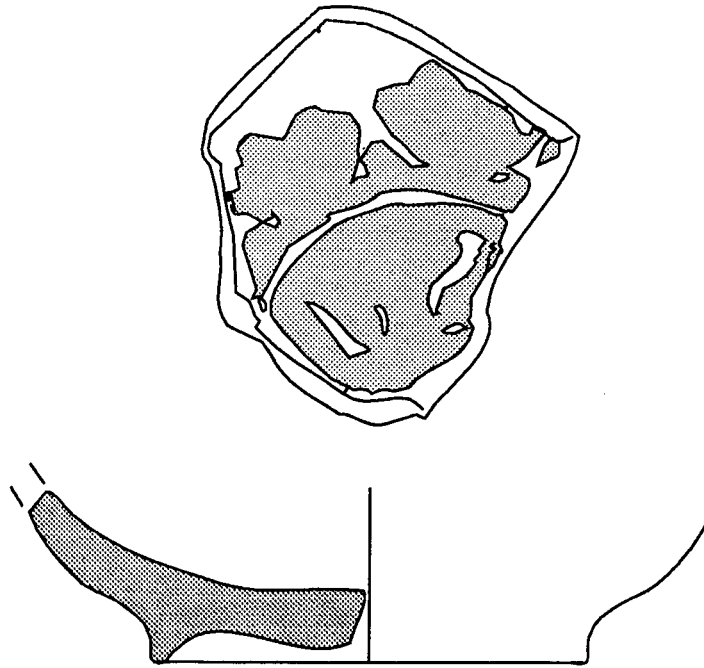
UE. 505, rajola blava i blanca baixmedieval

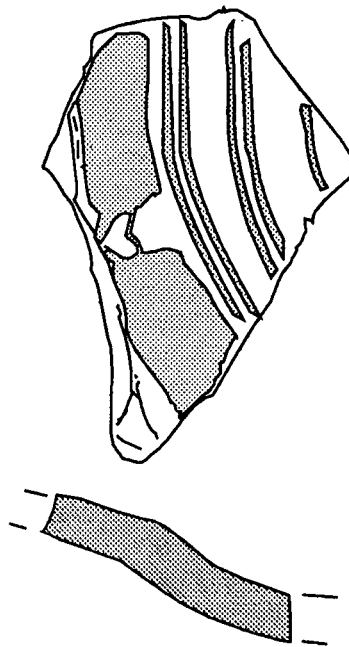
UE 505, rajola blava i blava amb l'escut de l'abat Porta

0 5 cm

UE 505, fons de ceràmica d'influència francesa

UE 505: ceràmica blanca i blava catalana. tipus orles diverses

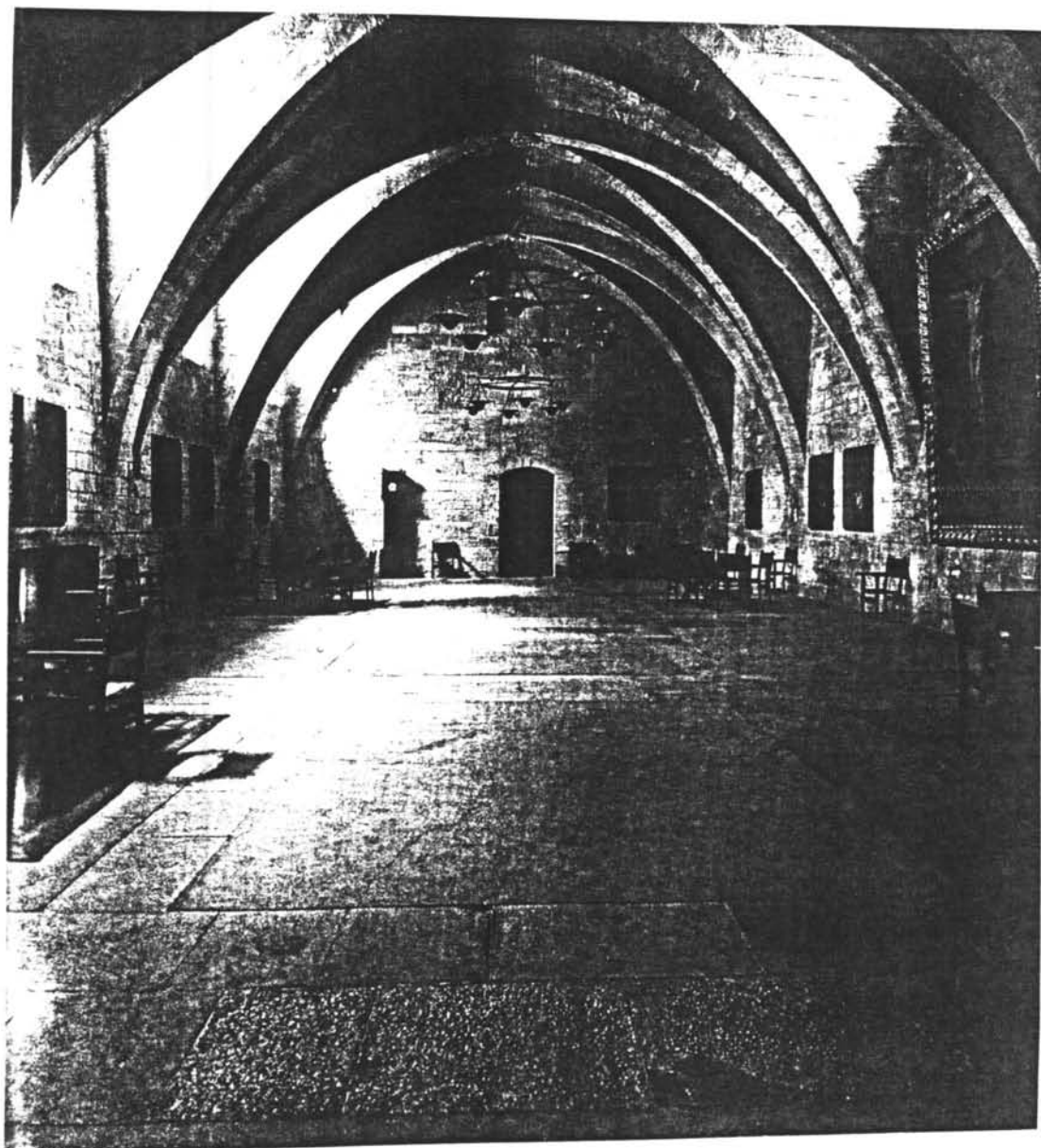

FOTO 1: Estat del cubar abans de la intervenció arqueològica. Es pot apreciar el paviment de ciment pigmentat i encintat de pedra del país (publicada in BASSEGODA 1983, pàg. 81)

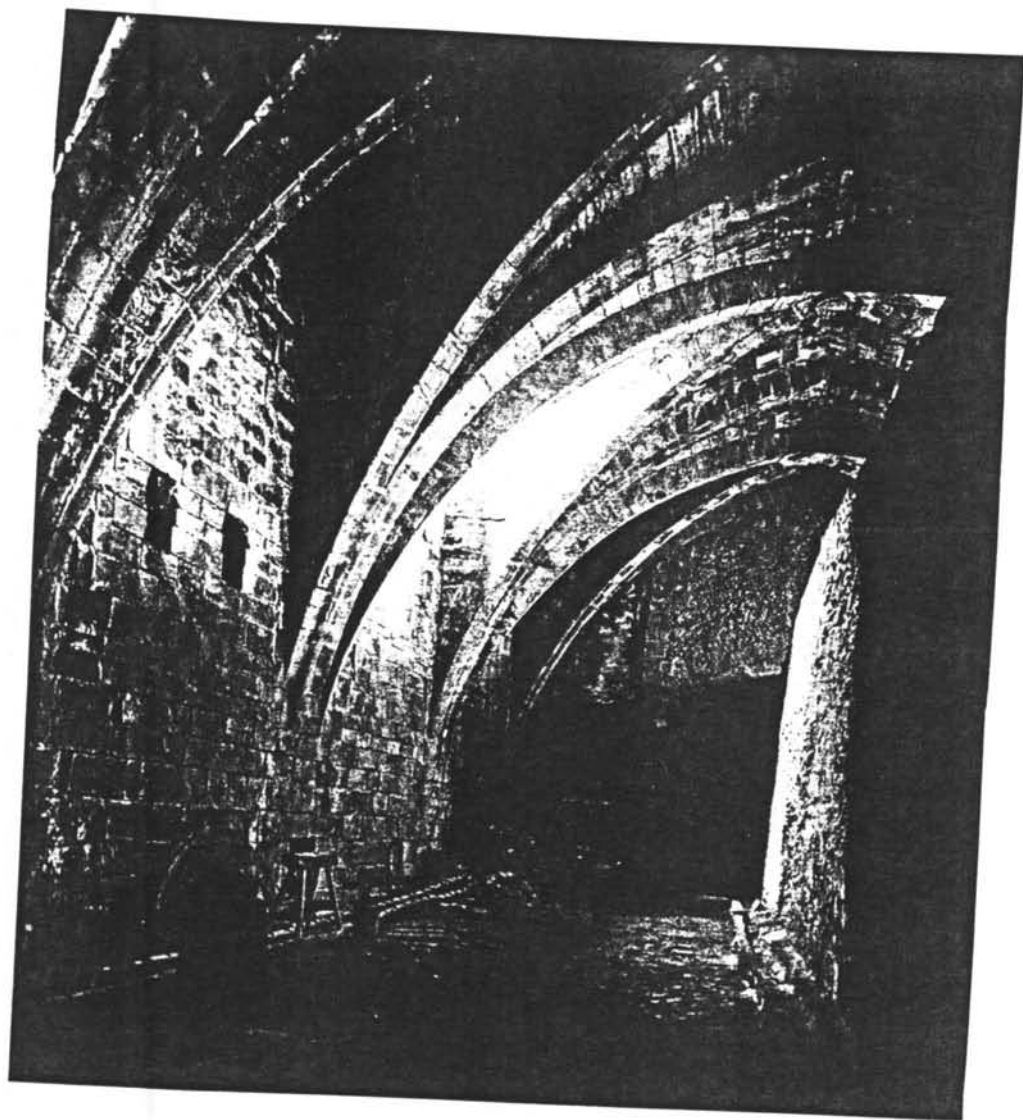

FOTO 2: Fotografia del cubar presa des de la porta de l'atri. La darrera crugia és al darrere del mur del fons, que pertany a la capella de Santa Tecla. A l'esquerra de la fotografia, els cups i la canalització associada (Foto Càtedra Gaudí, publicada in BASSEGODA 1983, pàg. 79)

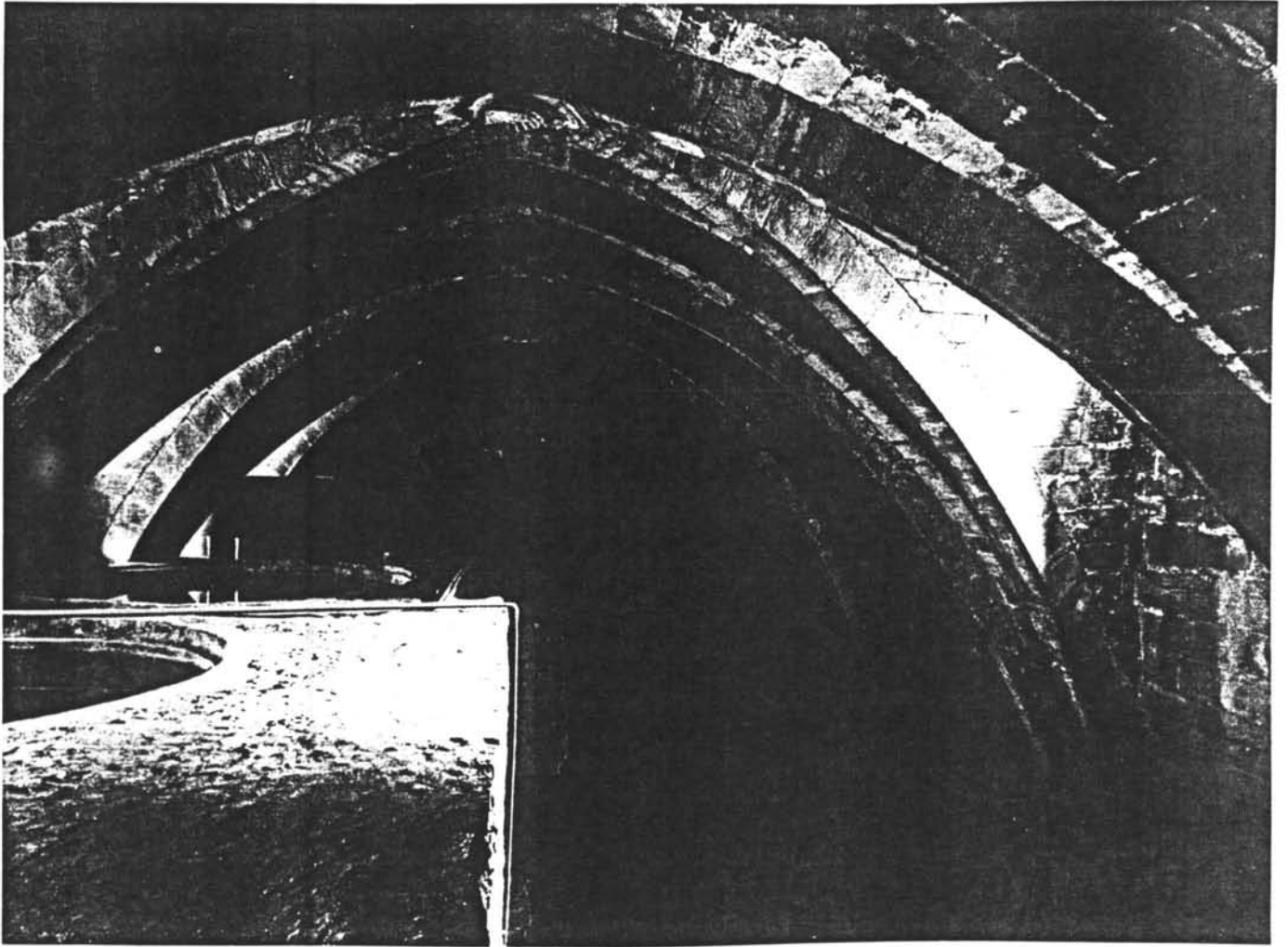

FOTO 3: Fotografia del cubar presa des de la banda oposada a l'anterior fotografia. A la dreta de la fotografia, la part superior dels cups, que es poden veure plens d'aigua. L'ombra del cup més proper a l'atri ens fa pensar que es tracta d'una estructura més alta, tal vegada a relacionar amb el cup bastit a finals del segle XVII (Foto Arxiu Mas, publicada in BASSEGODA 1983, pàg. 90)

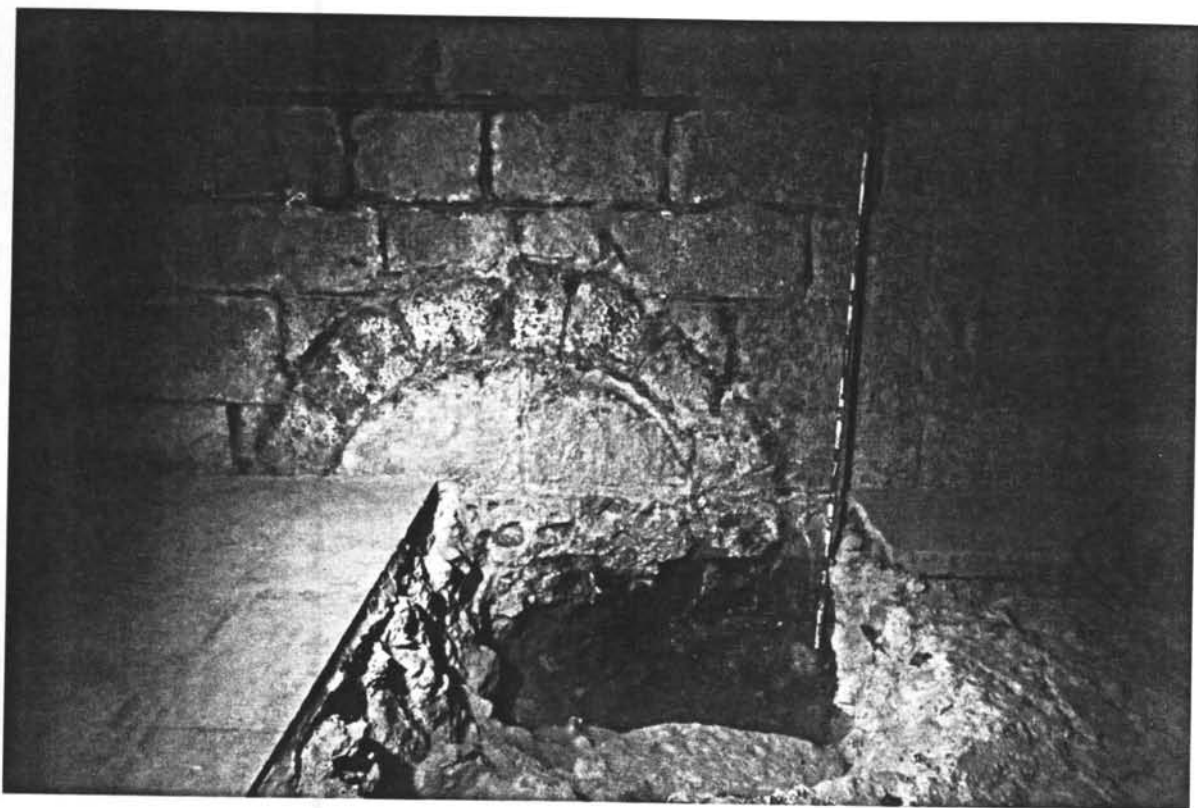

FOTO 4: Sector 100, quadre 1 un cop finalitzada la intervenció. En primer pla el solament dels cups, UE 106-107 i els fonaments del mur UE 101 i l'estructura de l'arc 102.

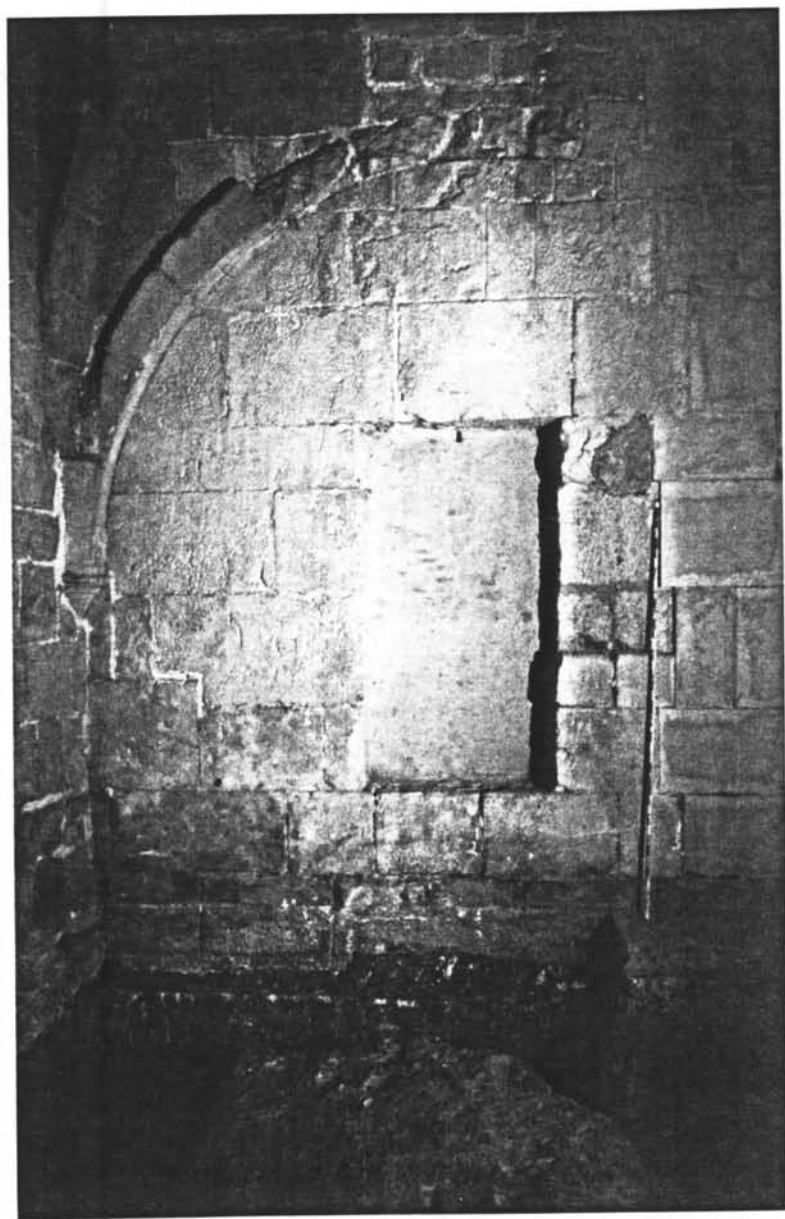

FOTO 5: Sector 200 un cop finalitzada la intervenció. Podem observar l'estructura del mur del segle XIII, UE 201, l'arc i mènsula UE 213 i la interfase -armari- UE 203. També veiem en el mur, amb una taca més fosca, la cota dels nivells estèrils i de fonamentació.

FOTO 6: Sector 200. En aquesta fotografia podem veure el sondeig obert a pau del mur romànic. Al fons, la banquetta de fonamentació del mur del segle XIV, UE 210. Just a tocar el mur romànic, UE 203, veiem encara la empremta de la rasa de fonamentació, UE 209.

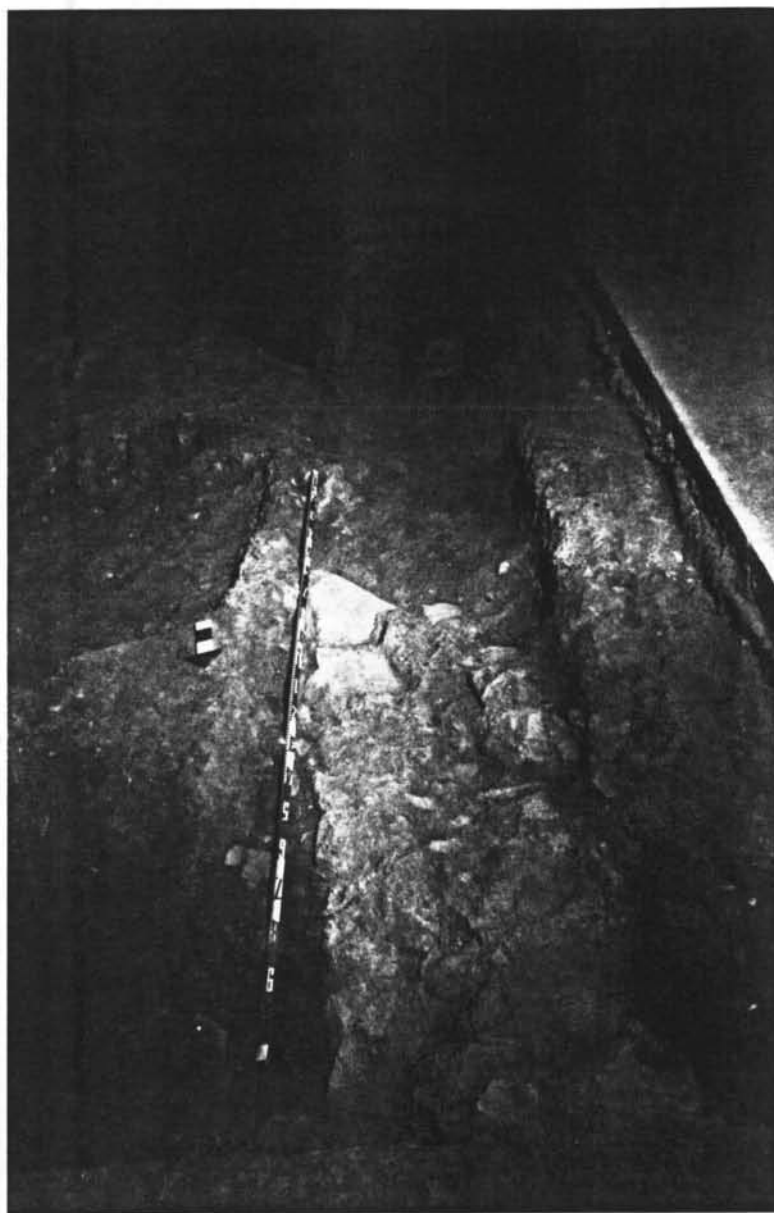

FOTO 7: Sector 200. Detall del mur de fonamentació de la capella de Santa Tecla, UE 215 i de la seva rasa, UE 216, oberta als estrats estèrils.

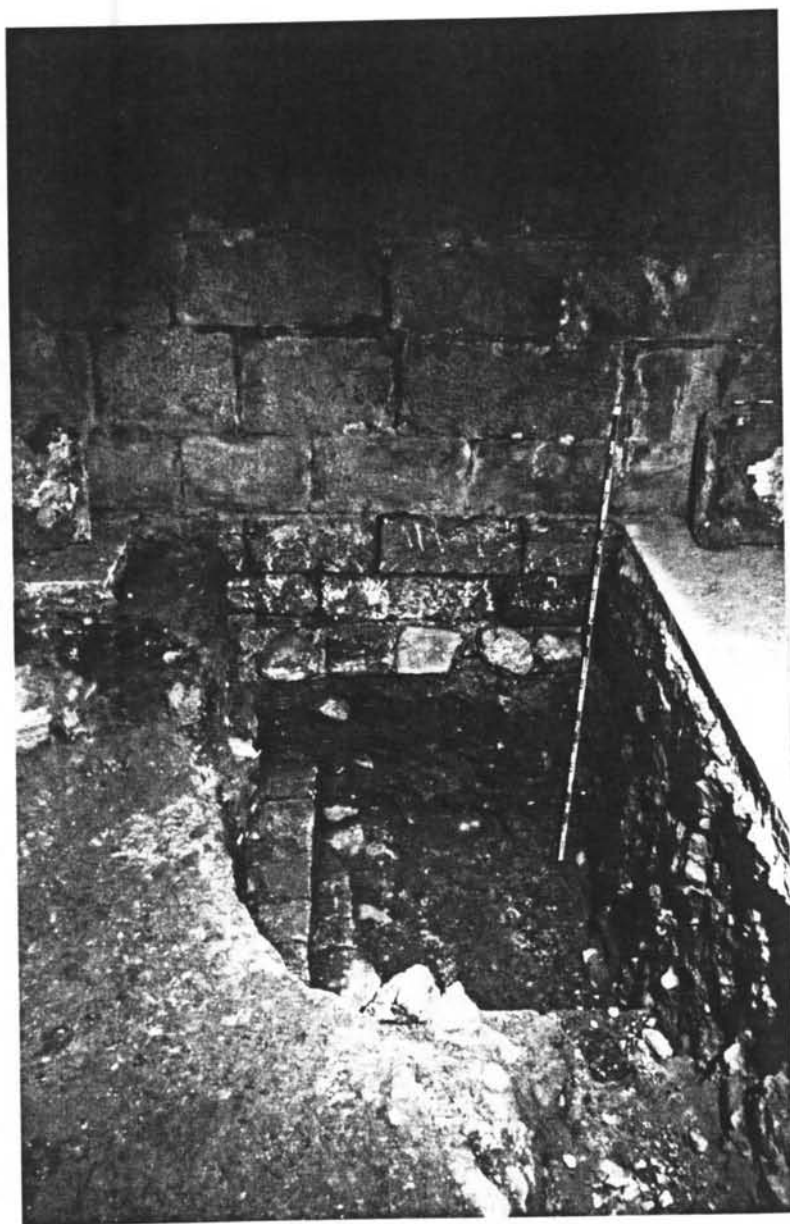

FOTO 8: Sector 300, quadre 1. En aquesta fotografia podem apreciar el mur del segle XIII, UE 301-302 i el seu contrafort UE 321. També observem l'arrancada de la creueria (UE 303) i al seu costat la porta moderna d'accés a l'església major. El mur romànic, seccionat mostra la seva estructura: dos paraments vistos de carreus i nucli de reble i morter. Al seu costat també apreciem la rasa de fonamentació i la seva interrupció, que ens fa pensar que el mur mani no va ser acabat de bastir (UE 316).

FOTO 9: Sector 300, quadre 1. En aquest cas podem veure l'estructura del mur gòtic, UE 334, amb la seva fonamentació consistent en un cordó de pedres desbastades, UE 337. Sota seu, el farciment del pou del segle XII i part de la seva estructura: mur UE 328 i la rasa de fonamentació UE 326. A primer pla veiem també part de la rasa d'espoli de la capella de Santa Tecla (UE 312)

FOTO 10: Sector 300, quadre 2. En aquest quadre practicàrem un petit sondeig que ens va mostrar l'aparició dels nivells geològics just sota un breu estrat del segle XX.

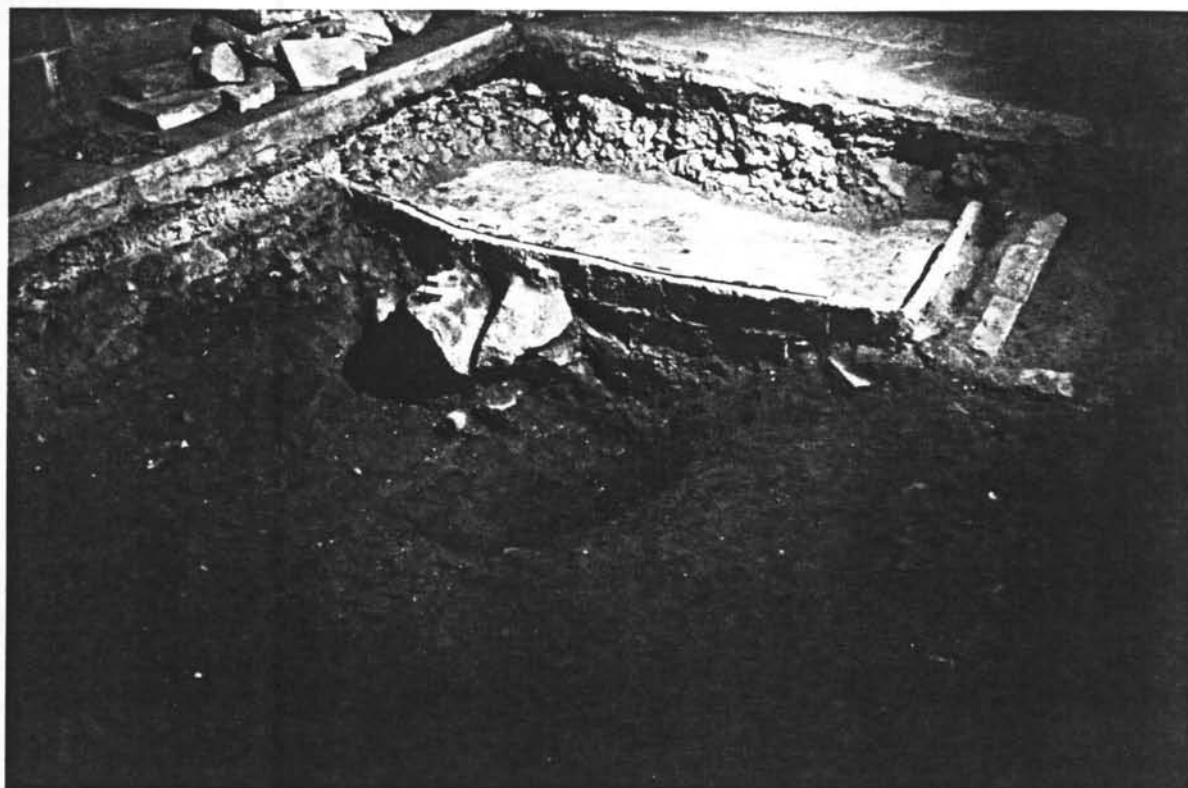

FOTO 11: Quadre 400/2. Vista general del quadre un cop finalitzada l'excavació. En primer pla, la interfase corresponent a un possible cup del segle XIV, UE 427 i l'estructura de pedres i un tub, UE 428. A aquesta estructura se li recolza una cisterna, UE 429.

FOTO 12: Quadre 400/2. En aquesta imatge podem observar com la cisterna UE 429 es recolza clarament sobre les pedres de la UE 428.

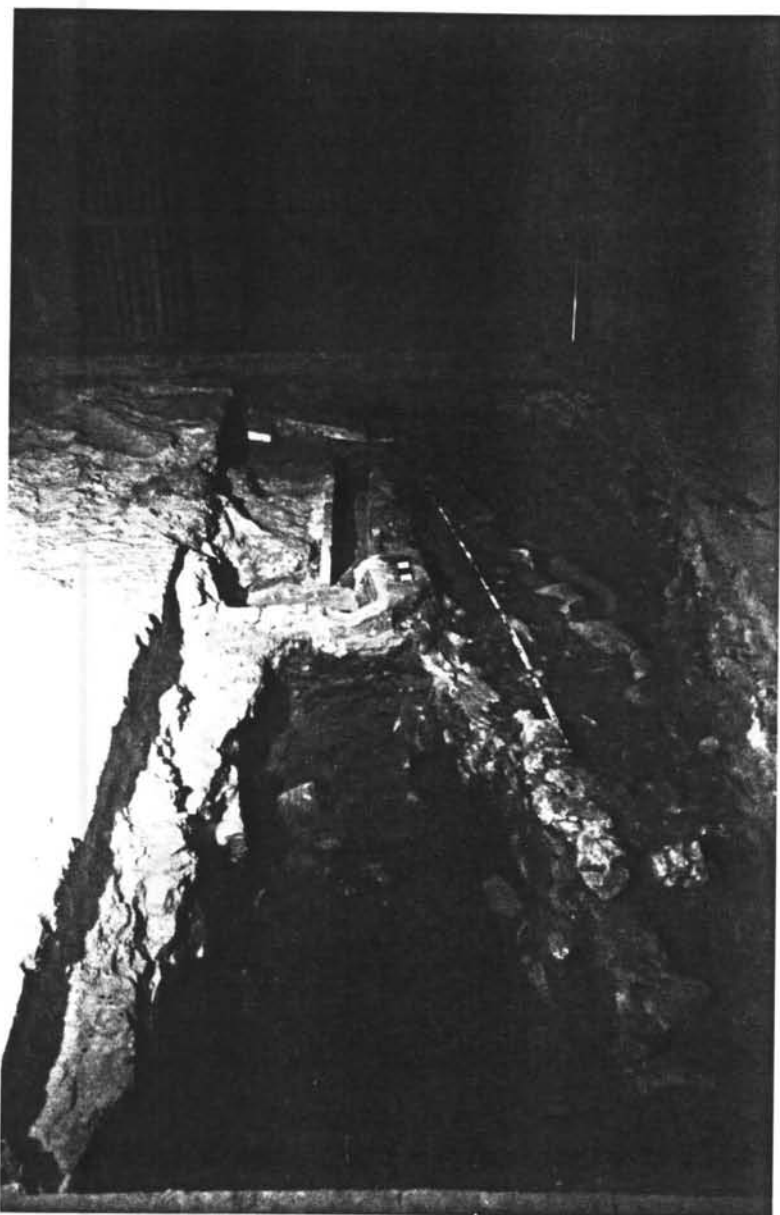

FOTO 13: Quadre 500/1. En aquest podem veure perfectament l'estructura del cup UE 505 i la canalització associada UE 518. En el quadre veiem també les canalitzacions modernes, UE 520, 523 i al fons, la canalització UE 517-532.

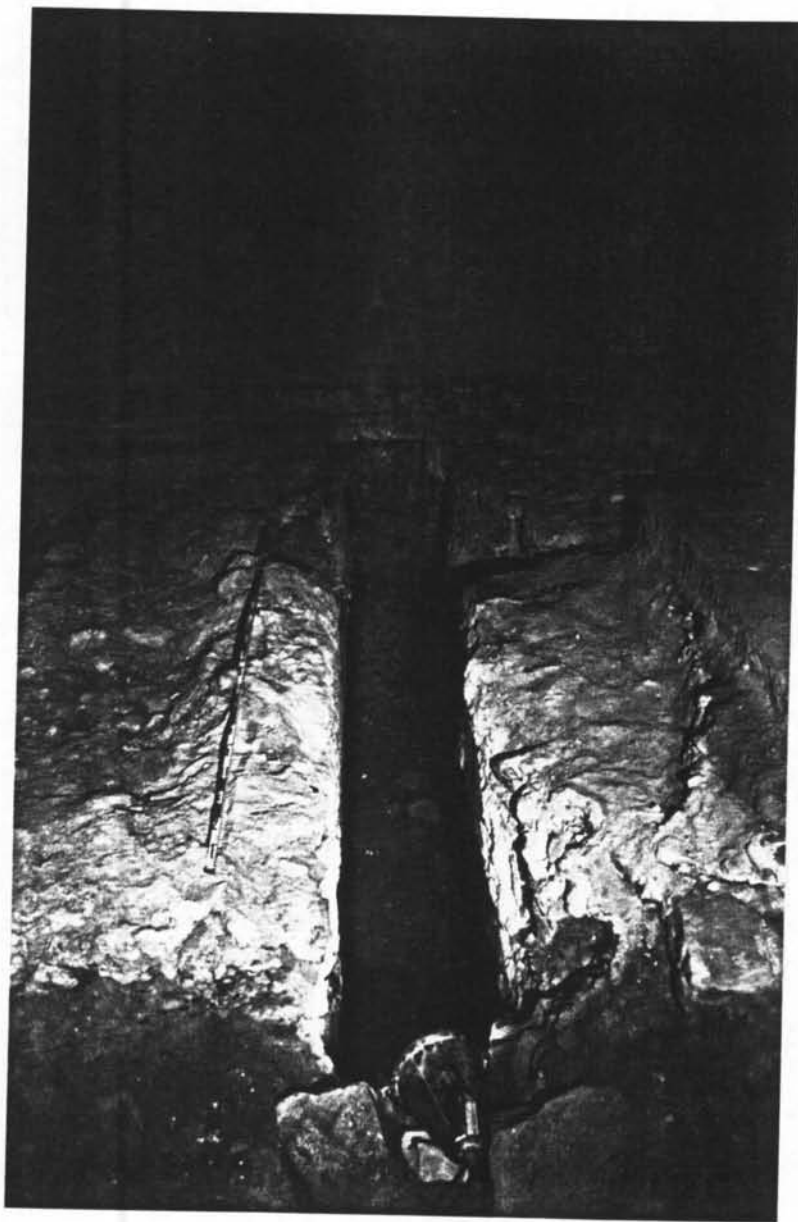

FOTO 14: quadre 500/2. Podem veure l'estructura de fonamentació de la premsa de vi, UE 535-536. Al fons, el mur del cubar, UE 534, retallat a la seva fonamentació, UE 537, per a instal·lar la subestructura de la premsa.

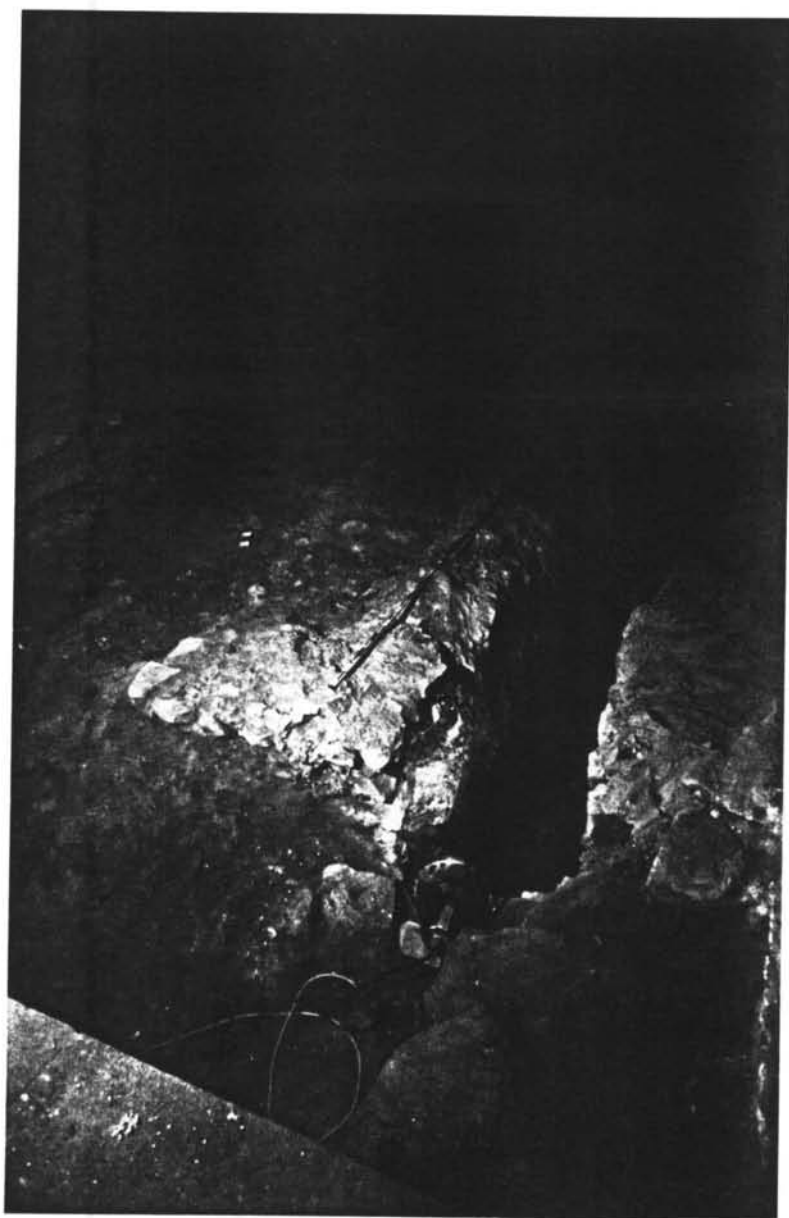

FOTO 15: Quadre 500/2. Detall de la mateixa estructura

FOTO 16: Quadre 500/2. Podem observar l'estructura de l'encaix UE 536, el fonament del mur 534, UE 537 i la seva entrega al mur 502, de manera que veiem perfectament que no existeix un encaix ni aliniació dels carreus.

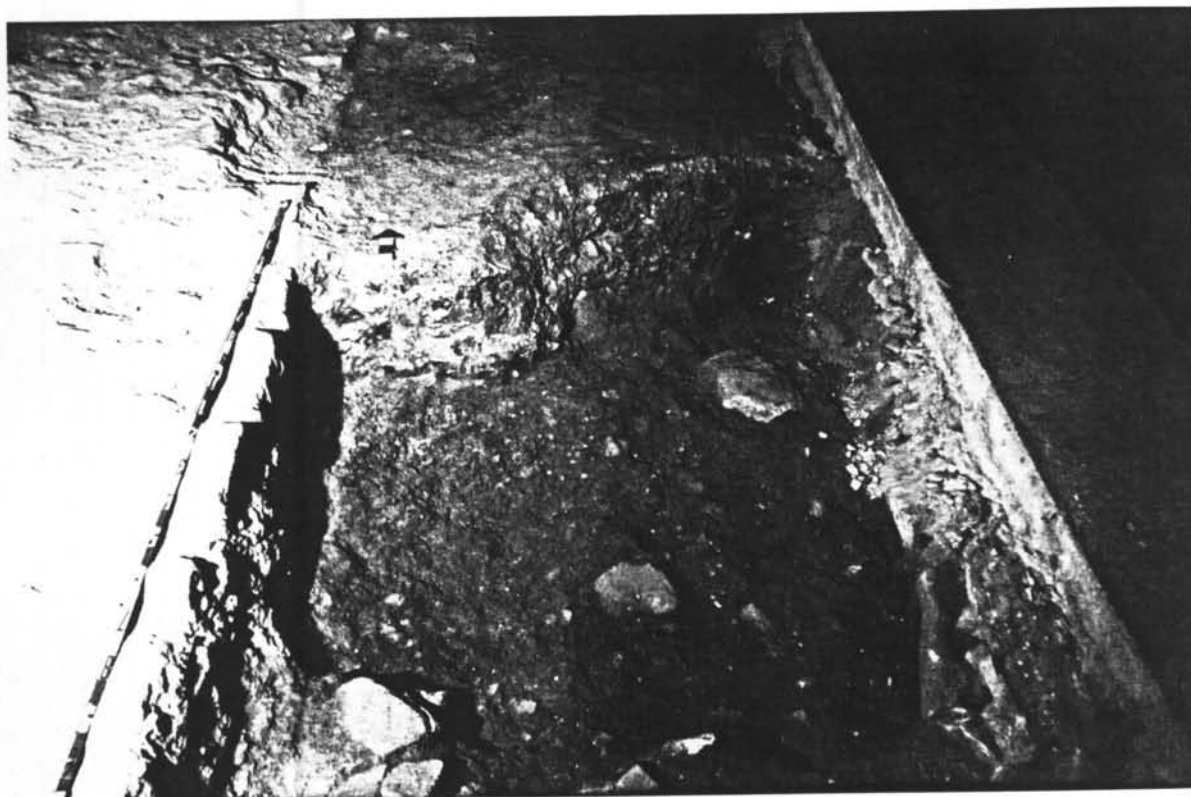

FOTO 17: Quadre 500/3. Detall un cop finalitzada la intervenció, on podem veure l'estructura dels cups, UE 405, i la interfase UE 542.

FOTO 18: Quadre 500/4. En aquest quadre varem descobrir la continuació de la canalització UE 532, ací UE 548, i el pas de la canonada de fibrociment folrada de ciment, UE 533. Entre ambdues veiem encara les restes d'una canalització anterior, la UE 555.

FOTO 19: Quadre 500/5. Detall de la interfase o forat UE 550.

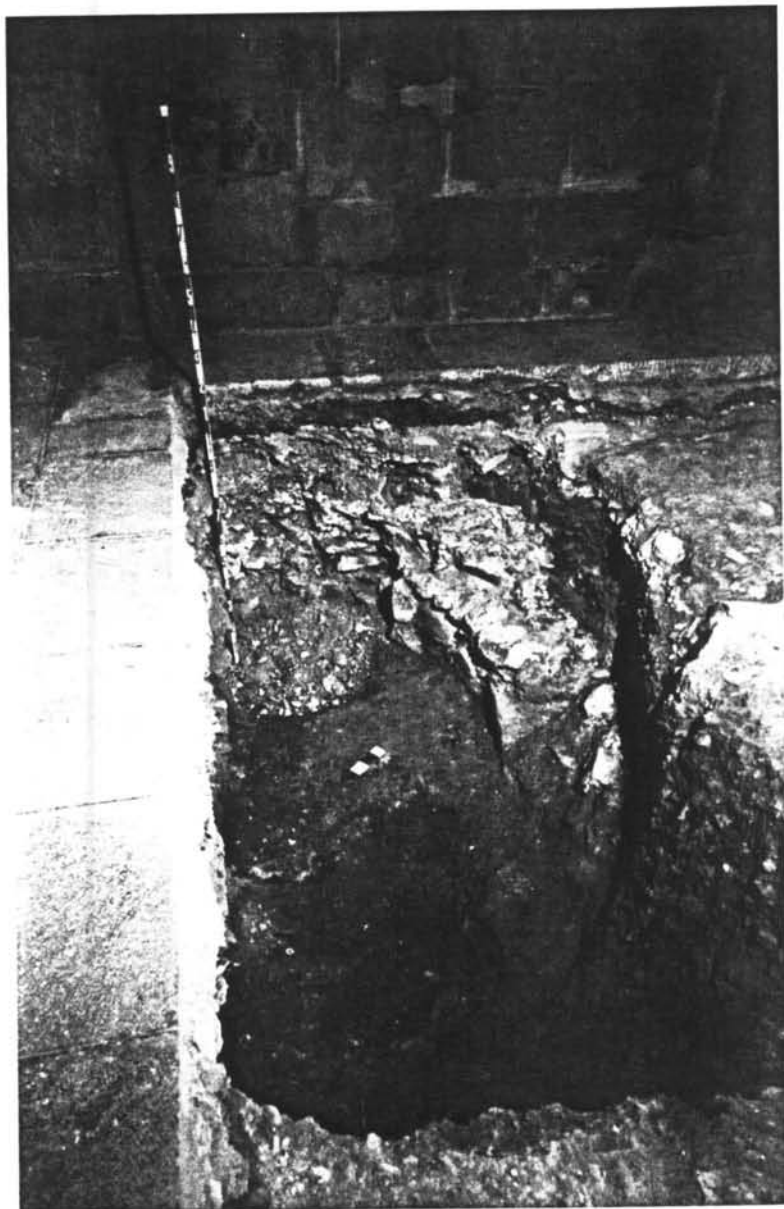

FOTO 20: Quadre 500/6. En aquest vàrem trobar una estructura en forma de pou, UE 552 i el seu arrassament, UE 551. Suposem que és el receptacle del contrapès o lliure de l'eix de la premsa, la subestructura de la qual hem localitzat en el quadre 500/2.

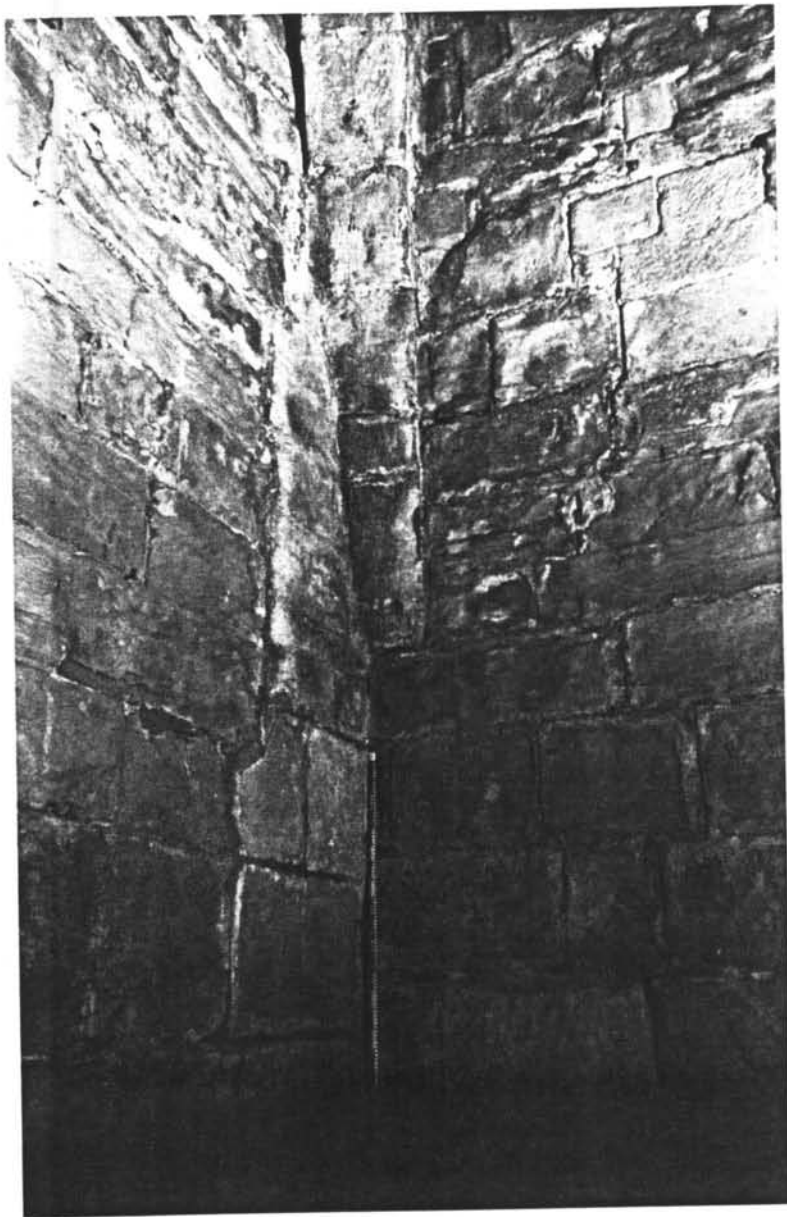

FOTO 21: Entrega del mur 534 al mur 502 al quadre 500/2. Podem veure com el mur 534 és posterior al 502, de manera que cobreix parcialment l'arrancada de l'arc de la creueria.

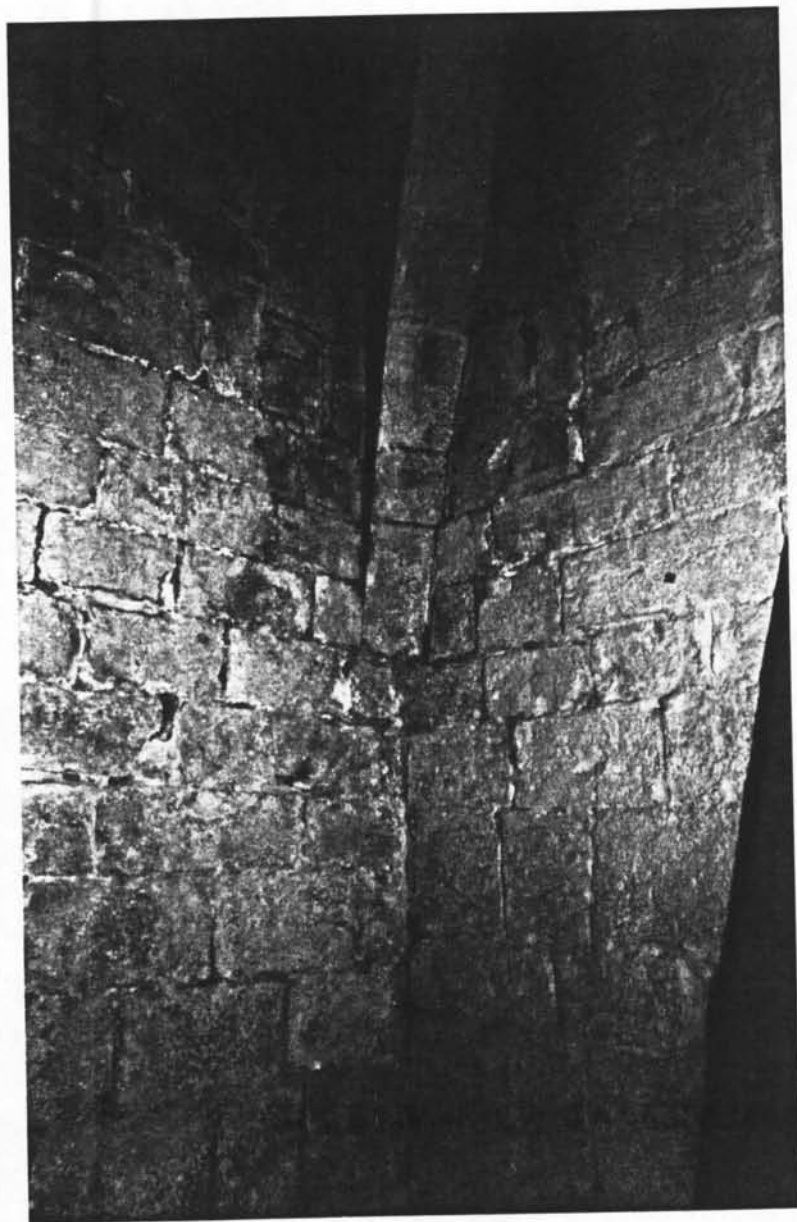

FOTO 22: Entrega del mur 534 al mur 101, on podem veure el mateix cas que a l'anterior fotografia.

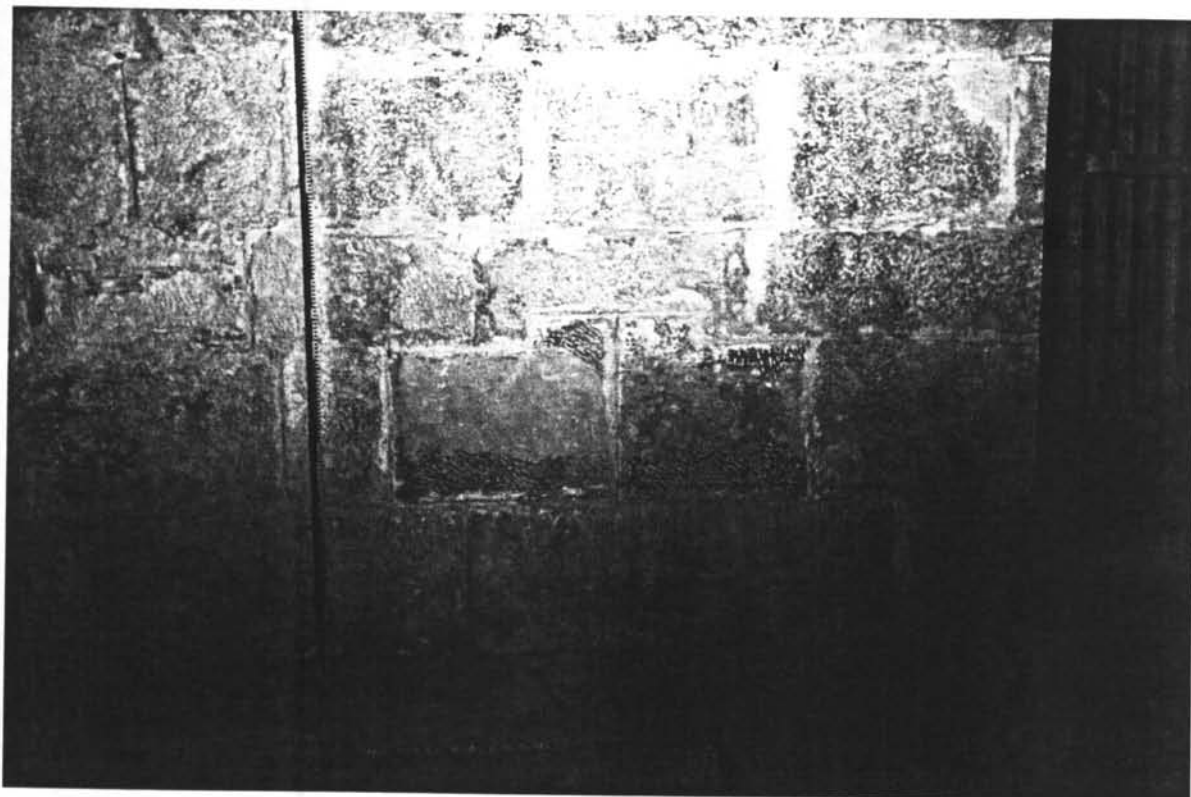

FOTO 23: Al mur 534, just al costat del quadre 100/2, podem veure dos carreus col·locats durant la restauració de 1944, que tapien la sortida la canalització del most, UE 518, vers l'atri del monestir, en direcció al celler.

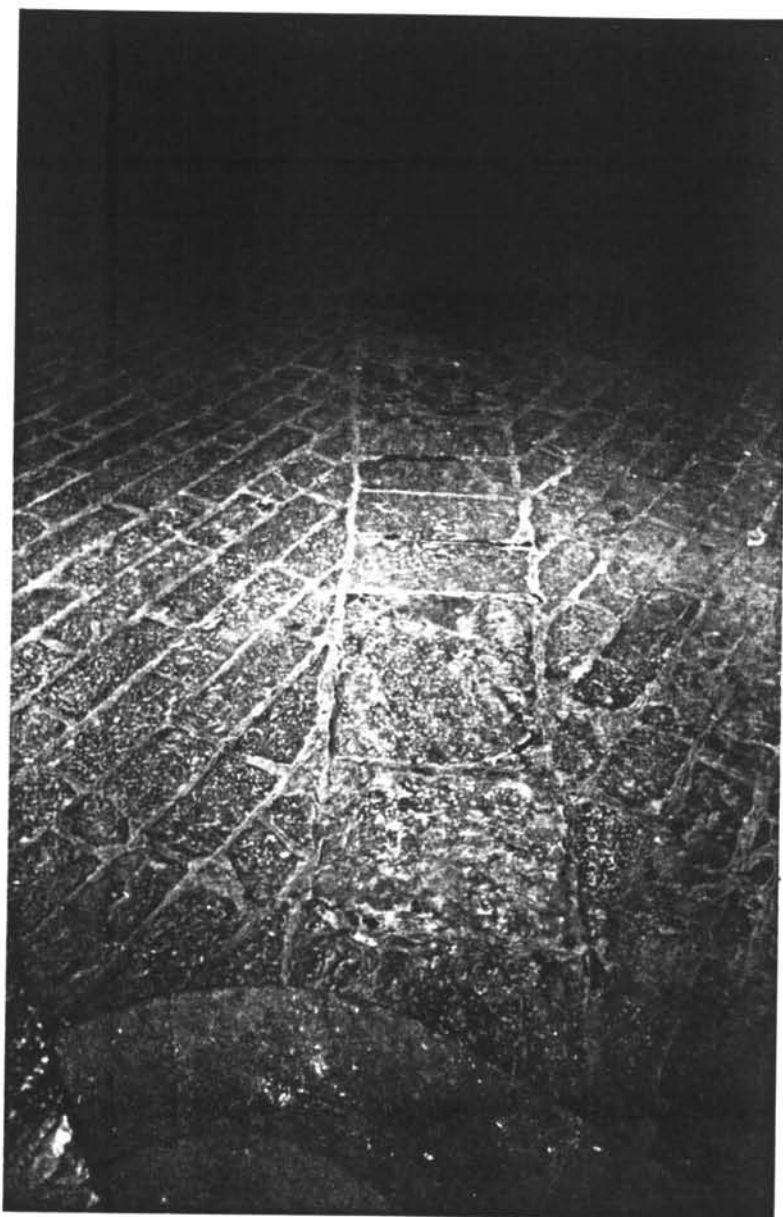
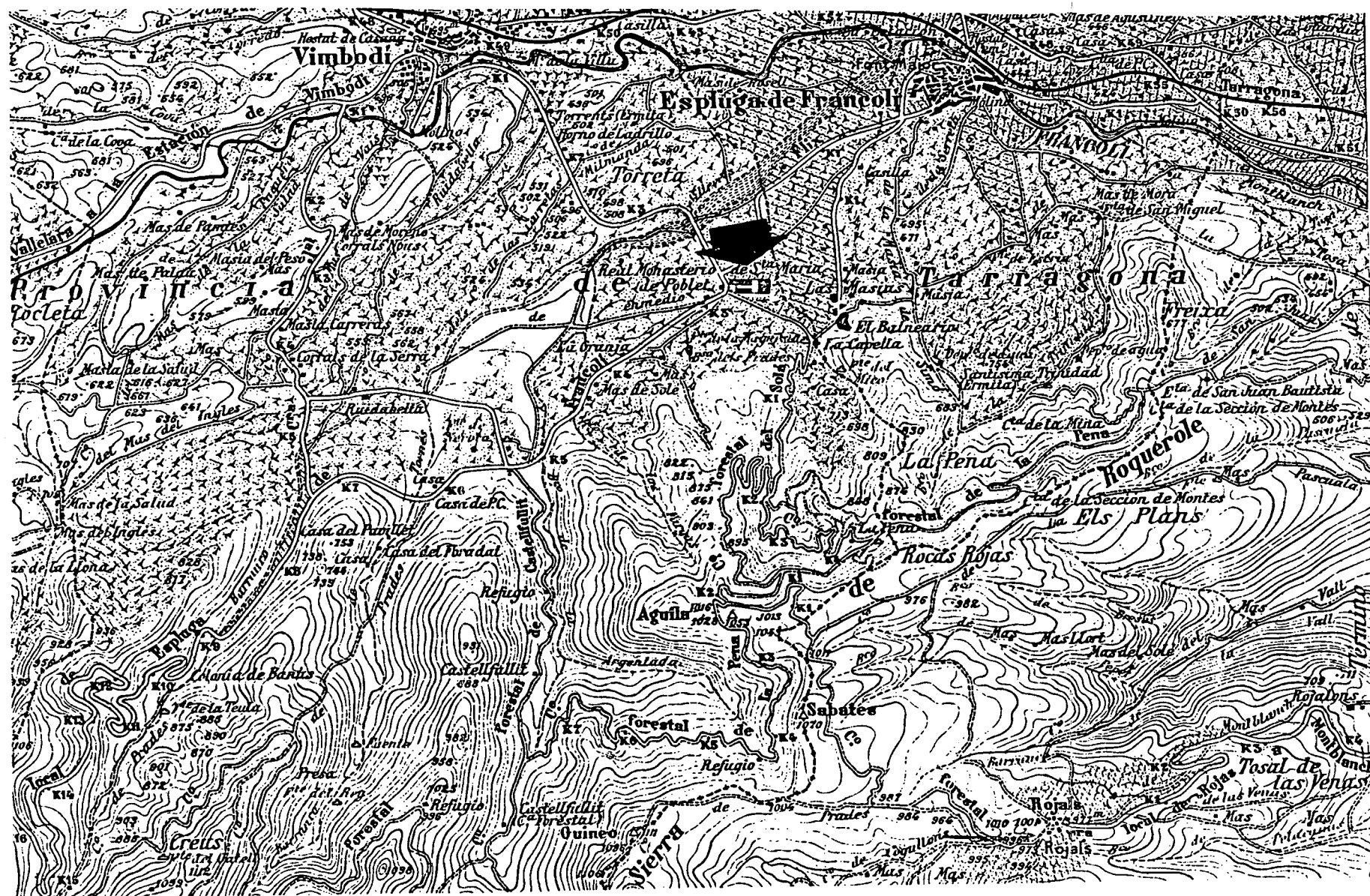
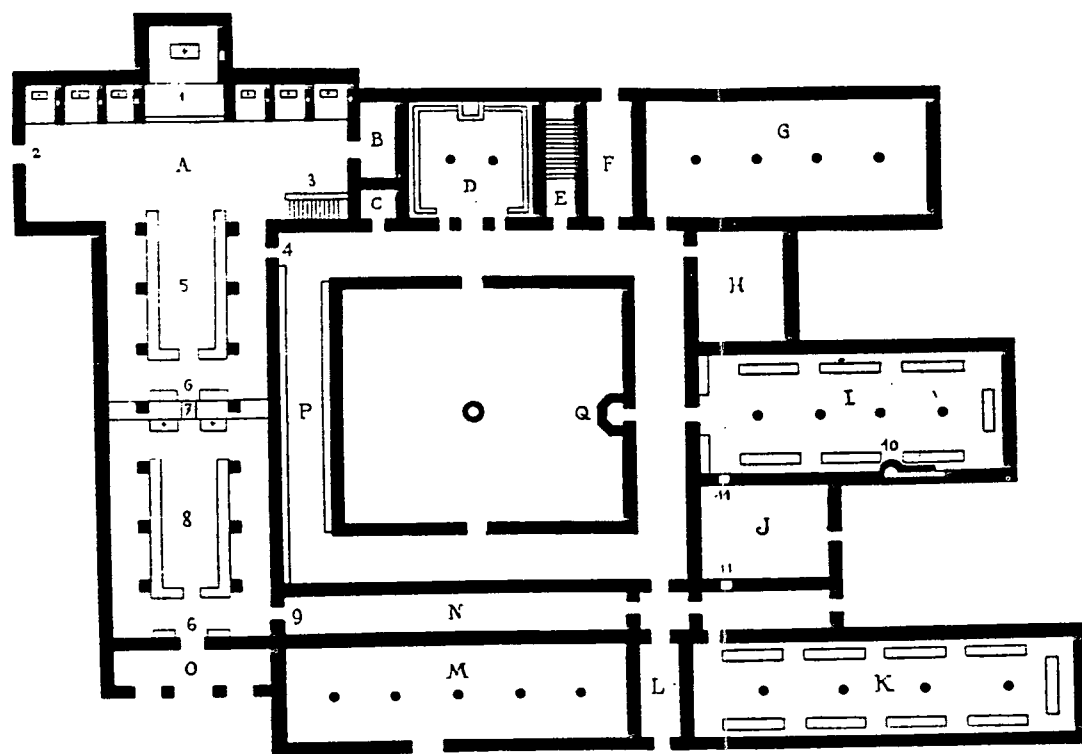

FOTO 24: Al paviment de l'atri veiem la continuació de la canalització UE 517-532, que relacionem amb les canalitzacions hidràuliques del monestir, i no pas amb la tradició de la Casa que la prenia com la conducció del most vers el celler.

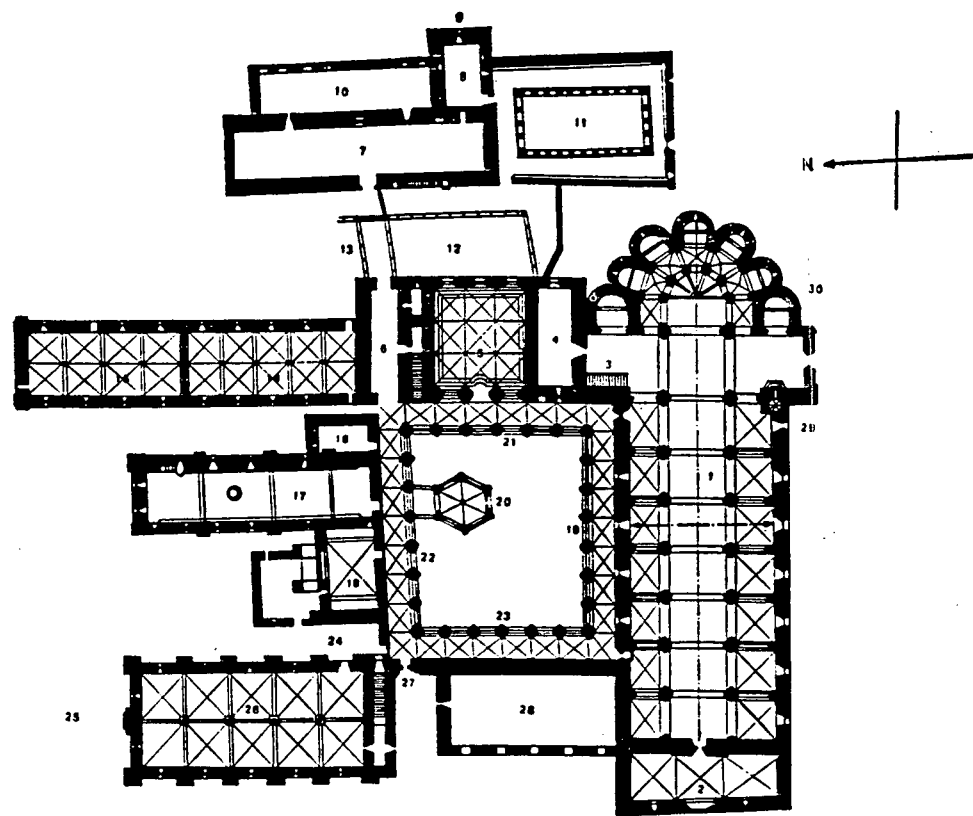

- A: Església
- B: Sagristia
- C: Armarium o biblioteca
- D: Sala Capitular
- E: Escala del dormitori dels monjos
- H: Calefactor
- I: Refetor dels monjos
- J: Cuina
- K: Refetor dels conversos
- L: Pas d'entrada
- M: Gran celler (al damunt acostu-
mava a haver-hi el dormitori
dels conversos)
- N: Corredor o «carreró» dels con-
versos

- 1: Presbiteri
- 2: Porta dels morts (la que donava
al cementiri)
- 3: Escala del dormitori dels monjos
- 4: Porta dels monjos
- 5: Cor dels monjos
- 6: Bancs dels malalts
- 7: Tribuna o ambó

- F: Auditorium o locutori dels mon-
jos
- G: Sala dels monjos (més enllà, a-
costumava a haver-hi el novi-
ciat)
- O: Nàrtex o Galilea
- P: Ala del claustre de la lectura de
la collació o del mandatum
- Q: Lavabo
Entre K i J: Locutori dels con-
versos
Damunt B, C, D, E, F i G: Dor-
mitori dels monjos

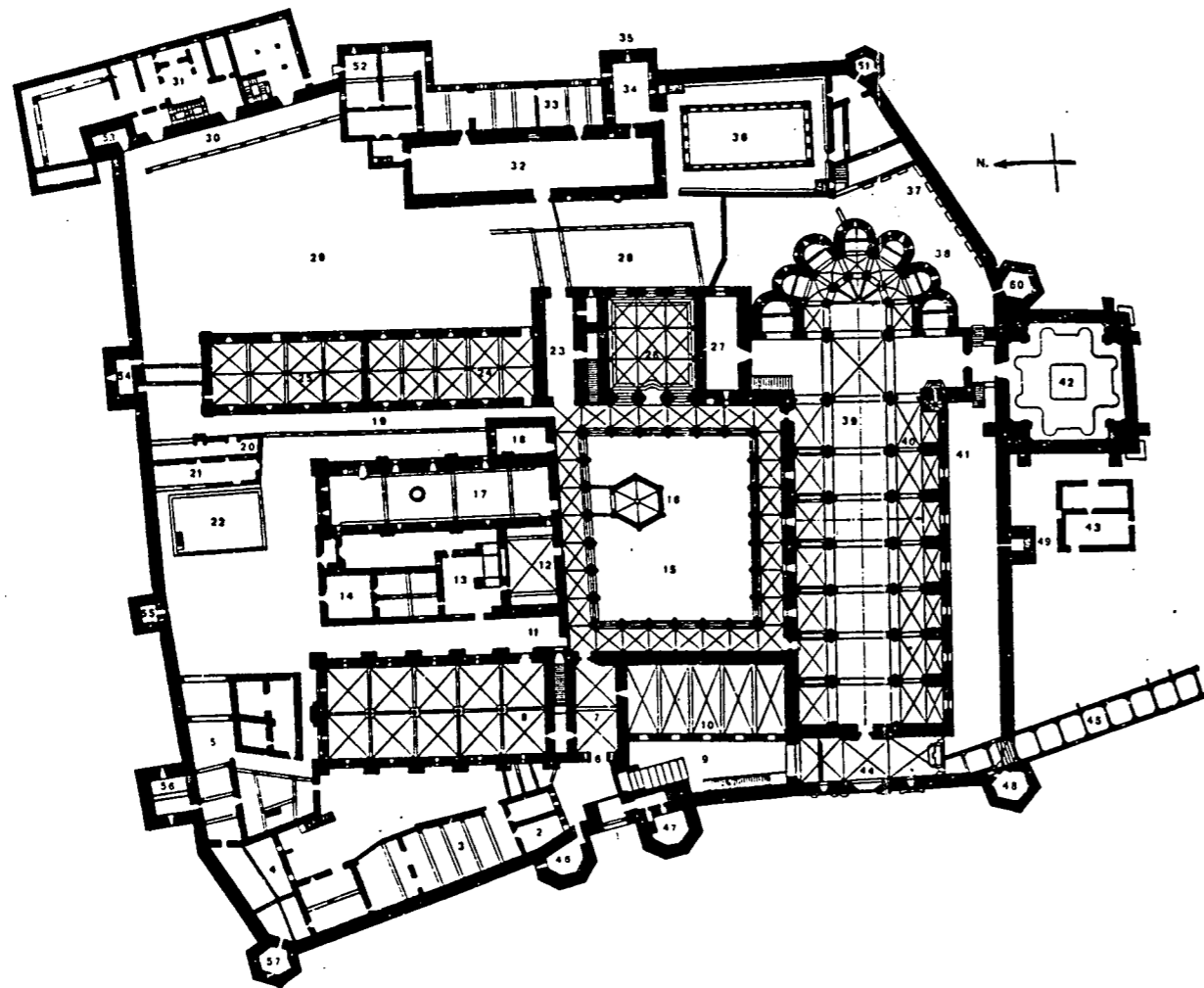
- 8: Cor dels conversos
- 9: Porta dels conversos (a Poblet, a-
nomenada «porta de frares», és a
dir, de germans llecs)
- 10: Trona del lector
- 11: Passaplats

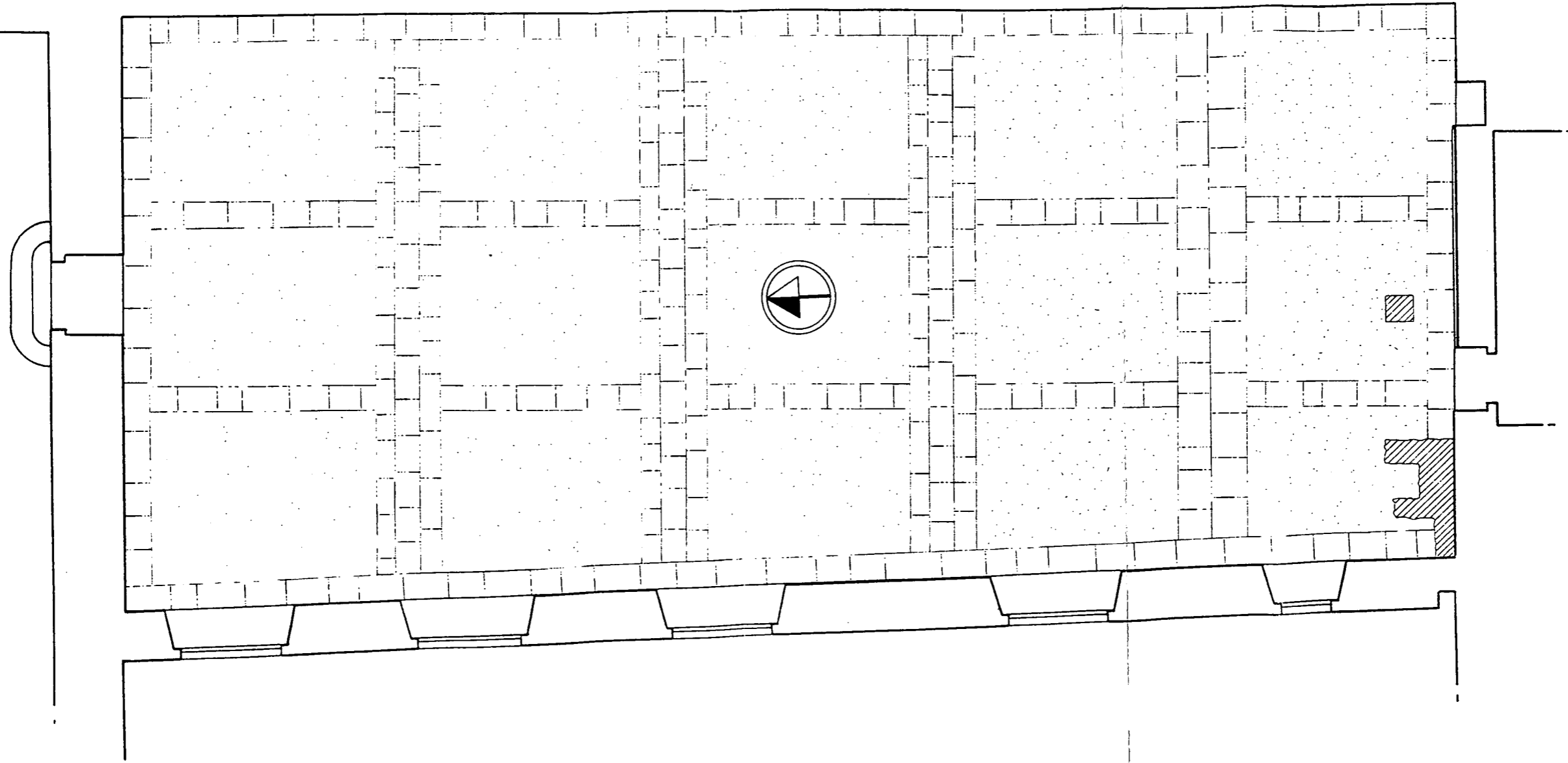
No és possible de saber amb exactitud matemàtica l'estat de totes les construccions del monestir l'any 1316, en tots llurs detalls, però, malgrat que alguns elements accidentals hagin de ser presentats només com a hipotètics, el gravat presenta l'essencial de la planta inferior de Poblet en aquell moment. Les diverses dependències són indicades per les xifres següents:

1. Església major (s. XII)
 2. Atri o galilea (s. XIII)
 3. Escala de comunicació del dormitori amb l'Església
 4. Sagristia (s. XIII)
 5. Sala Capitular (s. XIII)
 6. Locutori de monjos (s. XIII)
 7. Nau de la infermeria («joc de pilota») (s. XII)
 8. Capella de Sant Esteve o de la
 11. Claustre de Sant Esteve o de la infermeria (s. XIII, en la seva primitiva forma, modificada al segle XV)
 12. Claustre del locutori (s. XIII-XIV)
 13. Inici d'un nou claustre no continuat (s. XIII)
 14. Sala de monjos (actualment: primera sala de la biblioteca) (segle XIII)
 15. Sala de novicis (actualment segona sala de la biblioteca) (s. XIII)
 16. Calefactor (s. XII)
 17. Refetor de monjos (s. XII); des del 1302 també hi menjaven els conversos
 18. Cuina (s. XIII)
 19. Galeria del claustre amb finestres romànics (s. XIII-XIV)
 20. Templet del lavabo o surtidor (segle XIII)
 - infermeria (s. XII)
 9. Indret on hi havia unes dependències avui desaparegudes, pertanyents a la cambra abacial del s. XIII
 10. Dependències de la cambra abacial del s. XIII que a la segona meitat del XIV foren transformades i convertides en Cambres Reials
 - 21, 22 i 23. Galeries del claustre amb finestres gòtics (s. XIII-XIV)
 24. Locutori de conversos (s. XIII)
 25. Indret ocupat per diverses construccions de servei econòmic (magatzems, molí d'oli, etc.) que no poden ser definides amb exactitud (s. XIII?)
 26. Refetor de conversos (s. XIII). Després del 1302, celler.
 27. Porta d'entrada al claustre (s. XII)
 28. Celler i magatzem (s. XII), de dimensions desconegudes; al s. XIII fou substituït per un altre, també desaparegut, cobert com el refetor dels conversos. A la planta superior hi havia el dormitori de conversos.
- A la planta superior de 4, 5, 6, 14 i 15: Dormitori de monjos (s. XIII)
- A la planta superior de la part oriental de 5 i 6: Sales de l'arxiu (s. XIV)

No sabem com era clos aleshores el recinte, en les parts obertes.
 Na apareix al plànol la capella de Santa Caterina, obra perfectament conservada, de mitjan s. XIII, situada a l'exterior, a certa distància davant la part occidental del monestir. Aquesta capella és d'estructura similar a la de Sant Esteve, però de dimensions lleugerament superiors. Servia per a l'hospital dels pobres i pelegrins, i tenia annex l'hospital pròpiament dit, del segle XIII, avui desaparegut.

1. Porta reial, flanquejada de les dues torres d'entrada (s. XIV)
2. Dependències annexes al forn edificat per l'abat Copons (la planta superior, del s. XIV; la planta baixa, potser anterior)
3. Forn de l'abat Copons (s. XIV)
4. Casa del prior (s. XVIII)
5. Magatzems (s. XIII-XIV)
6. Porta d'entrada a l'atri (s. XIV)
7. Atri de l'abat Copons (s. XIV). A la planta superior, sala bastida pel mateix abat
8. Refetor dels conversos (s. XIII), transformat, després del 1302, en celler. A la planta superior, dormitori dels conversos (s. XIV), potser més tard dormitori de monjos vells; actualment, Museu
9. Pati del palau del rei Martí (vers 1400).
10. Sala del cubar o dels trulls (abat Copons, s. XIV). A la planta superior, sales principals del palau del rei Martí (vers 1400)
11. Locutori dels conversos (s. XIII)
12. Cuina antiga (s. XIII)
13. Cuina nova (s. XVI)
14. Dependències annexes a la cuina (abat Boqués, 1560)
15. Claustre major (s. XIII-XIV)
16. Templet del lavabo (s. XIII)
17. Refetor (s. XII)
18. Calefactor (s. XII)
19. Claustre de novicis (abat Martínez de Mengücho, s. XV)
20. Casa del mestre de novicis (s. XIV i següents)
21. Porxo de la casa del mestre de novicis (abat Vicenç Ferrer, vers 1400)
22. Bassa
23. Locutori dels monjos (s. XIII)
24. Sala de monjos (s. XIII). Al s. XVII, biblioteca dels llibres donats per Pere Antoni d'Aragó. Actualment, primera sala de la biblioteca.
25. Sala de novicis (s. XIII); posteriorment, graner. Actualment segona sala de la biblioteca
26. Sala capitular (s. XIII)
27. Sagristia antiga (s. XIII)
28. Claustre del locutori (s. XIII-XIV)
29. Pati de les Cases Noves
30. Porxo, amb arcades, de les Cases Noves o de monjos jubilats (s. XVIII)
31. Cases Noves o de monjos jubilats (s. XVIII)
32. Primitivament, infermeria (s. XII); després, «refetoret» o menjador de carn; posteriorment anomenat «joc de pilota»
33. Cambres reials (s. XIV) que, en part, havien estat abacials (s. XIII)
34. Capella de Sant Esteve o de la infermeria (s. XII), convertida, en ser-ne alçats els murs, en torre de la muralla (s. XIV).
35. Indret ocupat al segle XIII per part de les cambres abacials, desaparegudes en ser feta la muralla
36. Claustre de Sant Esteve o de la infermeria (s. XIII; modificat al s. XV)
37. Cementiri de laics. En ser bastida la muralla se'n suprimí una part i les esteles funeràries foren incrustades al mur.
38. Cementiri dels monjos
39. Església major (s. XII)
40. Nau, amb capelles, de l'abat Copons (s. XIV)
41. Cementiri dels conversos
42. Sagristia nova (s. XVIII)
43. Moli d'oli
44. Atri o galilea de l'església (s. XIII)
45. Pas al palau nou de l'abat (s. XVIII)
- 46 i 47. Torres reials d'entrada al recinte emmurallat (s. XIV)
- 48-57. Torres de defensa del recinte emmurallat (s. XIV)

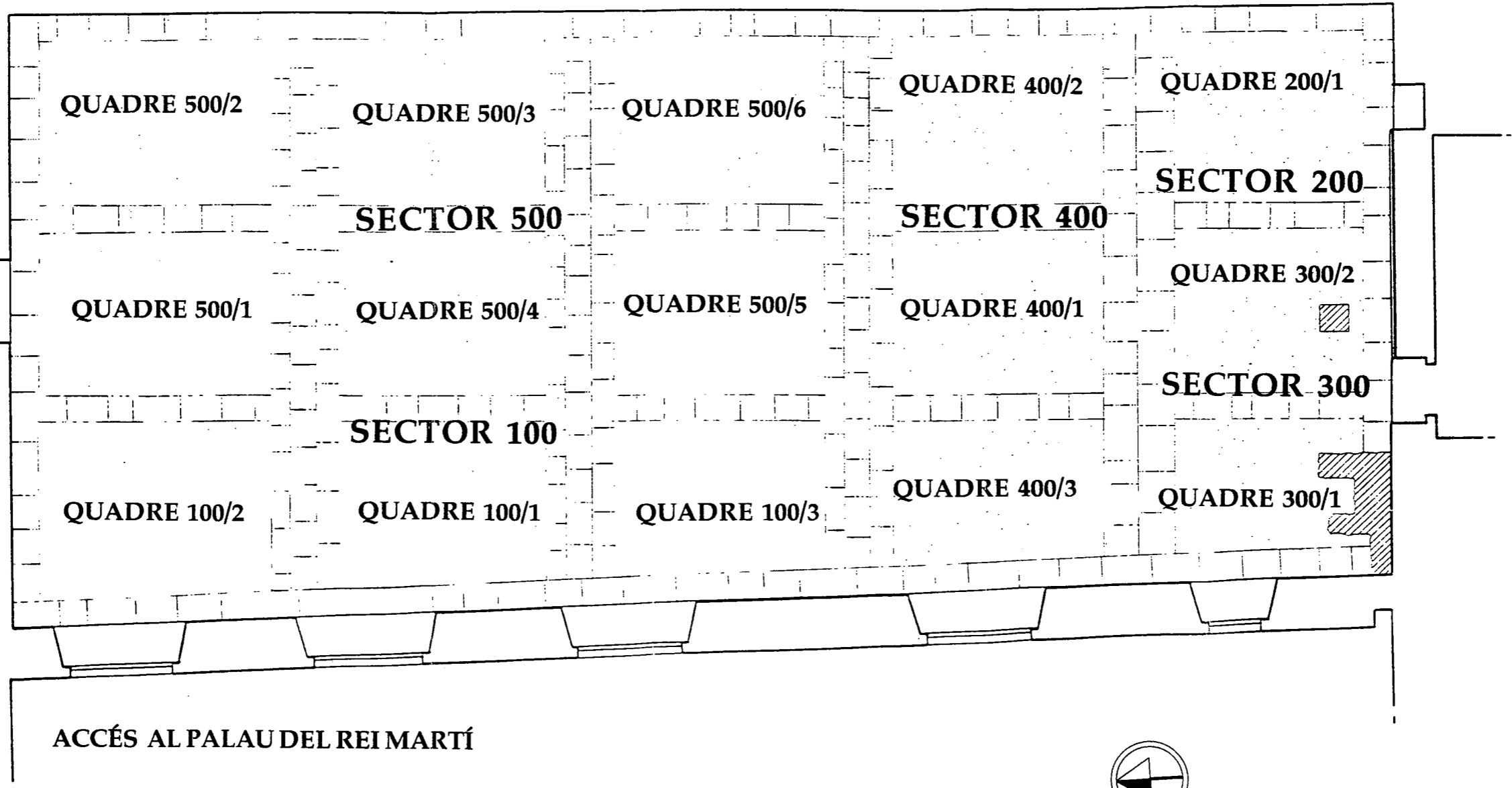

0 5 m

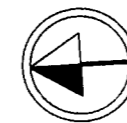
CODEX SCCL INTERVENCIÓ NOM DEL PLÀNOL
 Arqueologia i Patrimoni Intervenció en el cubar de Poblet, 1994-95 Planta del cubar segons Aloguín. Escala 1:100

CLAUSTRE

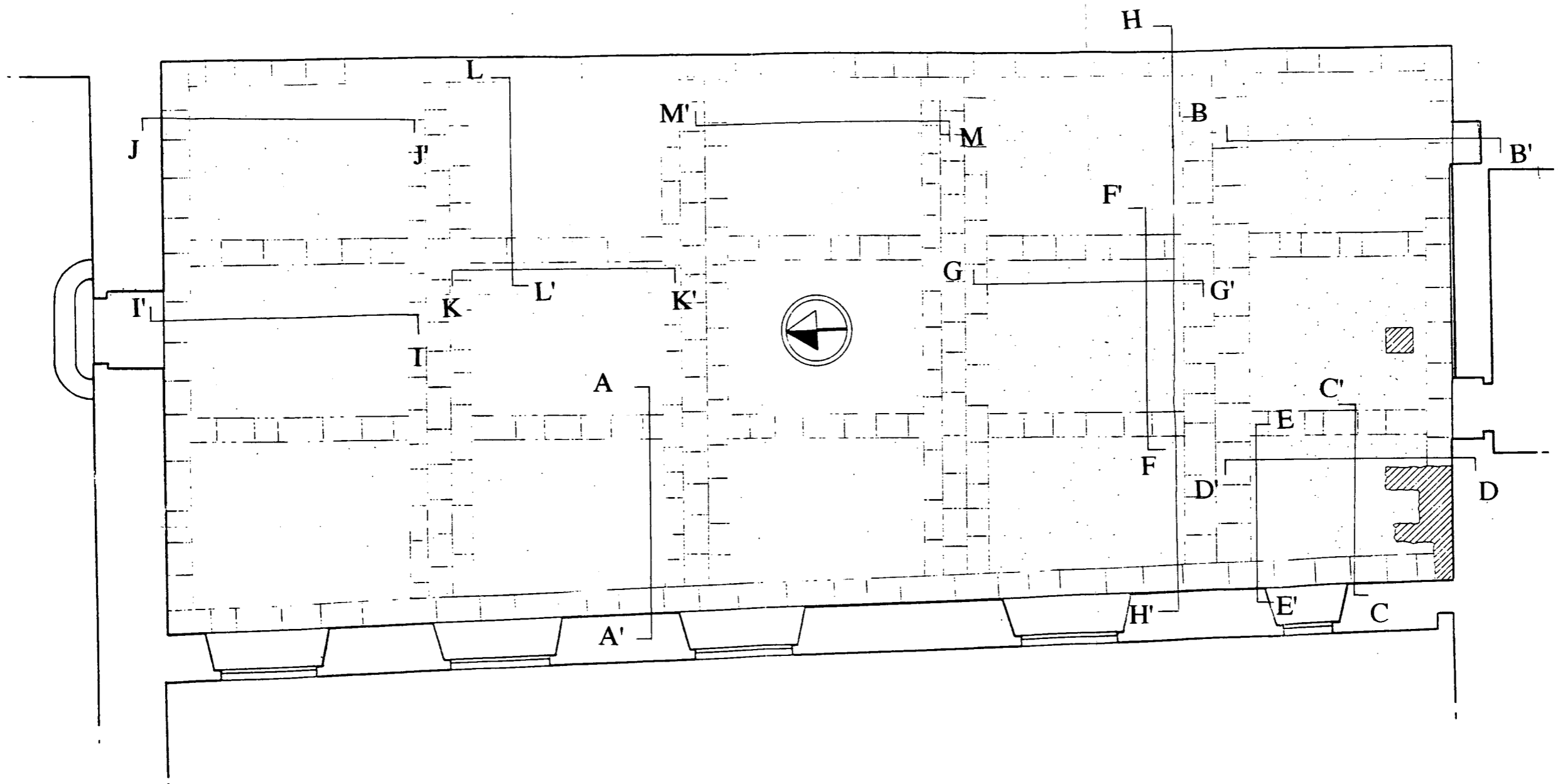
ATRI DE L'ABAT COPONS

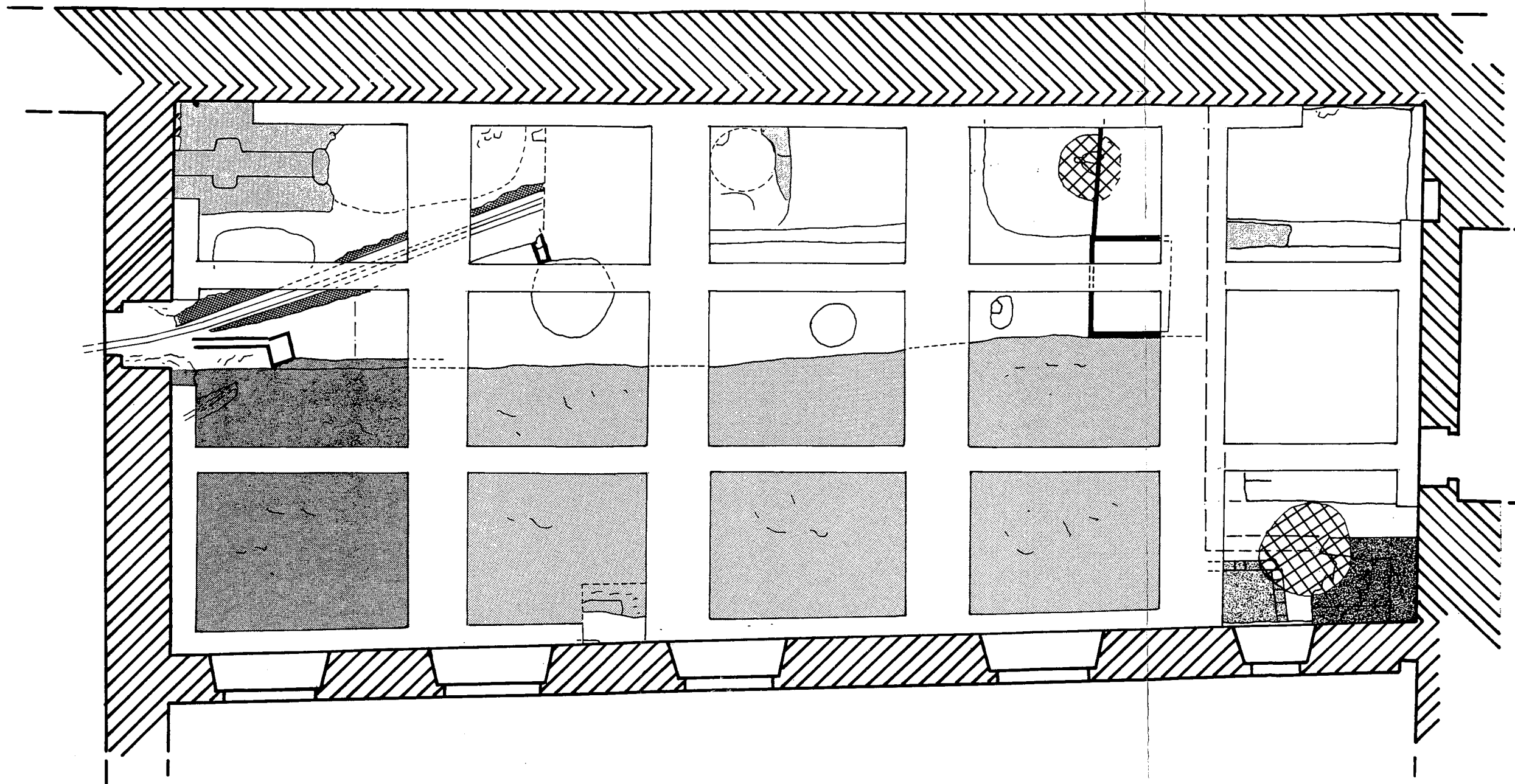
0 5 m

CODEX SCCL INTERVENCIÓ NOM DEL PLÀNOL
Arqueologia i Patrimoni Intervenció en el cubar Cubar, situació de quadres
de Poblet, 1994-95 i sectors. Escala 1:100

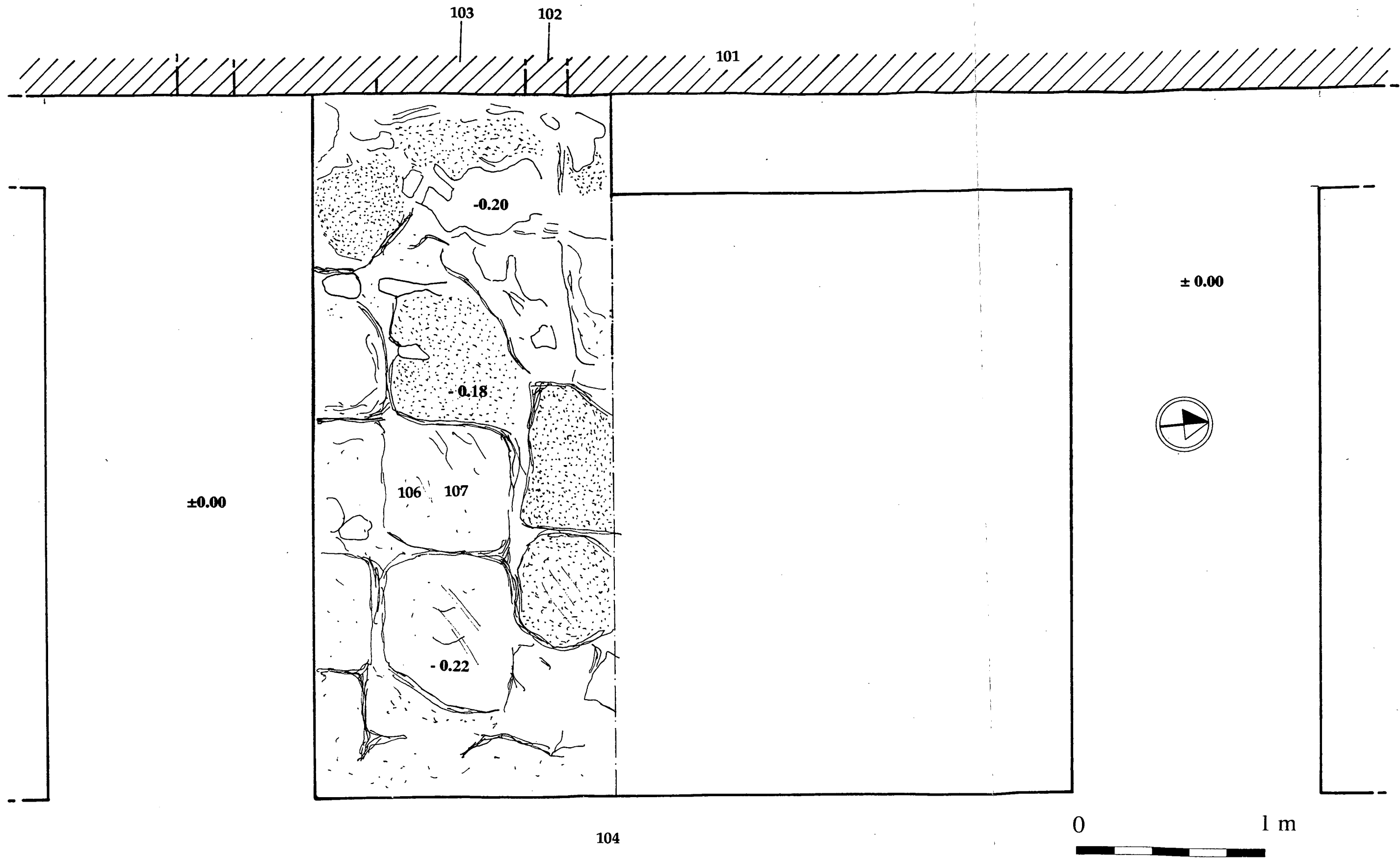

CODEX SCCL	INTERVENCIÓ	NOM DEL PLÀNOL
Arqueologia i Patrimoni	Intervenció en el cuban de Poblet, 1994-95	Situació seccions

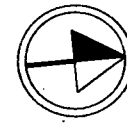
		segles XII-XIII		segle XVII
		segle XIII		segle XVIII
		segle XIV		segle XIX-XX
		segle XVI		

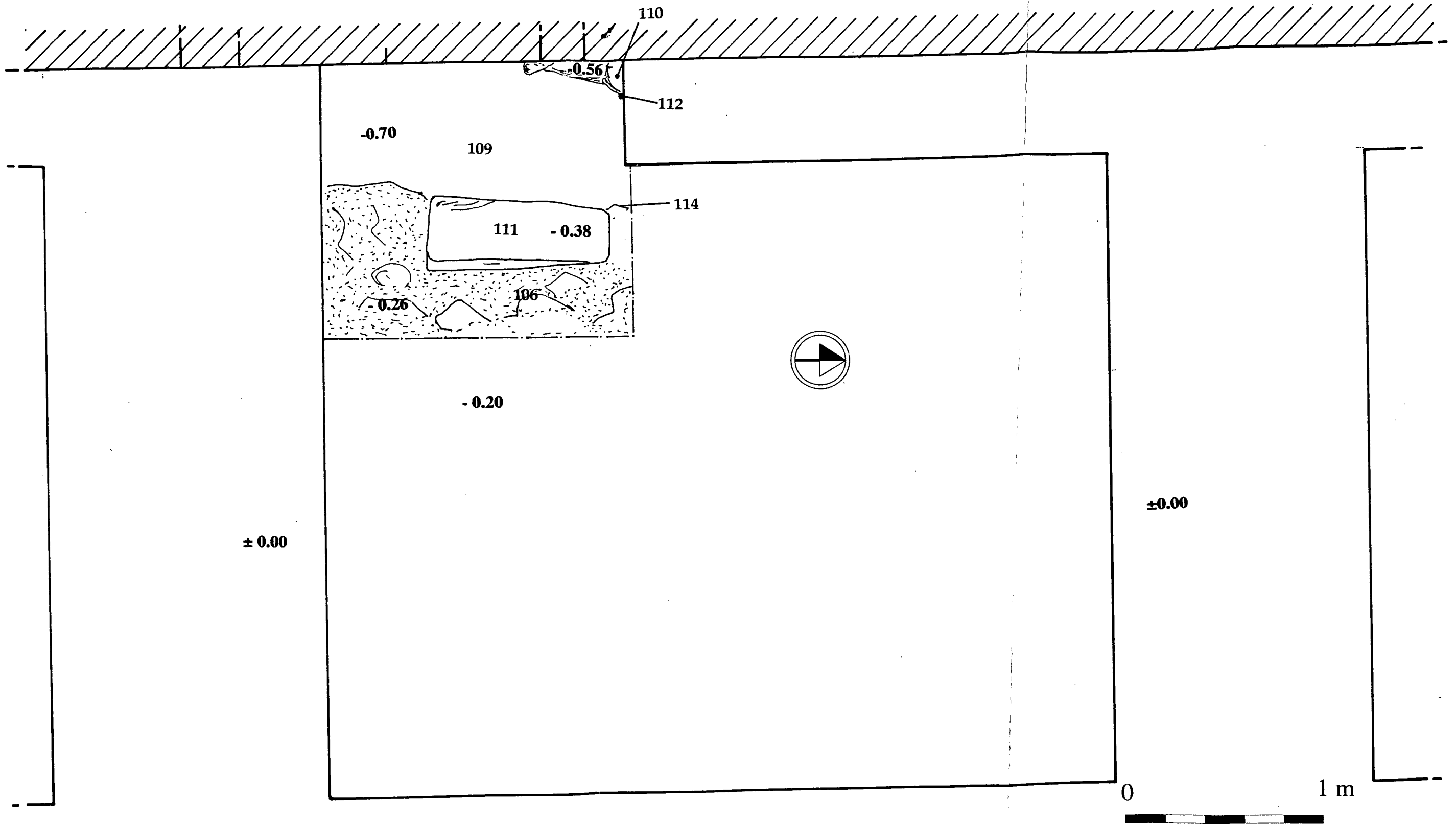

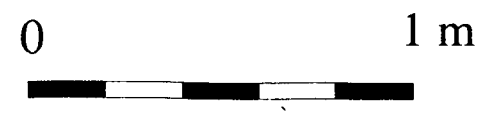
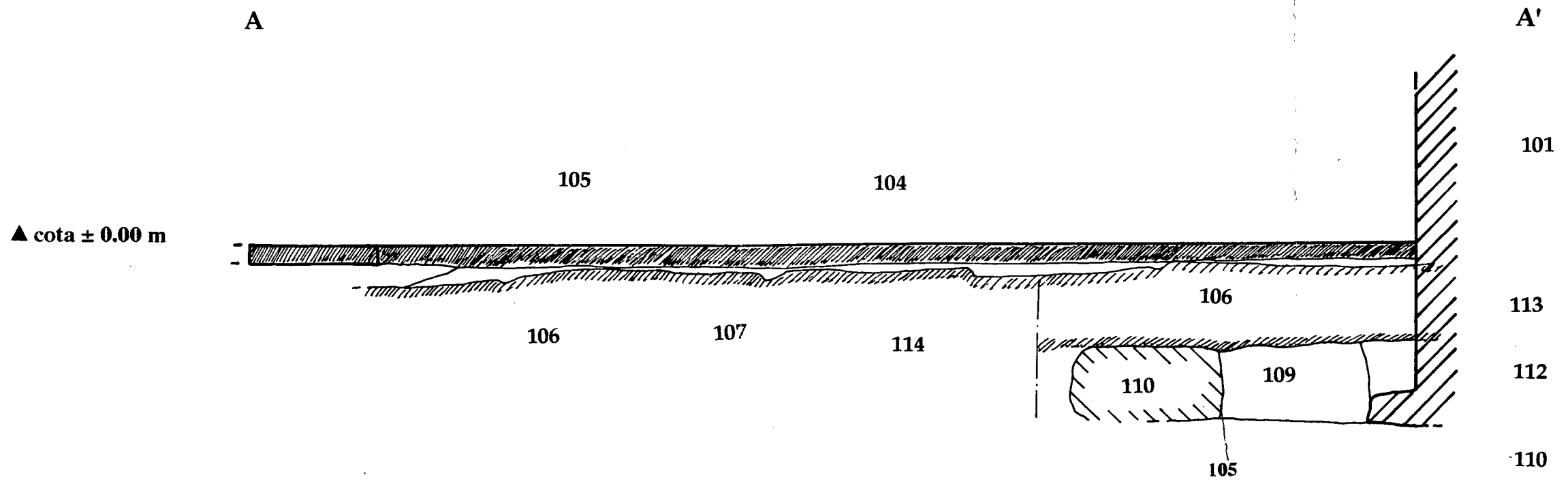
±0.00

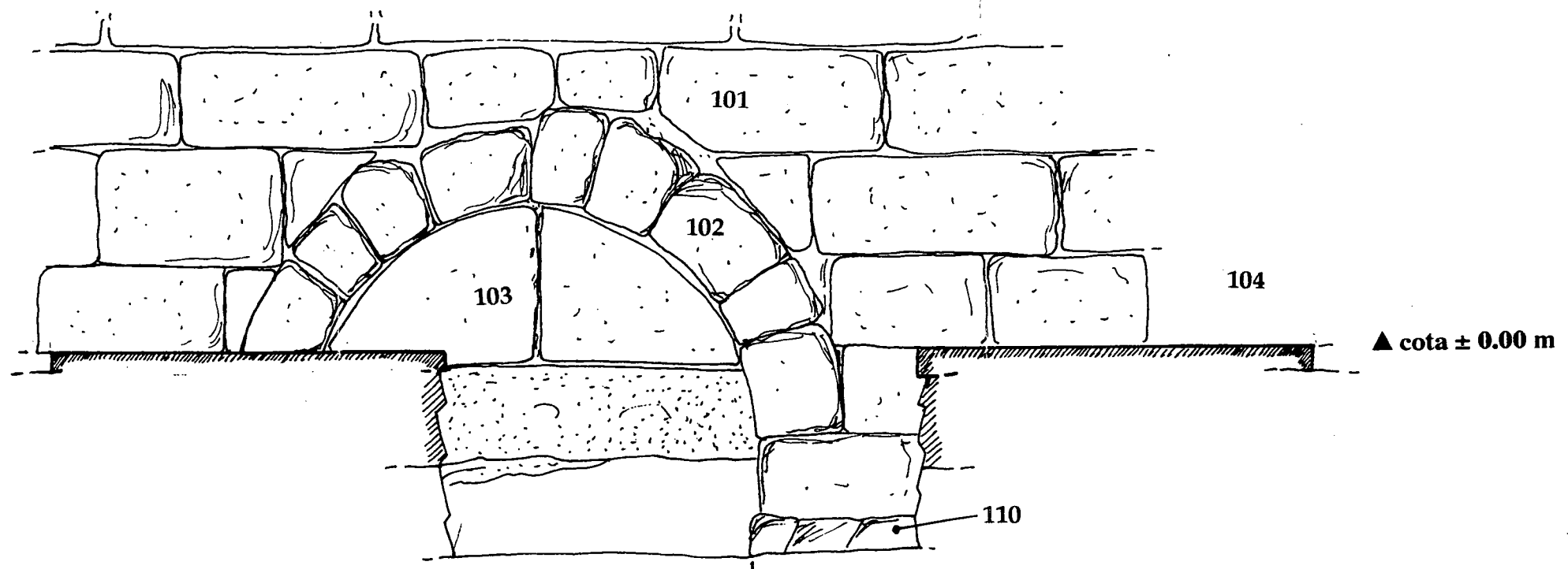
± 0.00

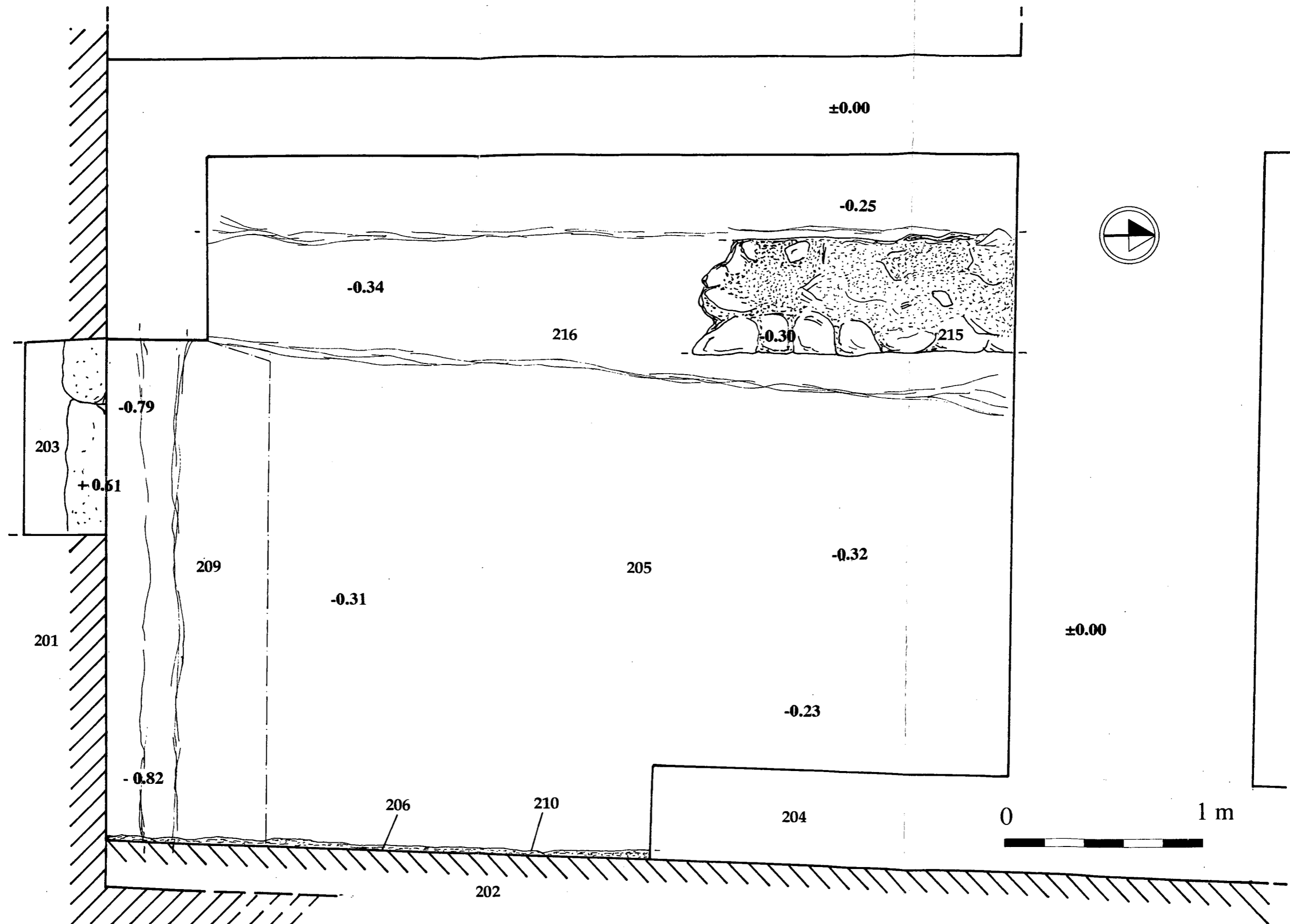

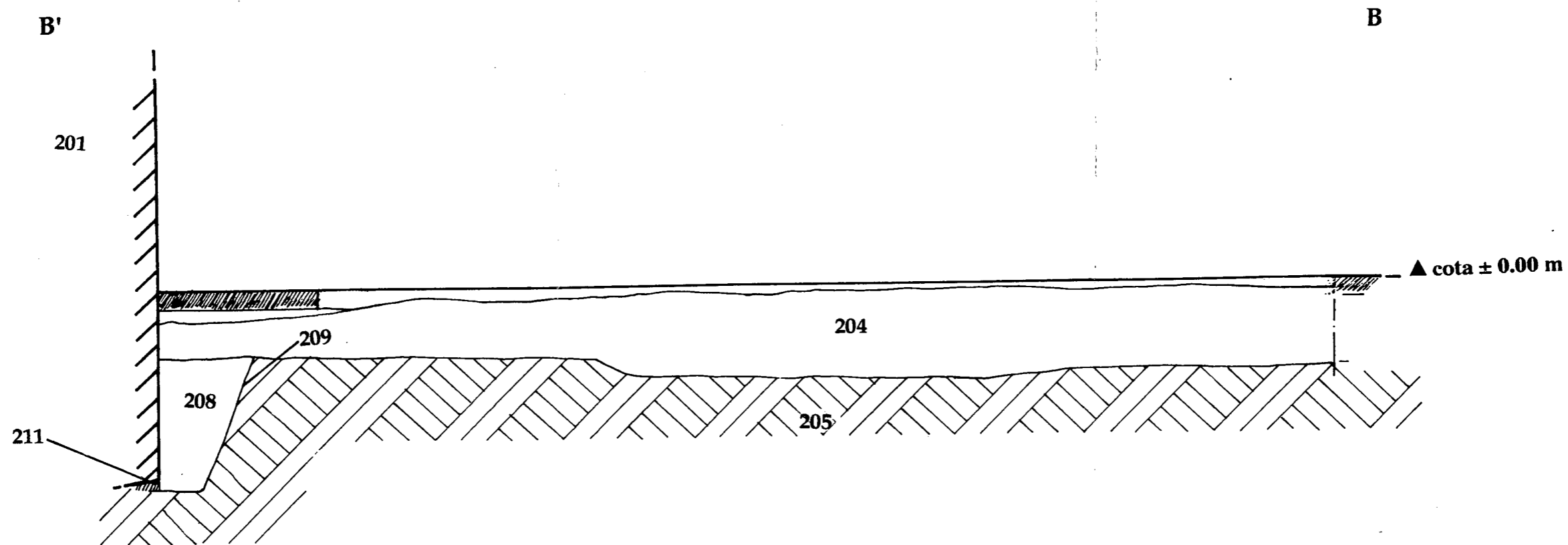
 CODEx SCCL Arqueologia i Patrimoni	INTERVENCIÓ	NOM DEL PLÀNOL
	Intervenció en el cubar de Poblet, 1994-95	Sector 100, planta quadre 100/1

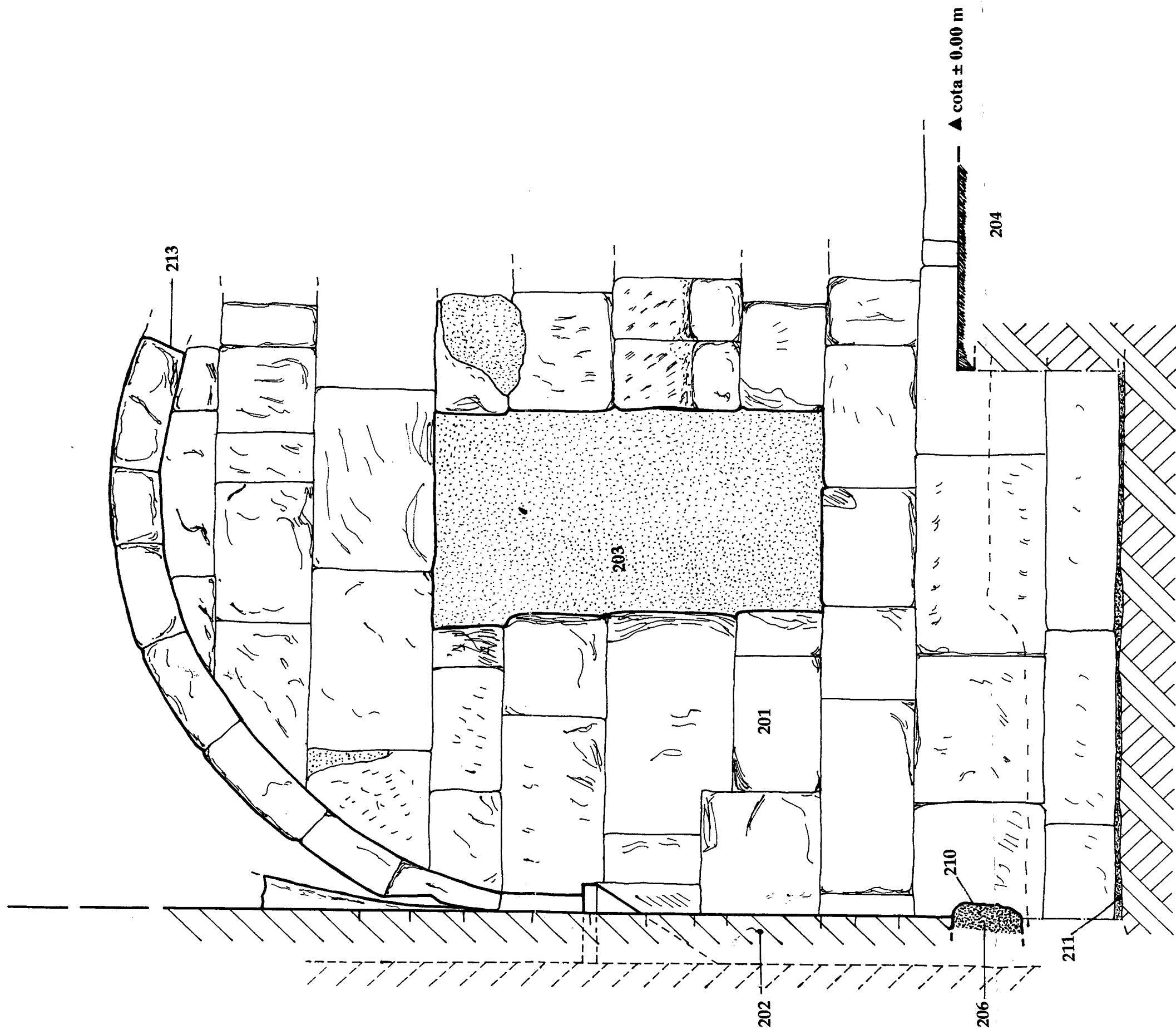

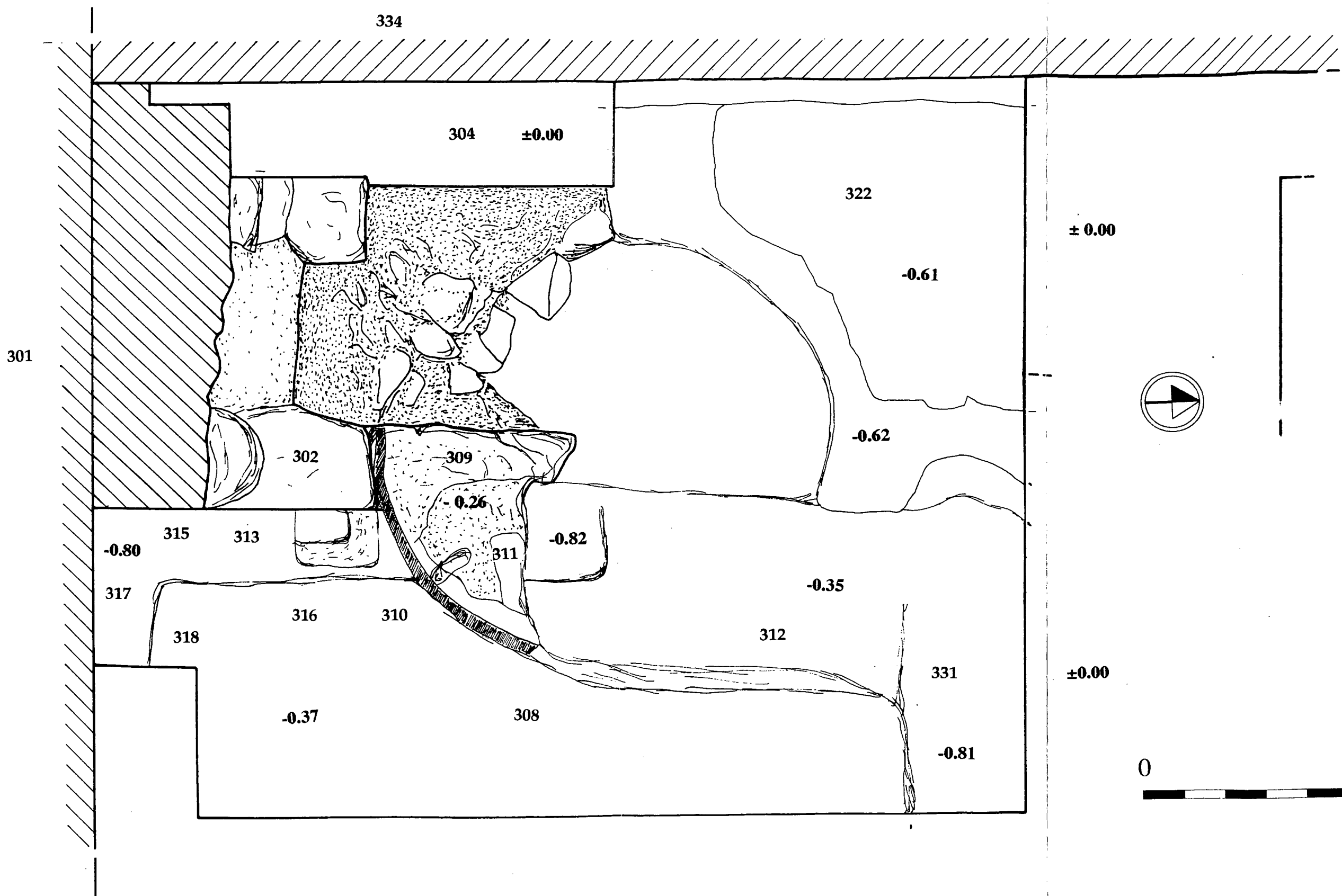

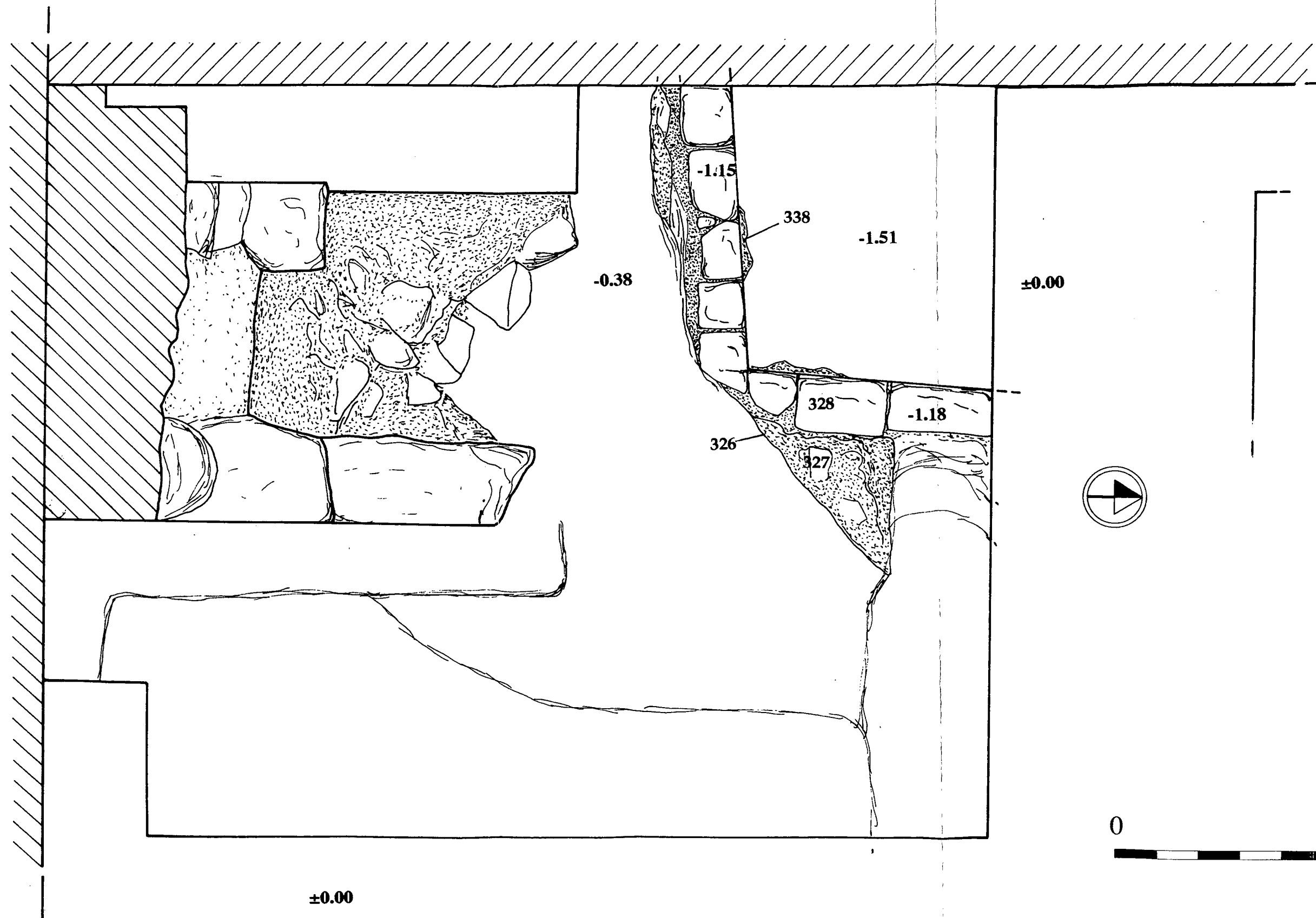
 CODEX SCCL Arqueologia i Patrimoni	INTERVENCIÓ	NOM DEL PLÀNOL
	Intervenció en el cuban de Poblet, 1994-95	Sector 200, quadre 200'1, secció B-B'

 CODEX SCCL Arqueologia i Patrimoni	INTERVENCIÓ	NOM DEL PLANOL
	Intervenció en el cubar de Poblet, 1994-95	Sector 200, quadre 200/1, alçat

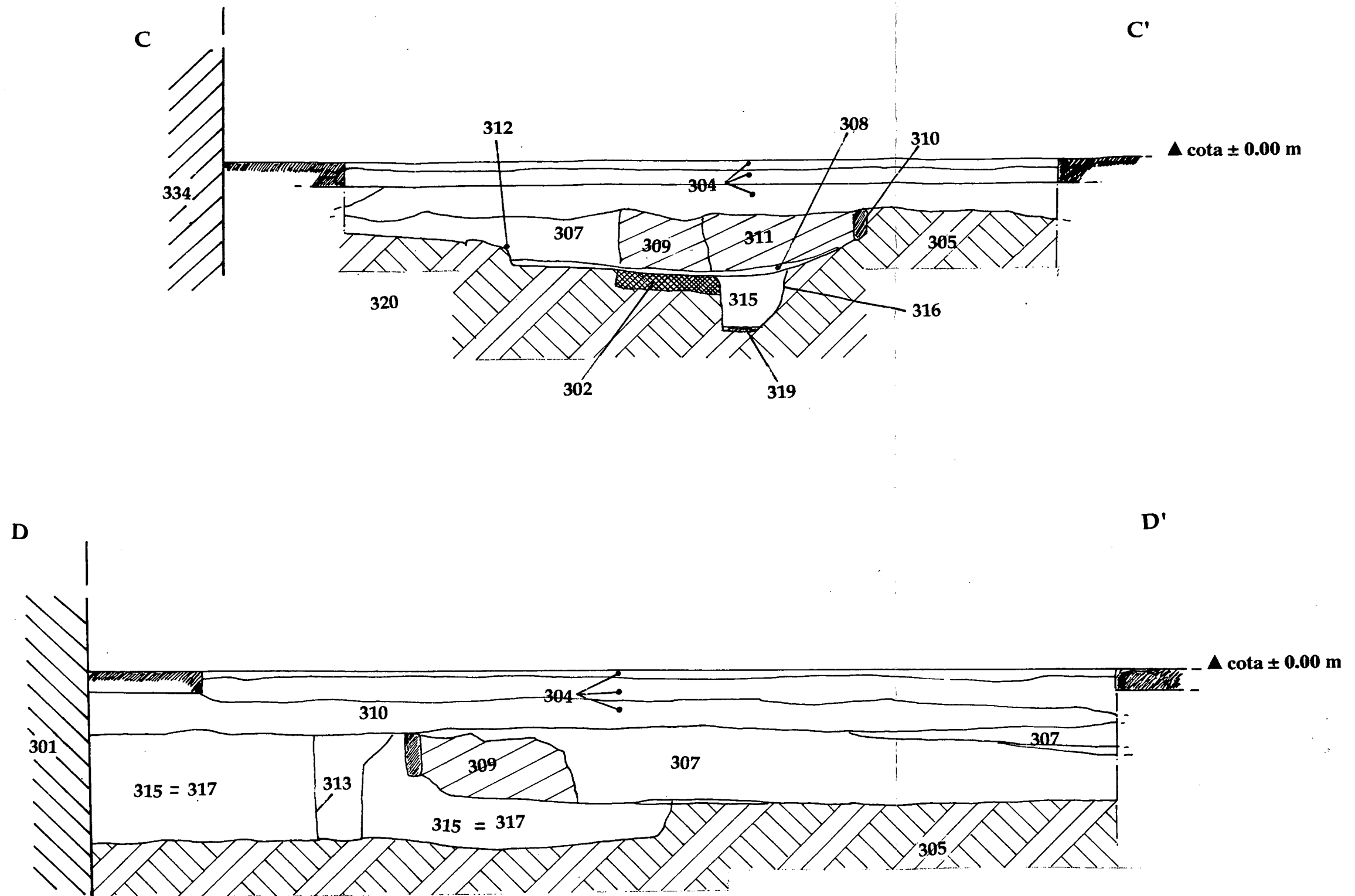
	INTERVENCIÓ	NOM DEL PLÀNOL
	Intervenció en el cubar de Poblet, 1994-95	Sector 300, planta quadre 300/1

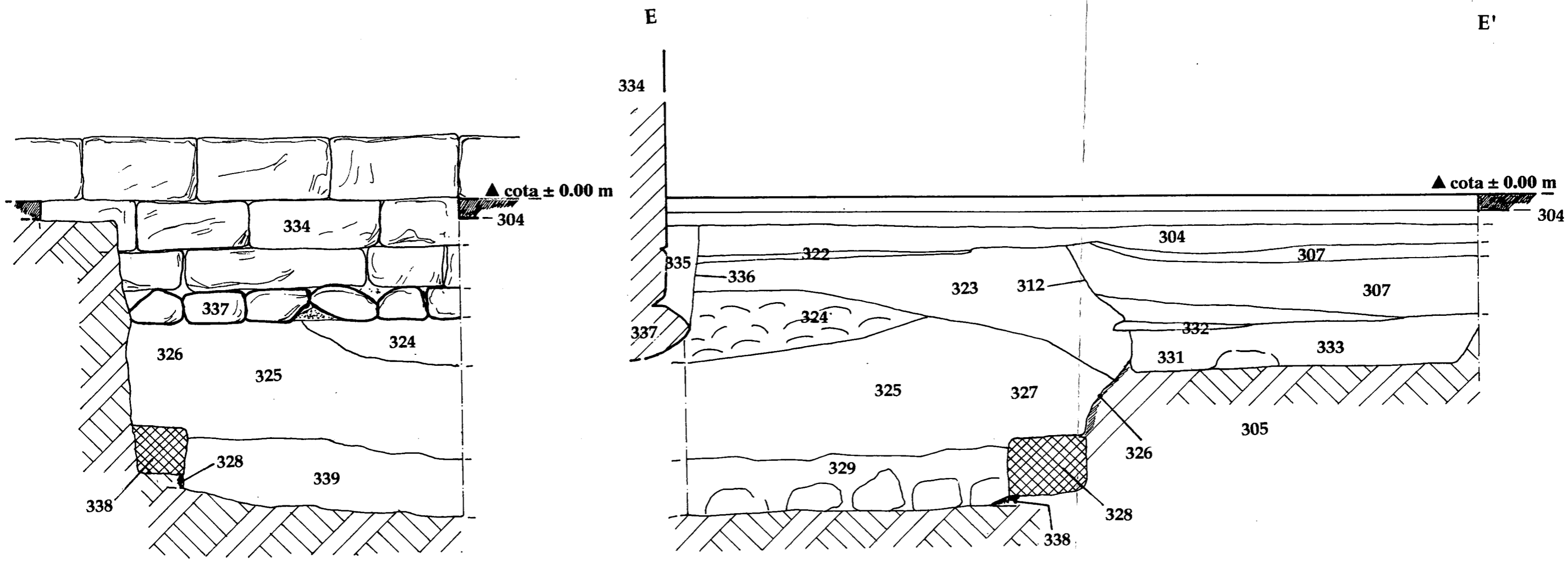

±0.00

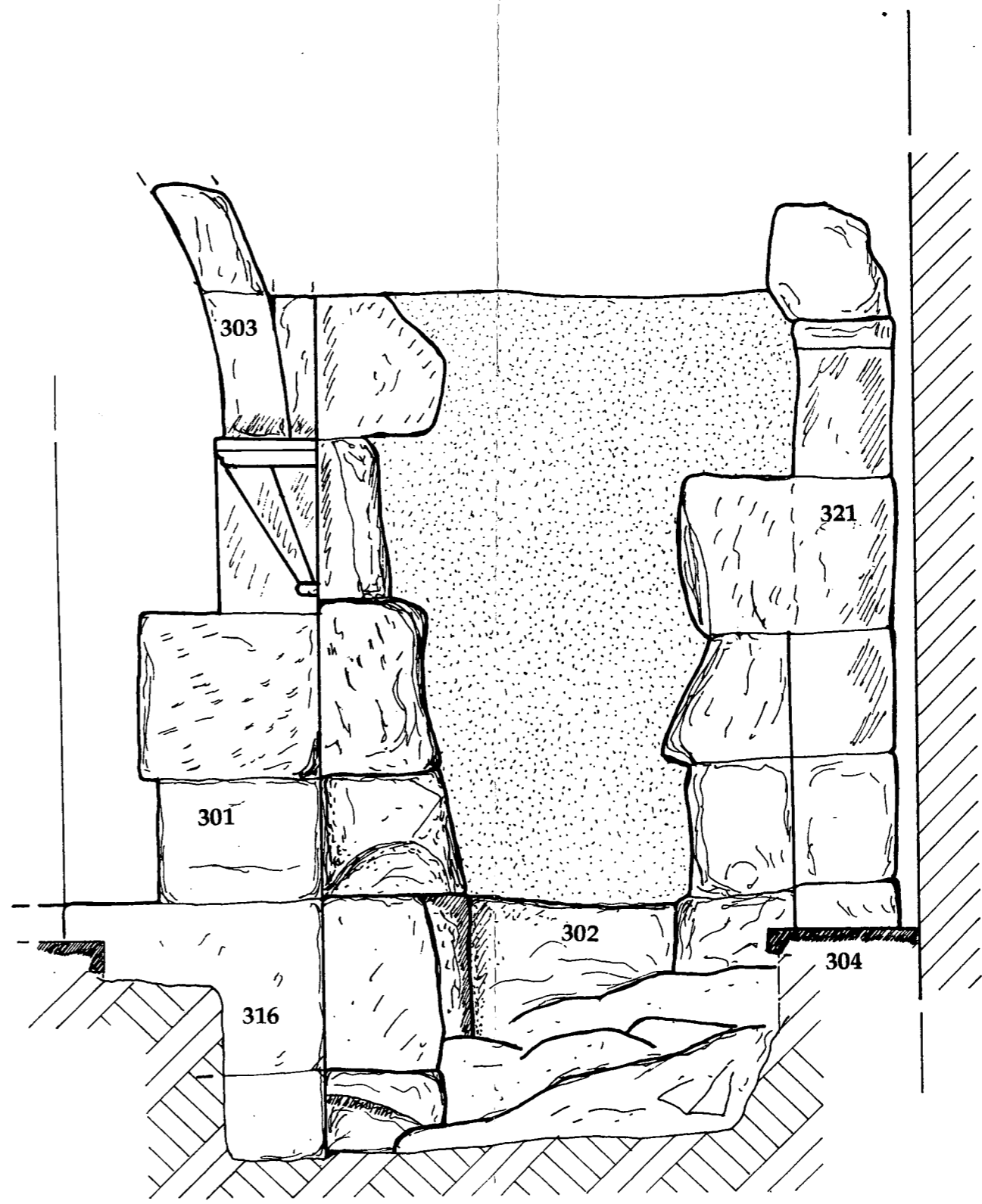
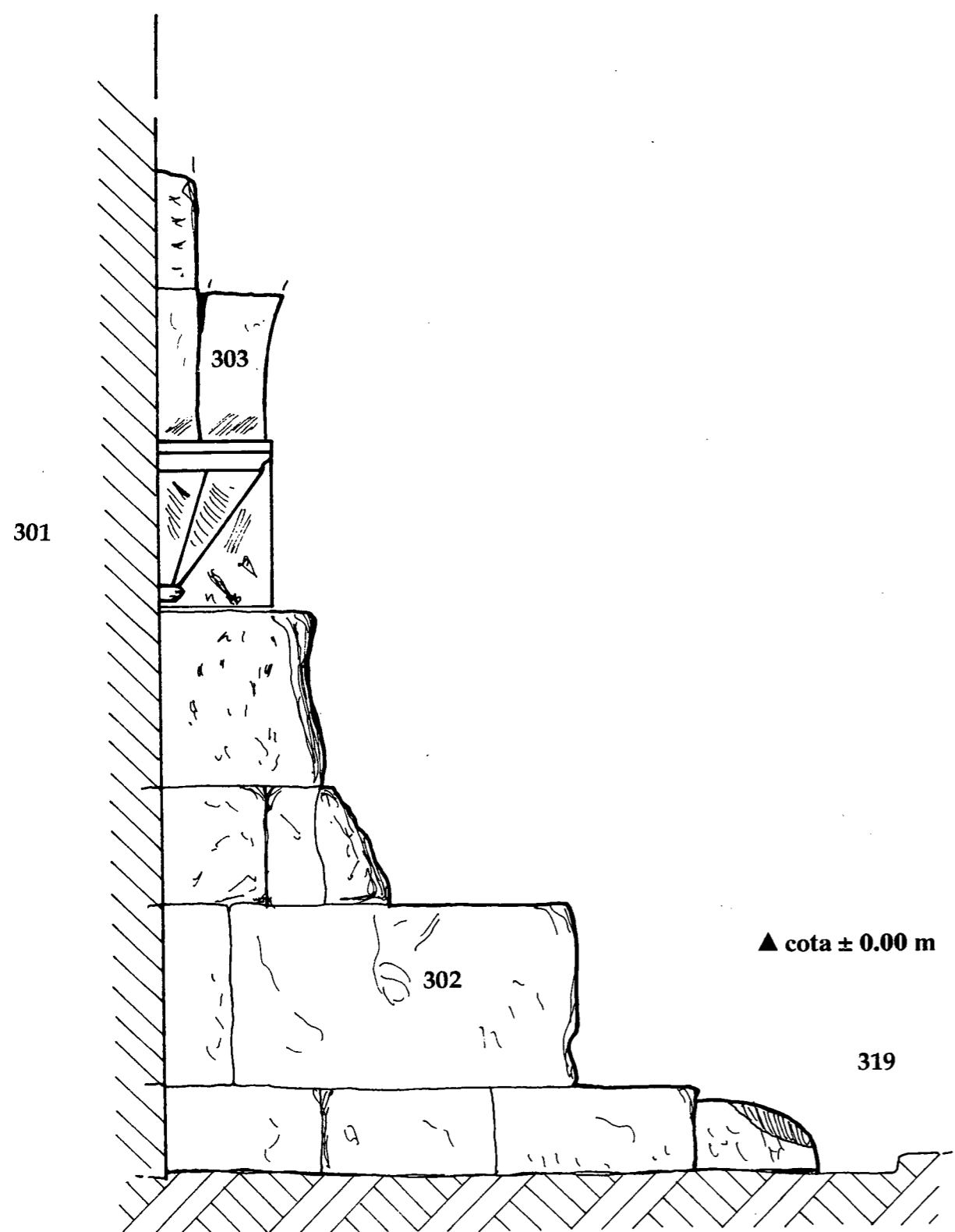

 CODEx SCCL Arqueologia i Patrimoni	INTERVENCIÓ	NOM DEL PLÀNOL
	Intervenció en el cubar de Poblet, 1994-95	Sector 300/1. Planta

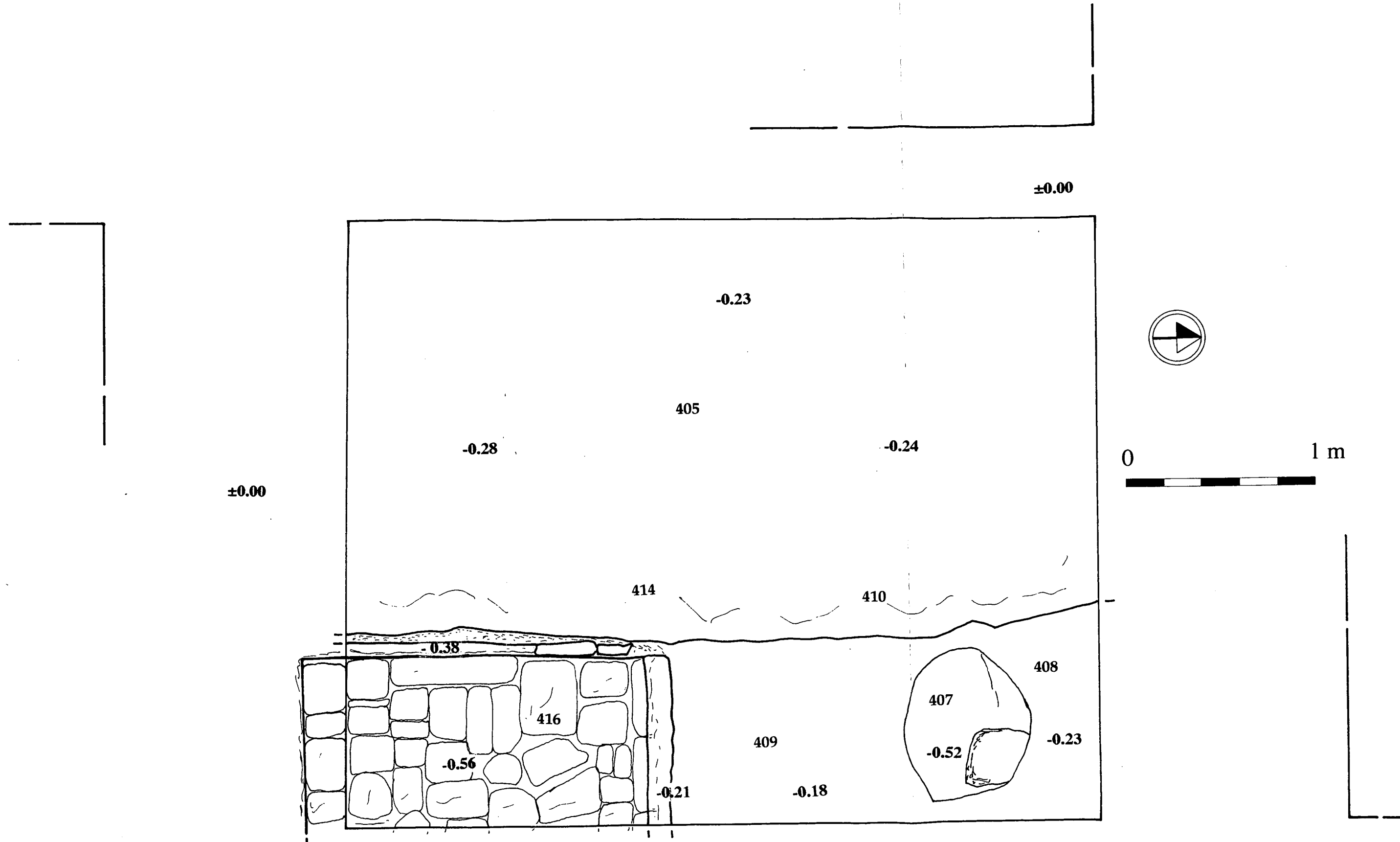

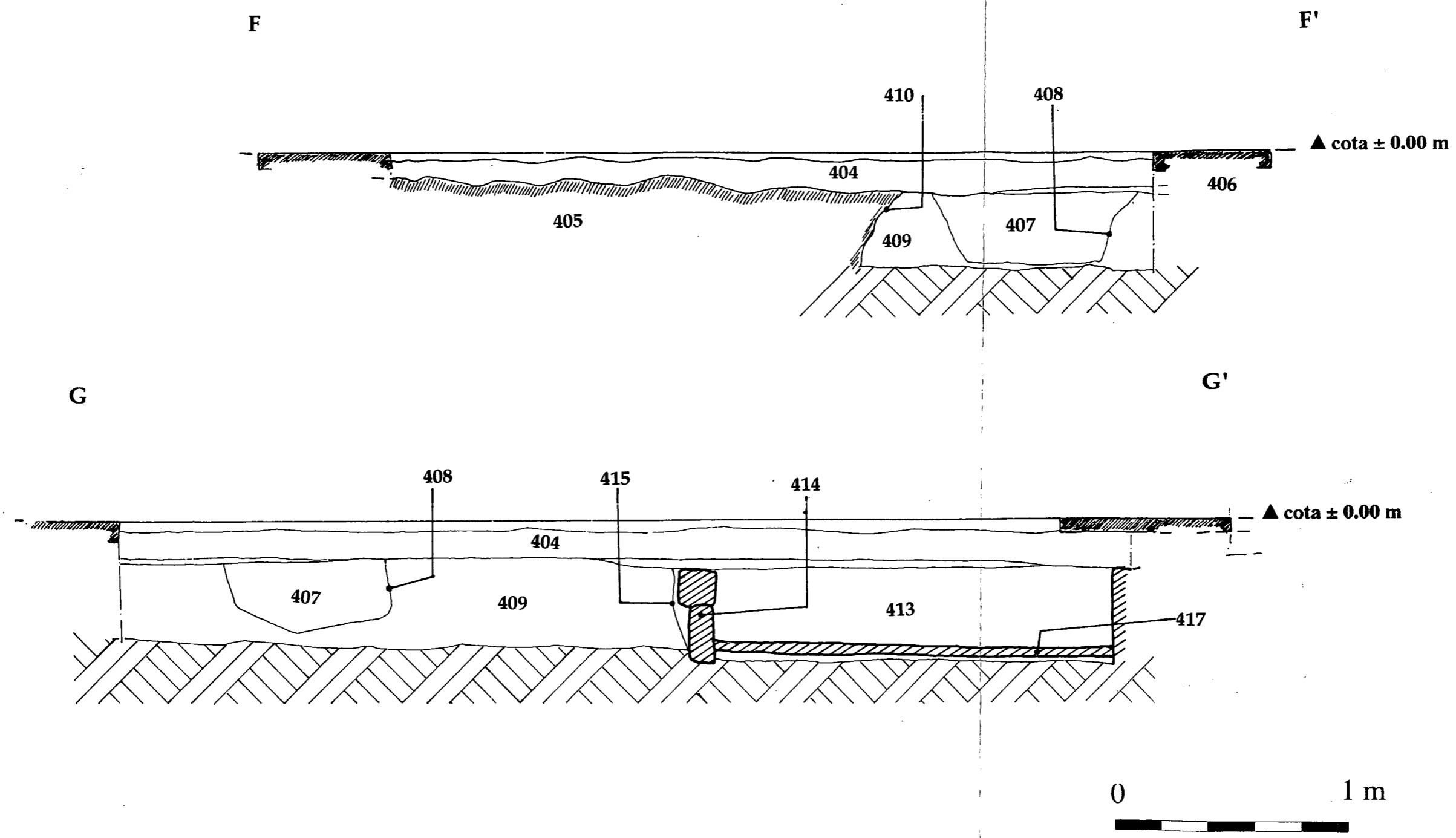
	CODEX SCCL	INTERVENCIÓ	NOM DEL PLÀNOL
	Arqueologia i Patrimoni	Intervenció en el cuban de Poblet, 1994-95	Sector 300/ I. Alçat i secció E-E'

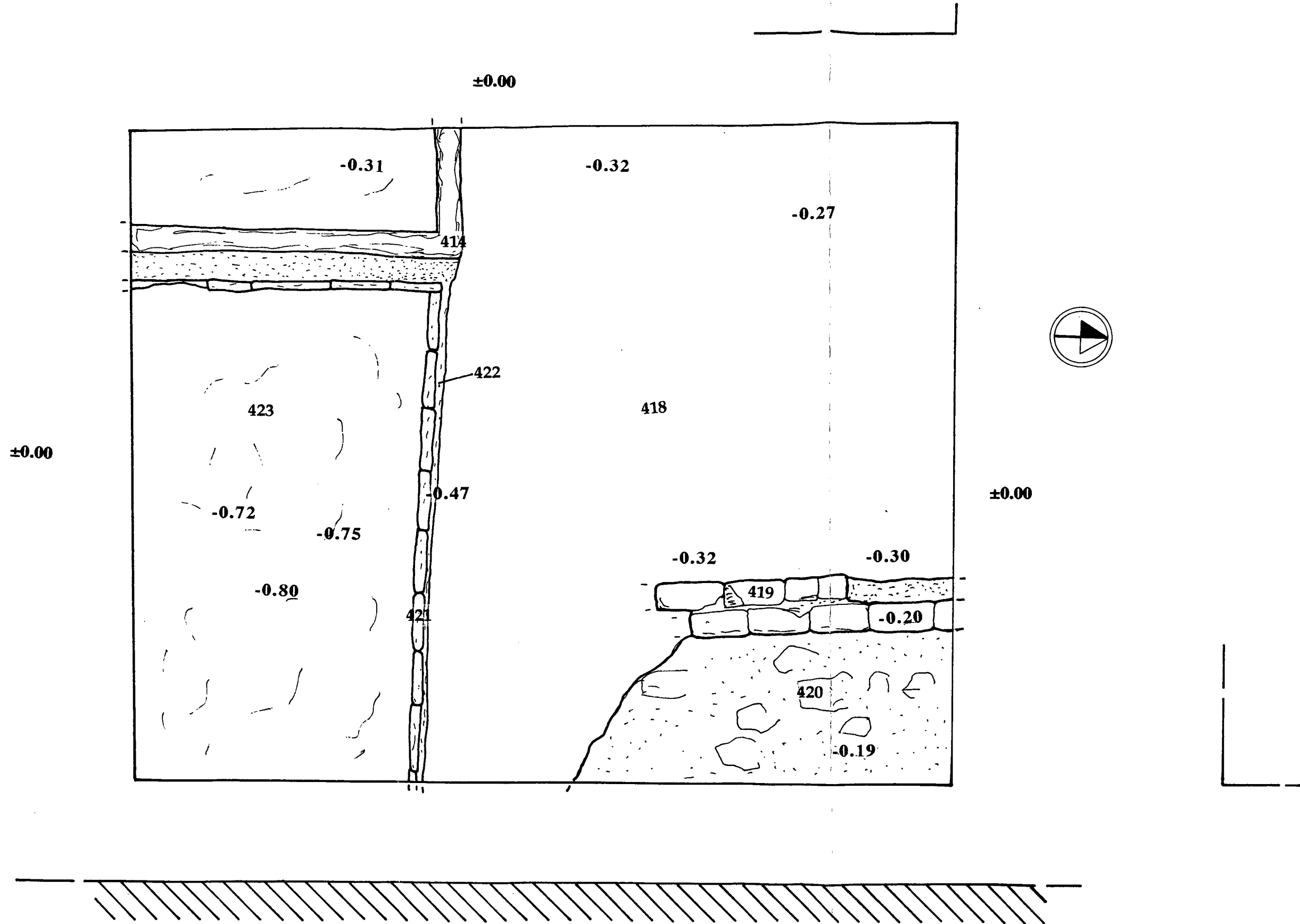
▲ cota ± 0.00 m

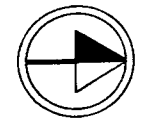
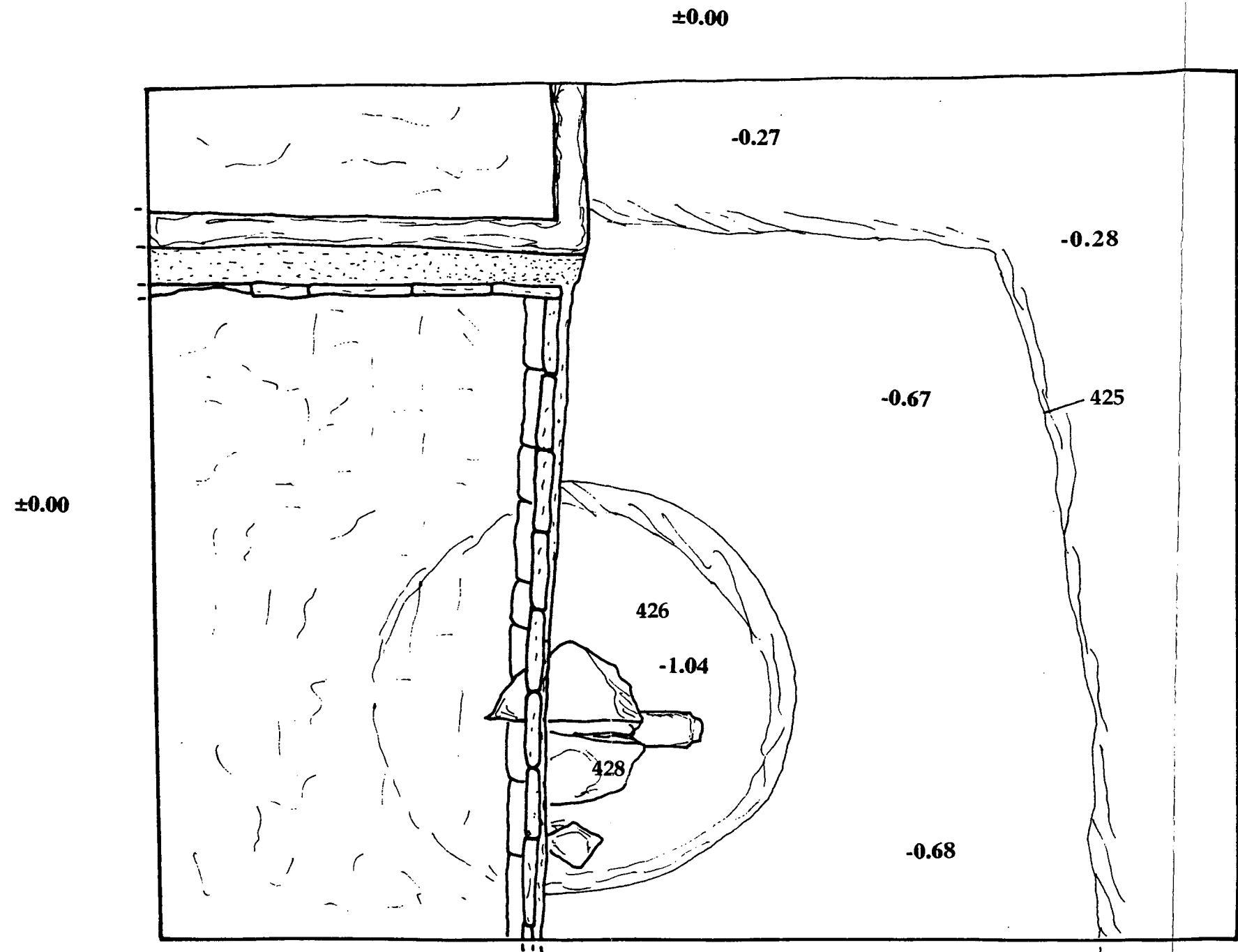

	CODEx SCCL	INTERVENCIÓ	NOM DEL PLÀNOL
	Arqueologia i Patrimoni	Intervenció en el cubari de Poblet, 1994-95	Sector 400/1. Seccions F-F' i G-G'

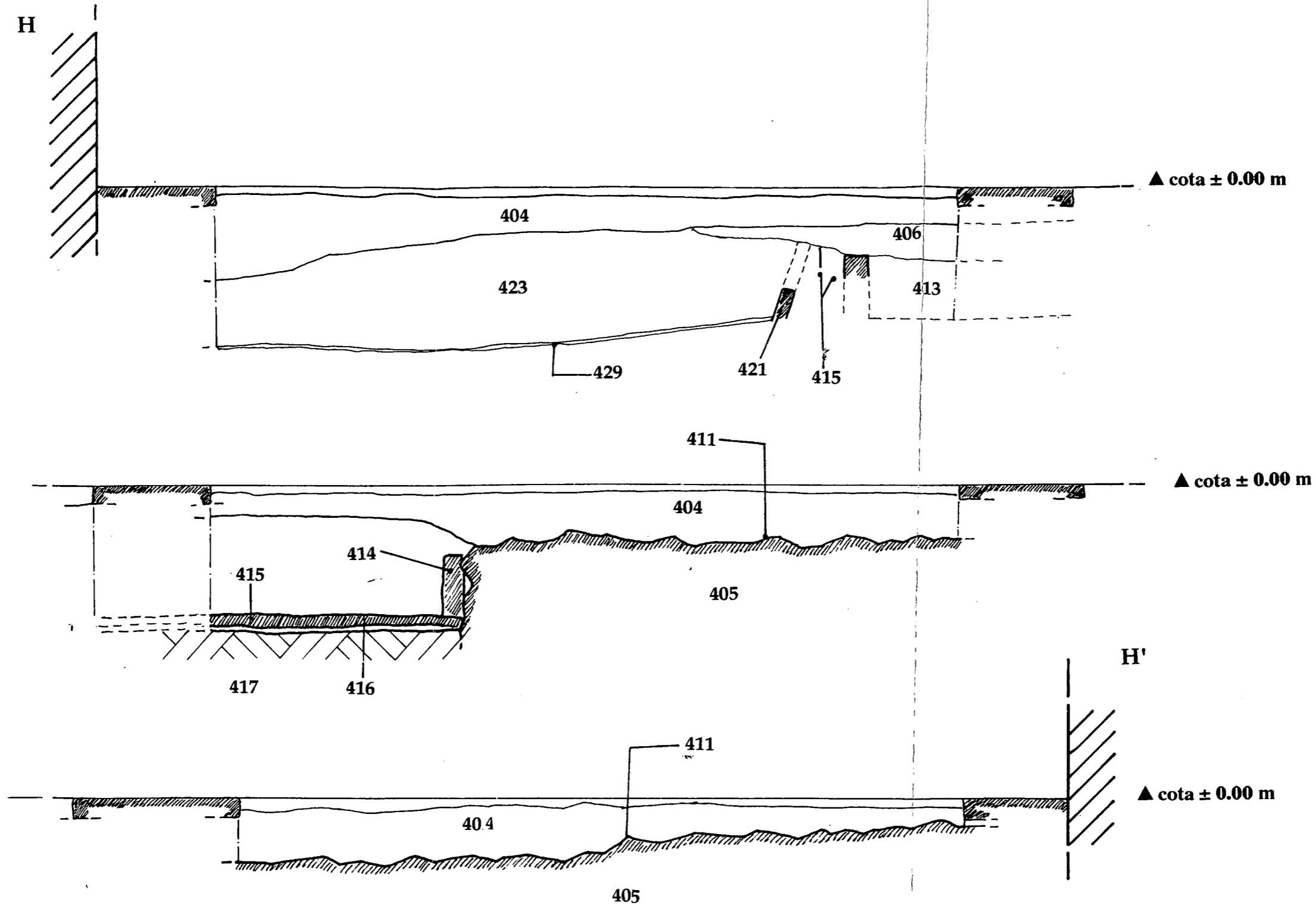

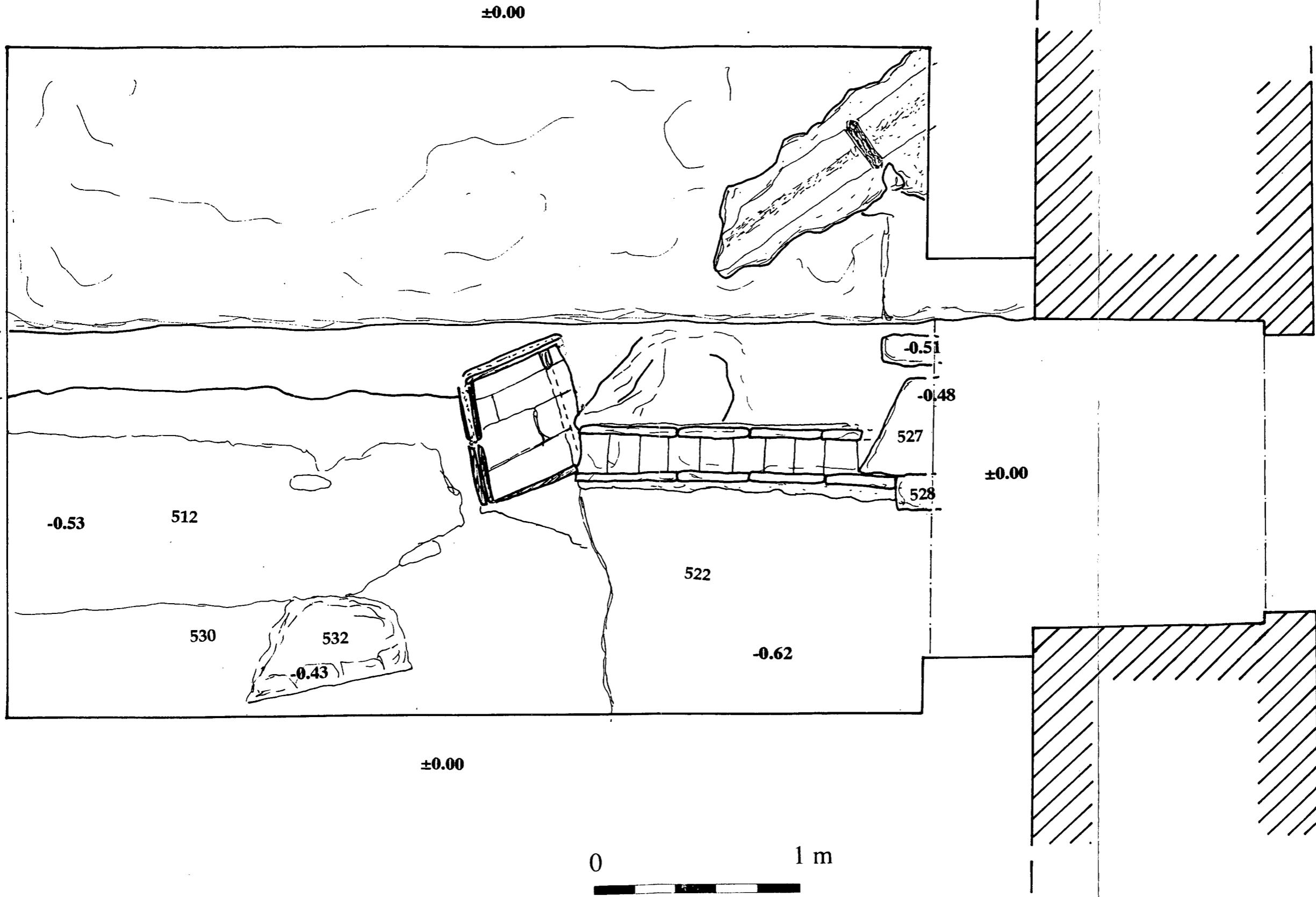
± 0.00

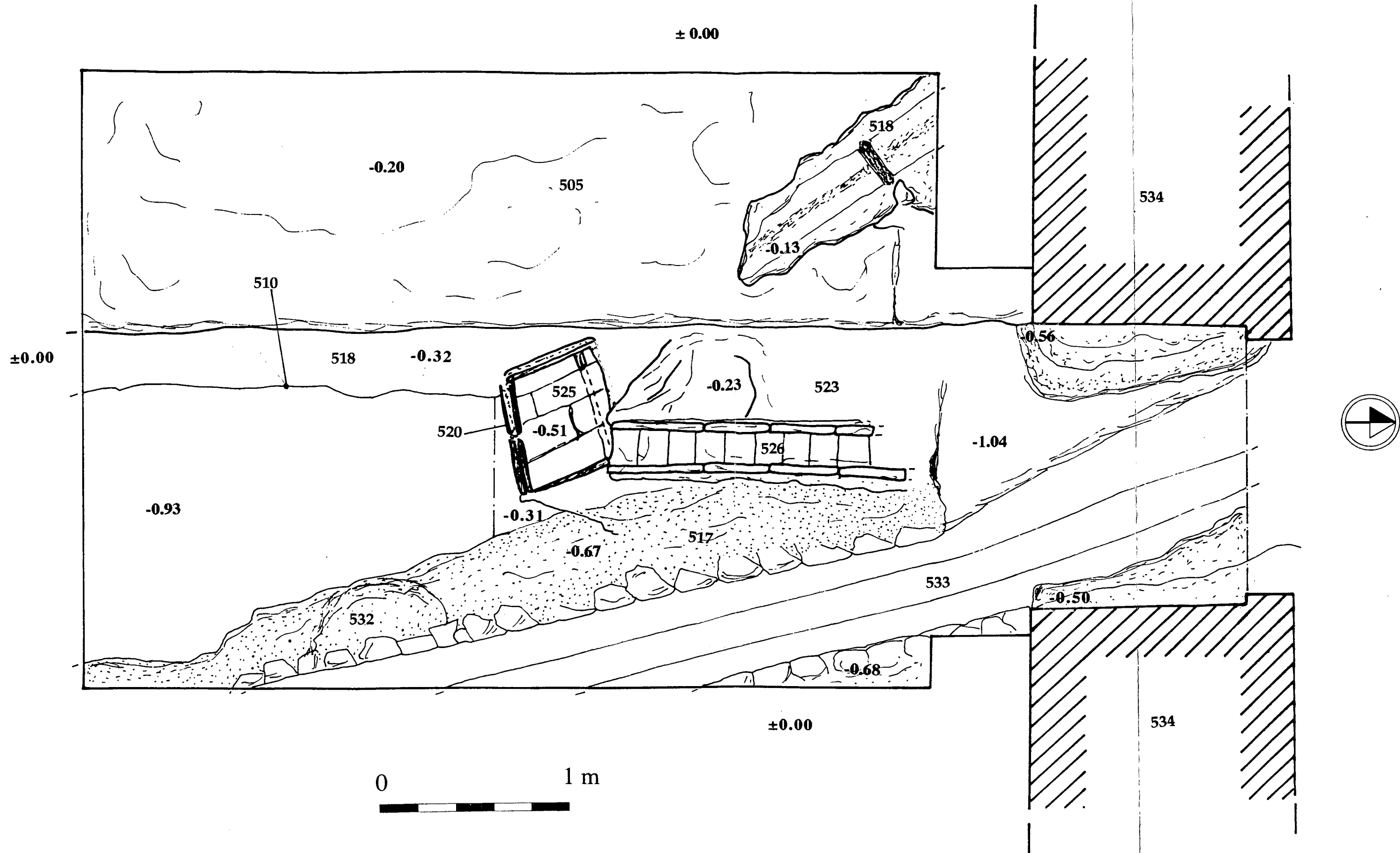
CODEX SCCL INTERVENCIÓ NOM DEL PLÀNOL
 Arqueologia i Patrimoni Intervenció en el cuban Sector 400.2. Planta
 de Poblet, 1994-95

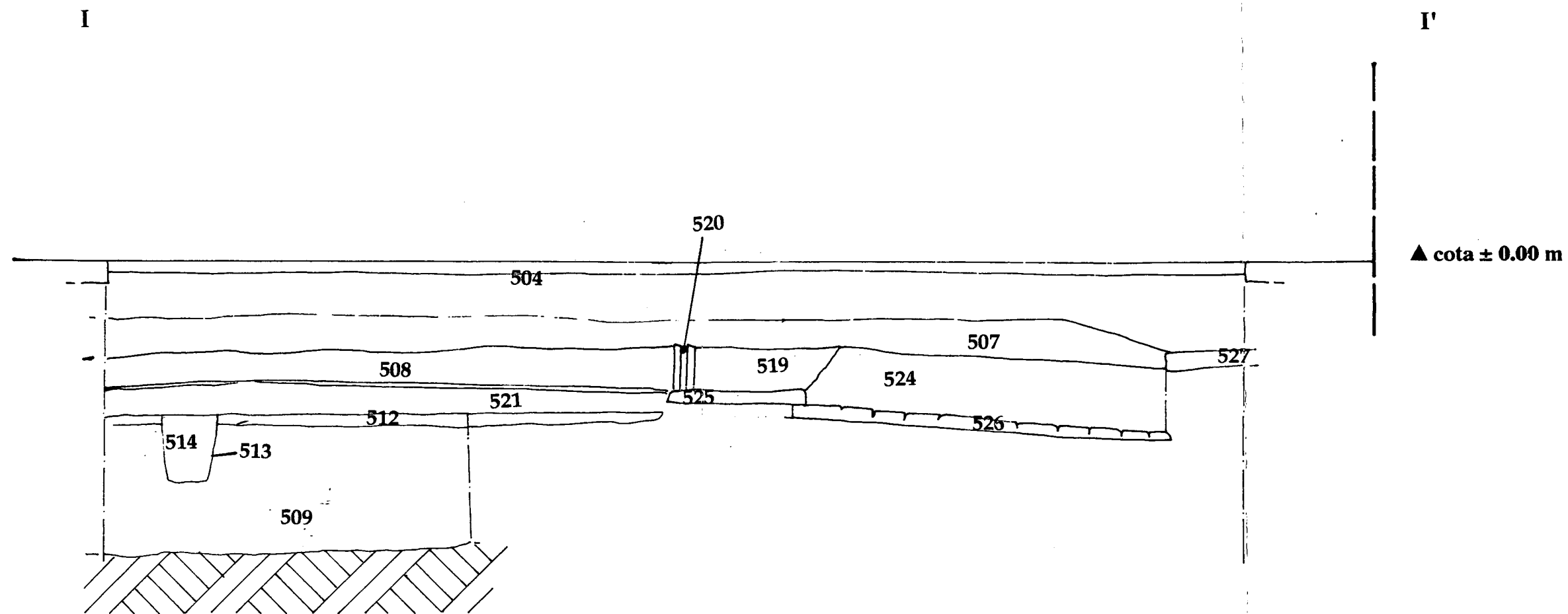
 CODEX SCCL Arqueologia i Patrimoni	INTERVENCIÓ	NOM DEL PLÀNOL
	Intervenció en el cubari de Poblet, 1994-95	Sector 400, secció H-H'

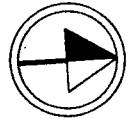
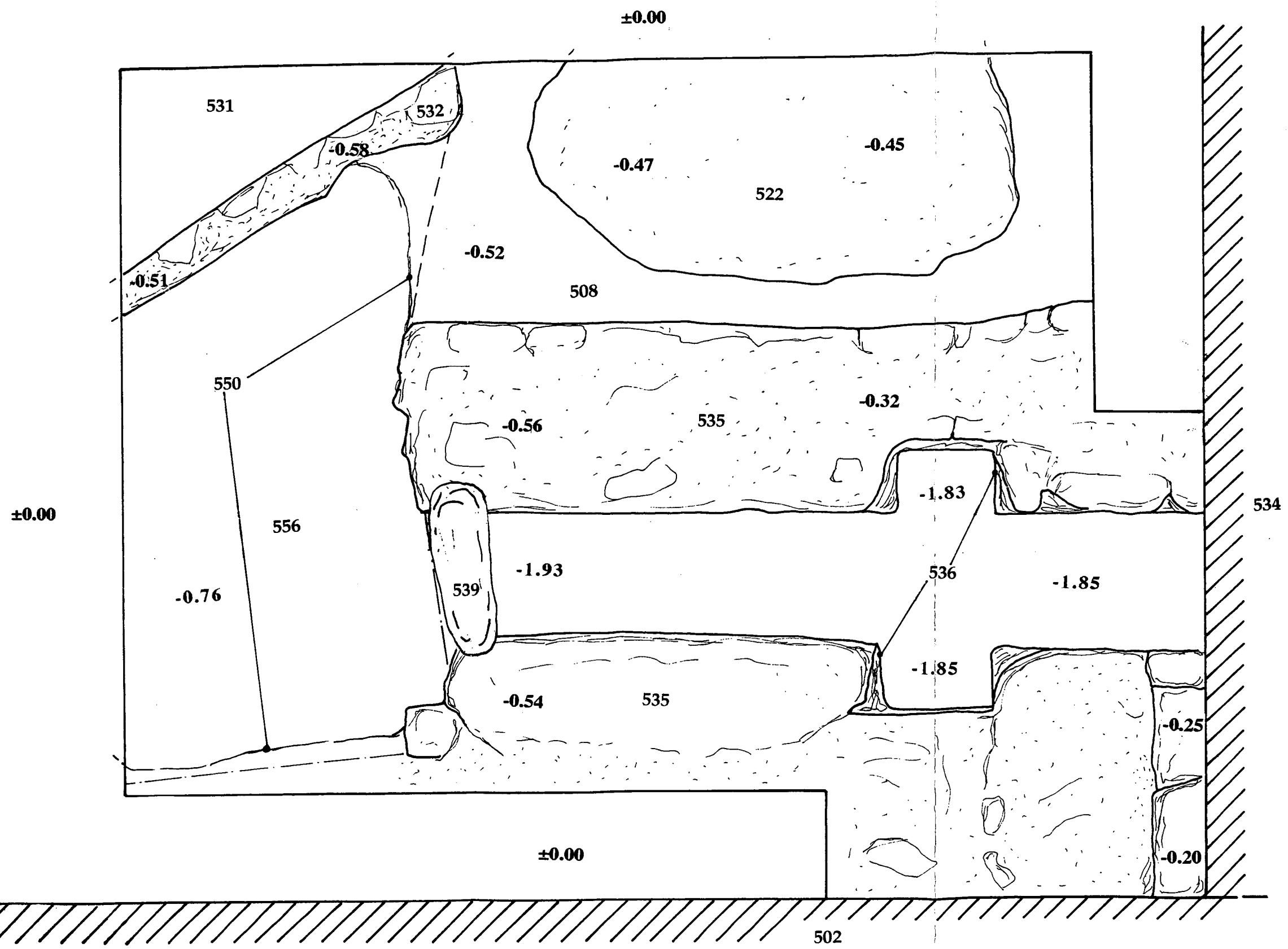

 CODEx SCCL Arqueologia i Patrimoni	INTERVENCIÓ	NOM DEL PLÀNOL
	Intervenció en el cubar de Poblet, 1994-95	Sector 500, planta quadre 500·1.

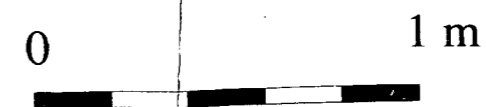
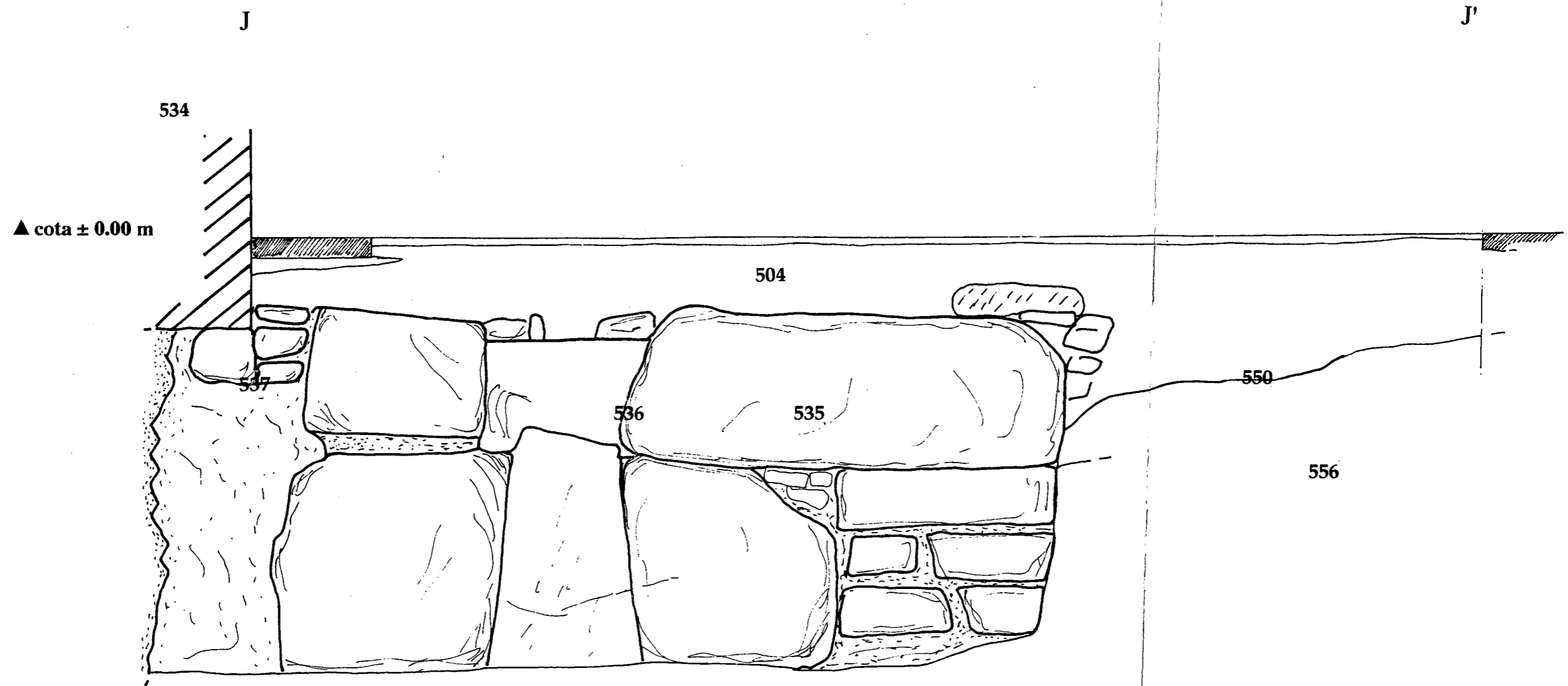

	CODEx SCCL Arqueologia i Patrimoni	INTERVENCIÓ Intervenció en el cuban de Poblet, 1994-95	NOM DEL PLÀNOL Sector 500, planta quadre 500.1.
	CODEx SCCL Arqueologia i Patrimoni Intervenció en el cuban de Poblet, 1994-95 Sector 500, planta quadre 500.1.		

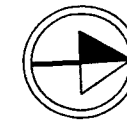
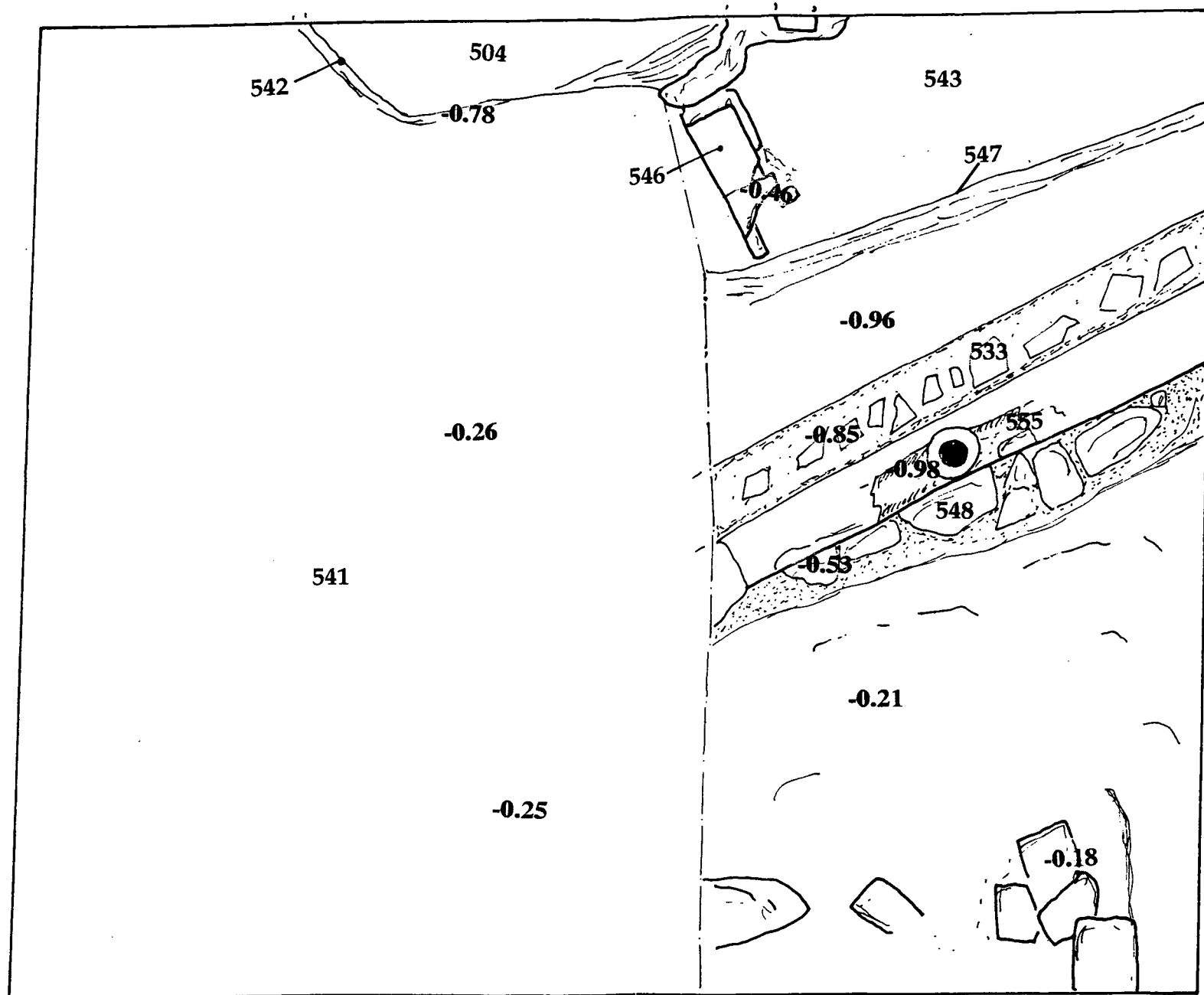

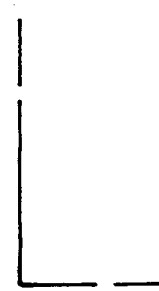
CODEx SCCL Arqueologia i Patrimoni	INTERVENCIÓ	NOM DEL PLÀNOL
	Intervenció en el cubar: Sector 500, quadre de Poblet, 1994-95 500/2. planta.	

 CODEX SCCL Arqueologia i Patrimoni	INTERVENCIÓ	NOM DEL PLÀNOL
	Intervenció en el cubar de Poblet, 1994-95	Sector 500. quadre 500/2. secció J-J'

±0.00

±0.00

541

-0.26

-0.25

-0.21

-0.18

502

543

547

-0.96

533

-0.85

555

0.98

548

-0.55

504

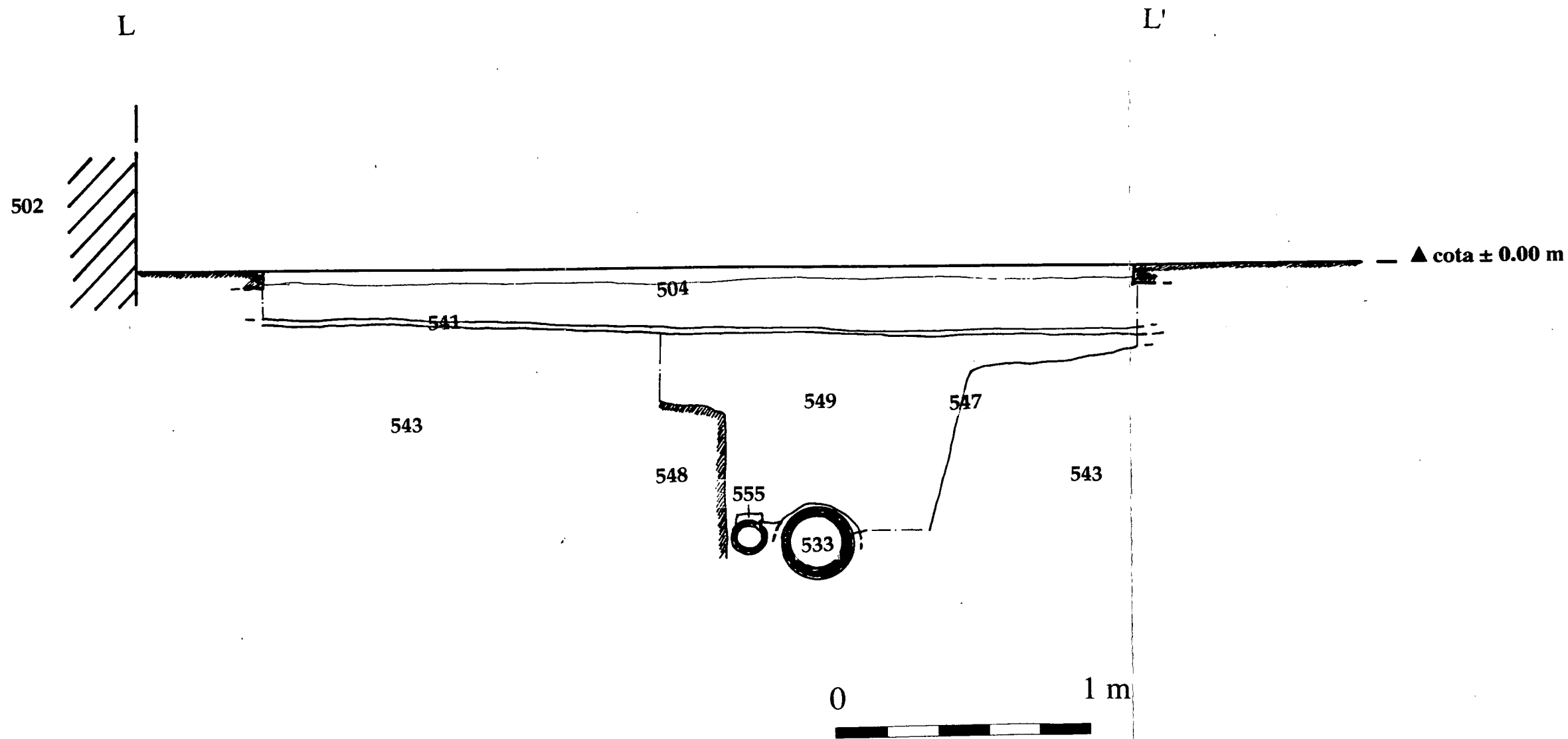
-0.78

542

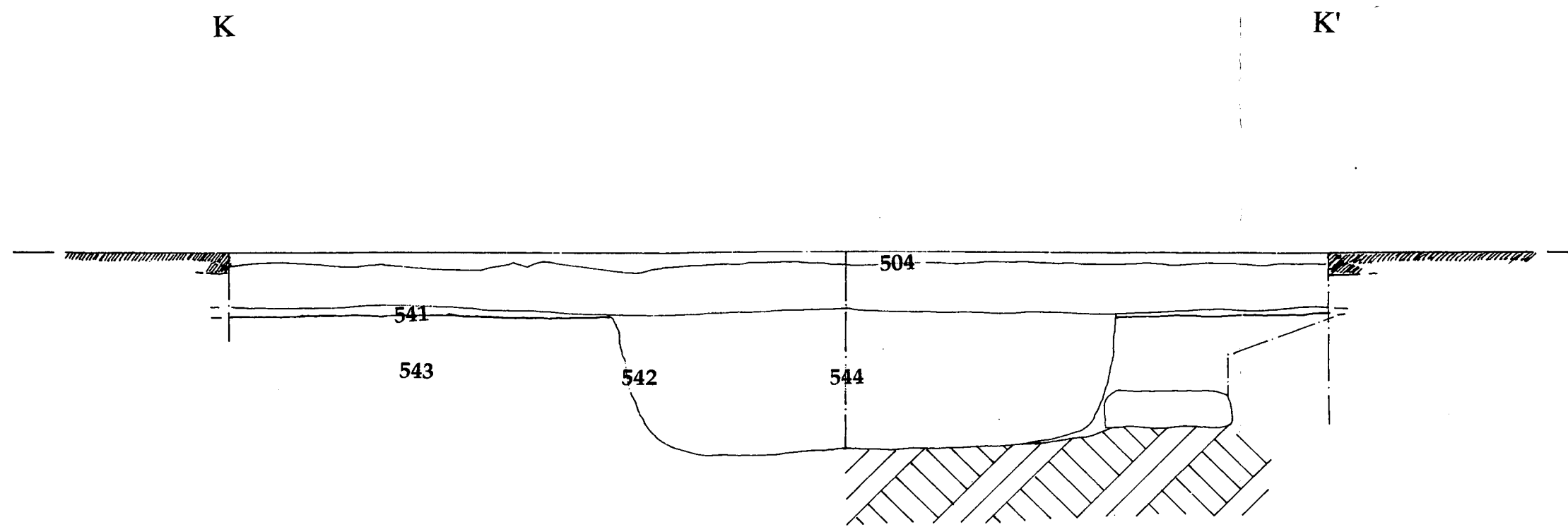
546

-0.40

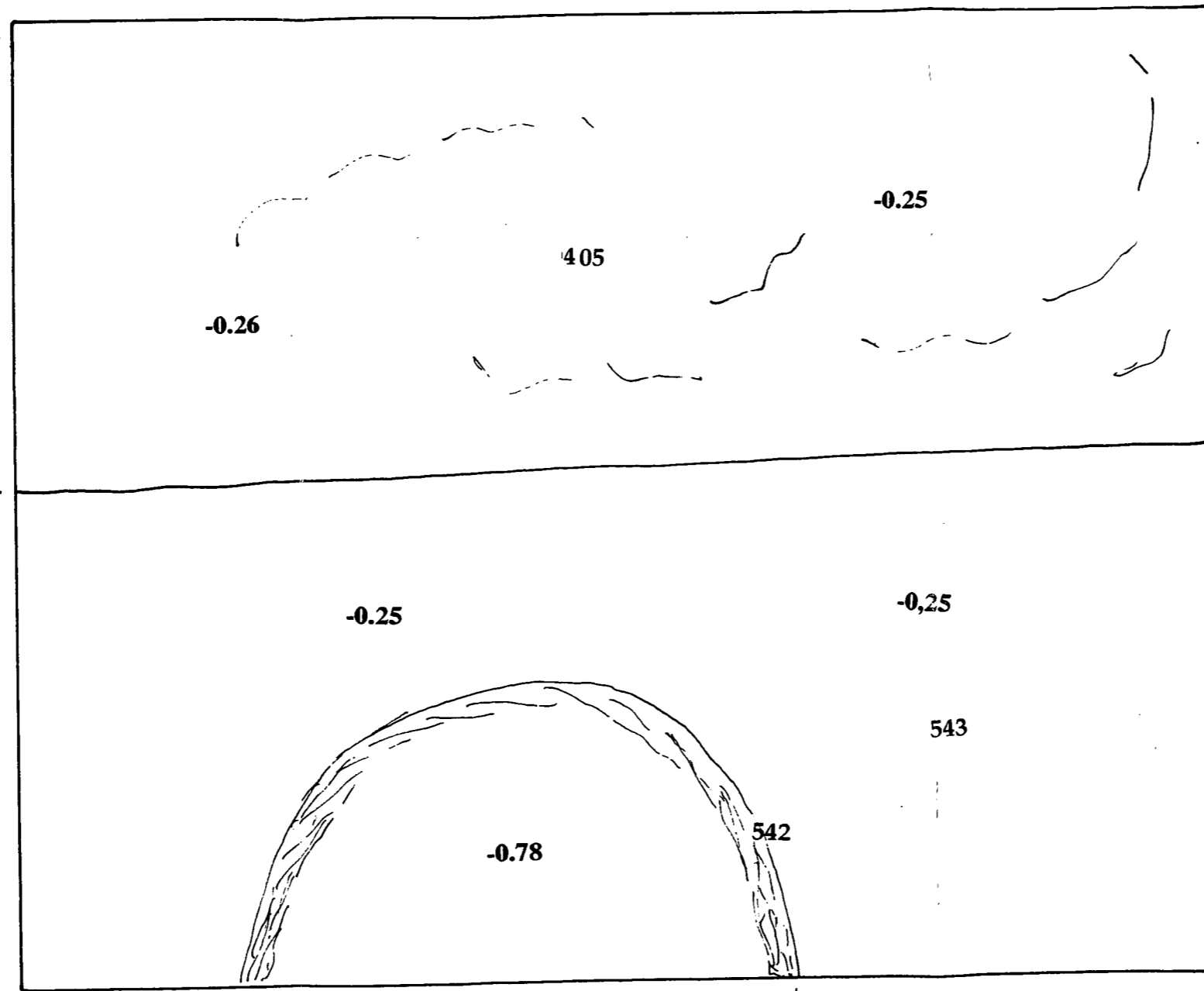
	CODEX SCCL	INTERVENCIÓ	NOM DEL PLÀNOL
	Arqueologia i Patrimoni	Intervenció en el cubar de Poblet, 1994-95	Sector 500, quadre 500/3, planta.

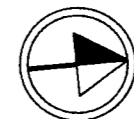
	CODEx SCCL — INTERVENCIÓ	NOM DEL PLÀNOL
	Arqueologia i Patrimoni	Intervenció en el cuba de Poblet, 1994-95

 CODEx SCCL Arqueologia i Patrimoni	INTERVENCIÓ	NOM DEL PLÀNOL
	Intervenció en el cuba de Poblet, 1994-95	Sector 500, quadre 500/4, secció K-K'

±0.00

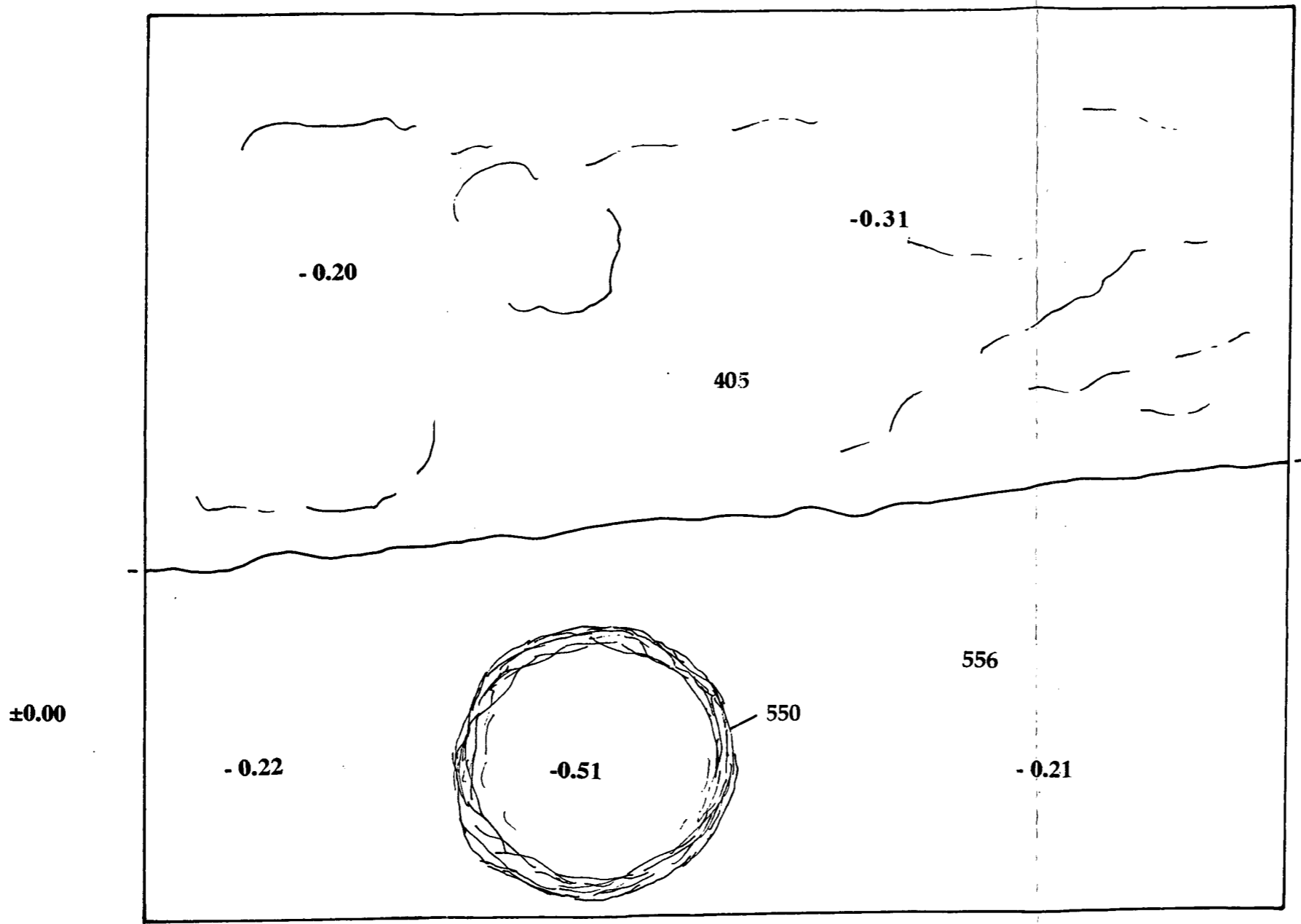

±0.00

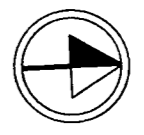
±0.00

	INTERVENCIÓ	NOM DEL PLÀNOL
	Intervenció en el cubar de Poblet, 1994-95	Sector 500, planta quadre 500/4

± 0.00

±0.00

- 0.22

-0.51

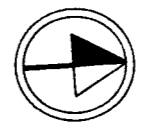
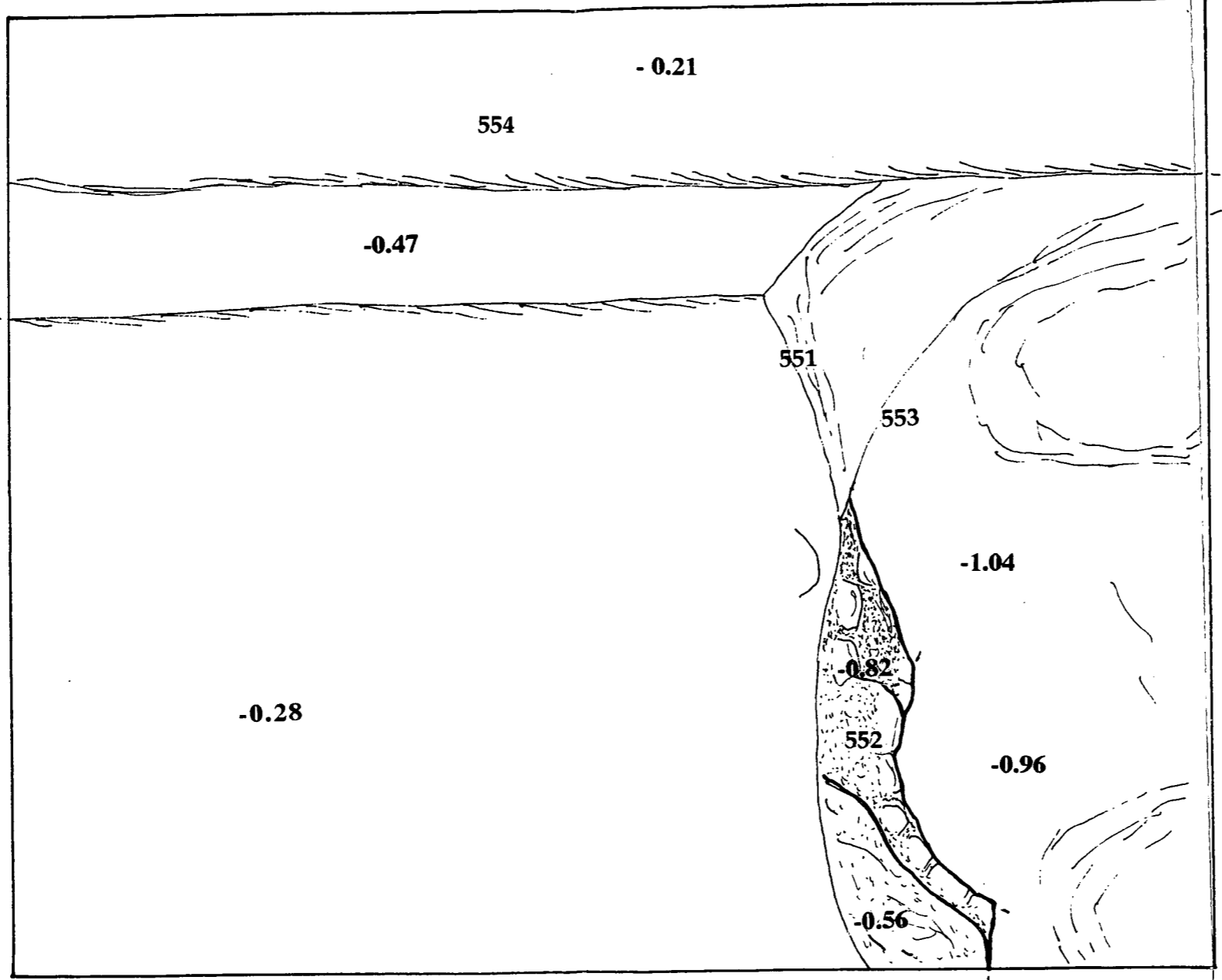
550

556

- 0.21

 CODEX SCCL Arqueologia i Patrimoni	INTERVENCIÓ	NOM DEL PLÀNOL
	Intervenció en el cubar de Poblet, 1994-95	Sector 500, planta quadre 500.5

±0.00

0

1 m

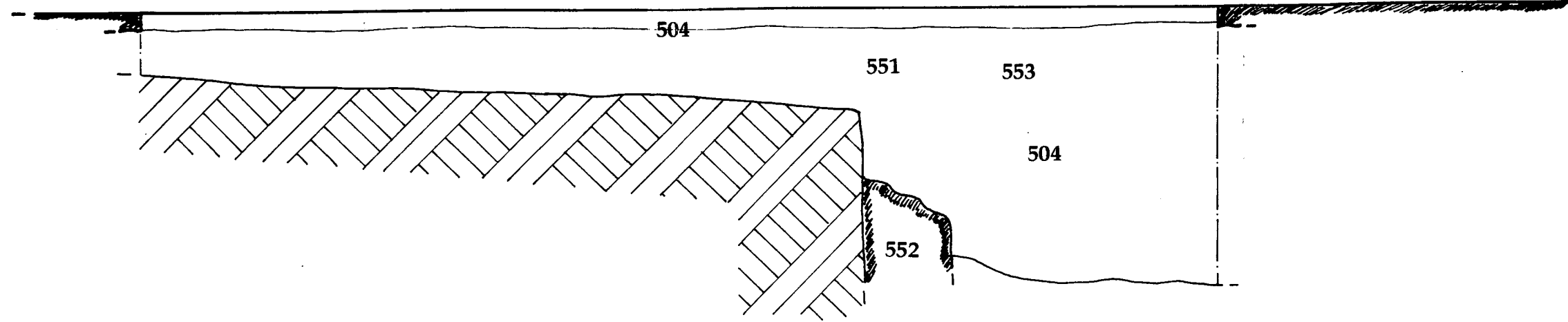
502

 CODEx SCCL Arqueologia i Patrimoni	INTERVENCIÓ	NOM DEL PLÀNOL
	Intervenció en el cuban de Poblet, 1994-95	Sector 500, planta quadre 500/6

M

M'

▲ cota ± 0.00 m

0 1 m

